

בתור

בס"ד, חשוון תשע"ד

הבעה - הנעה – הנאה

אמונת האדם בעצמו, מתוך אמונה בהקב"ה, זהו מפתח להצלחה.

הדפים הבאים, נותנים ביטוי לכישרונות בתחומי היצירה: כתיבה וציור.

לא אחדש דבר, כשאומר, כי יתכן שחלק מהמשתתפים בספר הזה, לא היו יודעים על מתנת הכישרון בו ניחנו, אילולי הפרויקט שלפניכם.

משניתנת ליוצר הכישרוני אפשרות הבעה, זו מניעה אותו להמשיך ליצור יצירה, שמשמעה הנאה חיובית, חיונית, תורמת ומביאה לסיפוק פנימי שכה דרוש בזמנינו, המשוואה של הבעה הם ההנעה וההנאה.

יוזמה זו של האגף לתרבות תורנית מחברת בין תחומי יצירה, עליהם מופקד האגף, מערכת הספריות העירוניות אשר בס"ד הקמנו ואנו מפתחים בעיר ותחום האומנות אותו אנו מטפחים בהשקעה גדולה מזה שנים, הספר שלפנינו, יוצר, הזנה והעצמה הדדית, בין שני תחומים אלו.

תודה ל"אמן" על הוצאתו לפועל של הרעיון עד לתוצר הסופי אשר לפניכם, ליוצרים, למשתתפים ולכל שעשו במלאכה.

בהערכה רבה,

ג.א.ל.

גבריאל שטאובר

מנהל האגף לתרבות תורנית

יוזם הפרויקט: הרב גבריאל שטאובר -

מנהל האגף לתרבות תורנית, עיריית ירושלים

מנהלת 'אמן': רבקה ורדי

מנהלת הפרויקט: דורית ליבוביץ

רכזת הפרויקט: רחלי מרקסון

יעוץ אמנותי: טלי צדק, יעל אשכנזי

צילום: מרים בוקשפן

מנחה לסדנת כתיבה: אתי ניסנבוים

מנחה לסדנת איור: טל לוי

עריכה ספרותית: אתי ניסנבוים

עריכה לשונית: שולה יעקבזון

ניקוד: רחל קאהן

עיצוב ועימוד: יוני שניידמן

הפקה: הוצאה לאור

הוצאה לאור - בי"ס 'אמן' - ניידת אמנות לציבור החרדי

ספרייה מספרת ומאיירת

"מבחינתי זו הייתה חוויה מיוחדת, להשתתף במפגשי הכתיבה,

ולגשים את חלומי כחובבת כתיבה ולהוציא סיפור לאור".

"גם אני נהניתי כל שבוע מחדש להגיע לניידת, לגעת בחומרים חדשים וליצור באווירה של כיף ועשייה. התוצאה הסופית גרמה לי לסיפוק עצום"

לאה ודליה, שהשתתפו בפרויקט ספרייה מספרת ומאיירת, לאה בכתיבה ודליה באיור, הן שתיים מתוך 60 בנות גילן אשר הגשימו את חלומן להוציא לאור סיפור או יצירה שלהן, ולהיות חלק מספר אמיתי שיעמוד על המדף בספריות, וכל ילד יוכל לקרוא בו או לשאול אותו הביתה.

הפרויקט הנוכחי, ספרייה מספרת ומאיירת, מהווה נדבך נוסף בחזון של 'אמן' - המרכז החרדי לאמנות חזותית, אשר שואף לתת מענה מקצועי וקהילתי בתחומי האמנות לציבור החרדי.

כיום קיימות בירושלים כ-10 ספריות המיועדות לציבור החרדי, אשר נפתחו ביוזמתו ובעידודו של הרב גבריאל שטאובר, מנהל האגף לתרבות תורנית בעיריית ירושלים.

הביקוש ההולך וגדל של הציבור החרדי לביקור בספריות, הביא את מנהליו לפתח פרויקטים נוספים מסביב לספרייה, אשר יגרמו לקהילה להיות מעורבת ויוצרת בתחום כה אהוב ויקר - הקריאה.

הפרויקט נועד להעצים את הקשר בין הנוער לספרייה ולאפשר ביטוי הולם לכישוריהם של הקוראים הצעירים.

כבר מהמפגש הראשון עם הנערות בכיתות י'-יב' הורגש שהולך לקרות כאן משהו מיוחד. הבנות והצוות שליווה את הפרויקט היו חדורות בתחושת שליחות ובעלות מוטיבציה גבוהה להגיע למקסימום בתוצאה הסופית.

בסדנאות הכתיבה בהנחייתה של גב' אתי נסנבויים, עורכת ספרותית ועורכת השבועון 'ילדים' של 'משפחה', רכשו הנערות

מנקודת המבט של אתי היתה זו חוויה מיוחדת להשתתף בפרויקט, להוביל את הבנות בשבילי הספרות הקסומים, לקרוא את יצירותיהן ולערוך אותן מבחינה ספרותית.

אתי נהתה במיוחד לנתח עם הבנות תהליכים ספרותיים, דמויות ספרותיות, ללמד אותן על הזמן בספרות ועל שיבוח הכתיבה.

הפרויקט העניק לבנות תרומה ספרותית גדולה.

הקו המנחה העובר בכל הסיפורים הוא הנושא: סיפור בתוך סיפור, ועל פיו כתבו הבנות את הסיפורים שלהן.

לאחר סדנאות הכתיבה, העריכה הספרותית שנעשתה ע"י גב' אתי ניסנבויים והעריכה הלשונית שנעשתה ע"י גב' שולה יעקבזון, קיבלה כל משתתפת מסדנת האיור סיפור לקריאה מקדימה, ובסדנה איירו הנערות את הסיפור בהנחייתה של טל לוי, אמנית ויוצרת, כאשר הן מתייחסות לקטע מתוך הסיפור ומבטאות אותו באופן אמנותי.

מנקודת מבטה של טל לוי היווה הפרויקט אתגר אמיתי בחיפוש רעיונות מקוריים לאיור ובאפשרות לממש אותם.

לטל היה חשוב במיוחד שהבנות יחוו תהליך של יצירה והתנסות בצורה משוחררת בחומרים לא שגרתיים, על אף שעמדה למולן המטרה לתוצאה מוגדרת ומחייבת.

מבחינת טל היה מרתק לראות את הדינמיקה הקבוצתית נבנית במפגשים באמצעות ובזכות היצירה, ולצפות בהנאה הצרופה של הבנות ליצור בחומרים שונים ובטכניקות מגוונות.

בספר המוגש לפניכם, הקוראים, תוכלו לגלות את ההשקעה המרובה, את ההתייחסות לכל פרט ואת ההוצאה המשובחת.

אני מאחלת לכולם הזדמנויות נוספות ליצירה ולמימוש עצמי!

דורית ליבוביץ', מנהלת הפרויקט

שמות המשתתפות בפרויקט סיפור בתוך סיפור

כותבות:

אוריה כהן
אלישבע גרינברג
אסתי פרידוויצר
אתי וכסלבים
תפארת
אפרת פרטוש
גפן בייביץ
אמונה דלבריאן
חנה בילא פרידמן
בת־שבע דוד
דסי מלכה
בתיה קניבסקי
חיה פרידמן
לאה סגל
חנה פריזר

חני כנפו

מזל הדסה פרץ
מירי אלבום
סימי שטיין
עטי גרינפלד
יעל קורן
מלכי פינס
ר' גד
רוחמי כהן
רחי איזנבך
אפרת טל
רחלי רוטמן
רחלי פרקש
שרי בלז
ש' תמרי
שירה באום

מאיירות:

חיה ליבוביץ
יסכה מנקס
בונצי רבינוביץ
דסי גרינברג
רות עבדה
מלכי המר
בתיה לוי
צפורה היינמן
תהילה סלח
בתיה לוי
נעמי שרירא
עטי גרינפלד
רות לוי
חני כנפו
אילה טייכטל

צפורה היינמן

שולמית מילר
חני יוסטמן
מרים שמחה לוי
שרה סרף
תהילה סרף
דליה ורדי
בונצי רבינוביץ
דבורה מורסיאנו
אלישבע קניבסקי
דסי גרינברג
רות לוי
שולמית אשכנזי
רות עבדה
צפורה היינמן
שולמית אשכנזי

טרקתי את הדלת בכח, מטביע בכך את הכעס שחשתי.

‘אוף, שוב איציק הָזֶה!’ הרהרתי מתסכל, בעודי שועט במורד גֶרֶם המדרגות לכוון הספריה של סבא אליעזר.

כמה אני אוהב לבקר בספריה של סבא אליעזר החכם והטוב!

סבא אליעזר אינו סבא שלי באמת, אבל כל אנשי השכונה מכנים אותו ‘סבא’, וכך גם הוא נוהג בנו: הוא שם לב אם אנחנו צצובים, אומר מלה טובה, וכמוכן - מחלק ‘דברים טובים’ בכל עת.

ספרייתו של סבא אליעזר היא הותיקה ביותר באזור מגורנו, ומדי יום שלישי, בין ארבע לשש אחר הצהרים, נוהרים אליה ילדים מכל השכונה.

אני חושב שאותי סבא אליעזר מחבב במיוחד, גם משום ששמנו זהה וגם מפני שאני שכן שלו, באותו בִּגְוֹן ממש. רק ארבע קומות מפרידות בינינו, ולכן אני פוגש אותו בתדירות גבוהה יותר משאר ילדי השכונה.

כך או כך - התידדנו.

במשך הזמן גליתי שמלבד העינים הטובות והחיוך שלו, סבא אליעזר יודע להקשיב היטב. הוא מעולם לא לעג על דברים שאמרתי, ומוכן שלא ספר אותם לאיש.

גם כשספרתי לו על איציק.

‘אוף, איציק!’ שוב נמלאתי זעם, נראה אם הפעם יצליח סבא להרגיע אותי.

הגעתי לדלת החומה והמקרת, כשכאב ותסכול מתערבבים לי בלב.

דפיקה. הפסקה. שתי דפיקות. הפסקה. זה היה קוד סודי ביני ובין סבא.

“יבוא כבוד!” שמעתי את הקול המכר והאהוב.

חיכתי לעצמי ונכנסתי אל הספריה, העמוסה בספרים מספרים שונים, המנחים בסדר מופתי על המדפים הרבים הממלאים אותה. במרכז, ליד שלחן עץ עתיק, ישב סבא מול ספר למוד עבה, ועיניו הביטו בי מבعد למשקפים שרכבו על קצה אפו.

“מה שלומך, חביבי?” התענין בי סבא.

“אהמ...” התגמגמתי, שוקל מה לענות.

“אתה נראה לי נסער קצת, אולי כועס?” שאל סבא לאחר בחינה יסודית של פני, “הא, אליעזר?”

“כן, לא, אני רק, אהמ...” לא יודע למה, אבל פתאם הייתי נבוך למול העינים החומות והחכמות של סבא. השפלתי את מבטי, בוחן בדקדקנות מרצפת אחר מרצפת. כשהעזתי סוף־סוף להרים את עיני, ראיתי את סבא מגיח מן המטבח, בידו האחת קנקן זכוכית מלא נוזל כתם מקציף, ובידו

האחרת - זה כוסות זכוכית גבוהות, מכבדות, כמו שמגוישים לאורחים חשובים.

האחרת - זה כוסות זכוכית גבוהות, מכבדות, כמו שמגוישים לאורחים חשובים.

”דבר ראשון - מיץ תפוזים לכבודו!” טפח לי סבא על הכתף והחזה בידו על הכסא שלצדו. התישבותי על הכסא העתיק, ברכתי והתחלתי ללגם אט-אט, מאפשר לעצמי להרגיש את כל מה שיש לי בלב.

”דבר ראשון - מיץ תפוזים לכבודו!” טפח לי סבא על הכתף והחזה בידו על הכסא שלצדו. התישבותי על הכסא העתיק, ברכתי והתחלתי ללגם אט-אט, מאפשר לעצמי להרגיש את כל מה שיש לי בלב.

”סבא, למה אחים גדולים צריכים כל הזמן לוותר?” נפלטת מתוכי שאלה.

”סבא, למה אחים גדולים צריכים כל הזמן לוותר?” נפלטת מתוכי שאלה.

”למה, מה קרה היום לילד הבכור החשוב שיושב לצדי?” שאל סבא בקול רך.

”למה, מה קרה היום לילד הבכור החשוב שיושב לצדי?” שאל סבא בקול רך.

”בשבוע שעבר, לרגל יום הולדת, הגיעה אלינו סבתא מירושלים”, ספרתי, ”היא הביאה לי מתנה - מכונית משוכללת וגדולה”, פרשתי את שתי ידי, מדגים לסבא את גדלה המרשים של המכונית, ”היא מפעלת באמצעות שלט והיא גם מתהפכת ומשמיצה קולות”.

תמיד חלמתי על מכונית כזו. סבתא, שידעה על חלומי, הפתיעה אותי בחבילה עטופה היטב, שבתוכה שכנה אחר כבוד המכונית הנכספת.

”בשבוע שעבר, לרגל יום הולדת, הגיעה אלינו סבתא מירושלים”, ספרתי, ”היא הביאה לי מתנה - מכונית משוכללת וגדולה”, פרשתי את שתי ידי, מדגים לסבא את גדלה המרשים של המכונית, ”היא מפעלת באמצעות שלט והיא גם מתהפכת ומשמיצה קולות”.

תמיד חלמתי על מכונית כזו. סבתא, שידעה על חלומי, הפתיעה אותי בחבילה עטופה היטב, שבתוכה שכנה אחר כבוד המכונית הנכספת.

”אבל היום”, נאנחתי, ”בקש ממני איציק אחי הקטן שאתן לו לשחק בה. לא רציתי לתת לו. למה שארצה? אני שומר מכל משמר על המכונית החדשה והיקרה ואני חושש שהיא תתקלקל. אבל הוא התחיל לנדנד לי ולילל. רק לחמש דקות, בבק-ש-הו! הוא התחנן, וכשראה שגם זה לא מועיל לו, התחיל לבכות ולרקע ברגליו. אמא, שנסתה לשוא לנח בחדרה, קראה לי ושאלה מה קרה...”

”אבל היום”, נאנחתי, ”בקש ממני איציק אחי הקטן שאתן לו לשחק בה. לא רציתי לתת לו. למה שארצה? אני שומר מכל משמר על המכונית החדשה והיקרה ואני חושש שהיא תתקלקל. אבל הוא התחיל לנדנד לי ולילל. רק לחמש דקות, בבק-ש-הו! הוא התחנן, וכשראה שגם זה לא מועיל לו, התחיל לבכות ולרקע ברגליו. אמא, שנסתה לשוא לנח בחדרה, קראה לי ושאלה מה קרה...”

”ומה היא אמרה כשספרת לה?” התענין סבא.

”היא אמרה שהיא ציפה מאד ושהיא מצפה מילד גדול כמוני, שחגג יום הולדת בשבוע שעבר, שיעשה את החסד, ויתר לאיציק הקטן וירשה לו לשחק במכונית שלו, כדי

”ומה היא אמרה כשספרת לה?” התענין סבא.

”היא אמרה שהיא ציפה מאד ושהיא מצפה מילד גדול כמוני, שחגג יום הולדת בשבוע שעבר, שיעשה את החסד, ויתר לאיציק הקטן וירשה לו לשחק במכונית שלו, כדי

”בוא, אליעזר”, התרומם סבא מכסאו והושיט לי יד מזמינה וגדולה. טמנתי את ידי בידו ופסעתי אחריו. סבא הולך אותי

”בוא, אליעזר”, התרומם סבא מכסאו והושיט לי יד מזמינה וגדולה. טמנתי את ידי בידו ופסעתי אחריו. סבא הולך אותי

אל חלקה האחורי של הספריה. שם, באי־סדר שהיה מנגד מאד לספריה עצמה, היו מנחים ספרים ישנים, 'ענתיקות' שכבר שנים איש אינו מתעניין בהן.

"זה מקרח להיות פה", שמעתי את סבא לוחש לעצמו, בעודי מחטט בערמות הספרים. "הו, הנה זה", הוא אמר פתאום בספוק ושלף מאחורי אחד המדפים ספר בלוי שדפיו צהבים וקרועים בקצותיהם וכריכתו החומה מפרקת לחלוטין.

הסתכלתי על סבא, סקרן לדעת מה טומן ספר זה בחבו.

"וומנו של נסיון ממלכת גולו", קרא סבא בחשיבות את שם הספר, נקה בעדינות את האבק הרב שהצטבר עליו והמשיך לקרא בקולו הנעים:

אלפי כוכבים כסופים נראו בשמים. שוב לילה. השעה המיחלת הגיעה.

"צ'יקו" קראתי למשרתי הנאמן.

הוא הגיע בריצה וקד לפני עמקות. "לשרות הוד נסיכותו!" אמר בהדרת כבוד.

סמנתי לו בידי, והוא, כבקיא ורגיל, חבש לראשי את אות בית המלוכה - אדירת נוצות נדירות ומדהימות ביפן ובצבעיהן העזים.

"מוכן?!" שאלתי, קובע עבדה. "קדימה, יוצאים!" פקדתי, בעודי מתקדם לפתח האהל.

בתנועה מהירה הסיט צ'יקו את יריעת העור שכסתה את הפתח, וכבר היינו שנינו בחוץ. נשמתי עמק, מאפשר ללילה הקטיפתי להספג בתוכי היטב, ופסעתי בצעדים נסיכותיים אל עבר אהליהם של בני שבט גולו העתיק, עורך את הסיור הלילי שלי.

צ'יקו צעד לצדי, אוחז בידו לפיד אש בוער, כדי להאיר את

דרכנו בעלטה הכבדה ששררה בחוץ.

מאז ומתמיד אהבתי את השעה הזאת, שבה רב בני השבט ספונים באהליהם. המצאותי אז בסביבת האהלים אפשרה לי לגלות דברים שאיש מן היושבים בתוך האהלים אינו יכל להבחין בהם, וכך לערוך עם בני עמי הכרות, בלא שהם יודעים כי אני מאזין להם.

"יולו", נשמעה הקריאה מאחד האהלים. התקרבתי מעט כדי להיטיב לשמע. "יולו, חכה רגע, אני כבר מגיע לעזר לך לחבש את מצנפת הלילה שלך". הקול הצעיר היה קולו של פאולו, בנו של שומר הארוה שלנו.

"תודה, אחי", נאנח יולו הקטן באנחת רוחה, "קשה לי לבד".

יכלתי להרגיש כיצד מתמלא לבי בהערכה לפאולו, ששם לבו לקשי של אחיו ואף הציג את עזרתו.

"פאולו, התבוא לעזר לי בטחינת הקפה?" נשמע קול אמו של פאולו.

"ודאי", ענה פאולו בלא שהיות.

צחוק פעמונים תינוקי נשמע לפתע. "אולו, אולו [פאולו] אבת אותך [אוהבת אותך]".

כנראה דגדג פאולו את הפעוטה, נחשתי.

זהו זה היה מספיק בשבילי. הרגשתי שאיני יכל להוסיף לעמד ליד האהל הזה. מכל עבר נשמעו באזני קריאות של לילה. אחים גדולים עוזרים לקטנים מהם ולאמותיהם בהתארגנות לשנה ולקראת יום המחרת. רק אני, הנסיון מלודיה, משוטט בשעת לילה זו בין האהלים הרבים, שומע את הקריאות, את הדבורים ואת המעשים של המשפחות שסביבי, ומרגיש איך בתוכי מתעורר שוב ושוב הגעגוע לאח קטן, שמעולם לא היה לי.

חשתי שאיני יכל להמצא שם עוד, ליד האהל של פאולו

ושל ילדים אחרים כמותו. מצאתי את עצמי מתרחק משם ככל האפשר.

סבך היער קרץ אלי ממרחק מה, כמו מזמין אותי אל חיקו. צעדתי אליו חפוזות ונחתי בכבדות על סלע גדול, מסמן בידי לצ'יקו שלא יקרב אלי יתר על המדה. שם, הרחק מעין רואים, התרתי לעצמי להזיל כמה דמעות.

'הכל מקנאים בך, נסיון', הרהרתי לעצמי, 'רבים היו רוצים להיות כמוך - נסיון, בן יחיד לראש שבט, ילד מפנק שלא חסר לו דבר. נער שלשירותו עומדים הכן משרתים שרק מחכים שיפצה את פיו ומיד רצים למלא את רצונו, בלי שיהא עליו להתאמץ ולהזיע, רק לבקש - ולקבל. אבל אתה, נסיון, מקנא בהם. מקנא בפאולו ובכל הדומים לו. למה?'

שחררתי לעצמי את השעה האחרונה, ובאחת הבריקה בי ההבנה: פאולו הוא הנסיון האמתי, נסיון שיש לו מעריצים שאוהבים אותו באמת.

'זהו', נאנחתי לעצמי, 'העצמה שלי היא היותי מקבל מה שאני רוצה, ואני מקבל, ועוד איך, העצמה שלו היא היותו נותן מה שהוא רוצה, והוא נותן, ועוד איך!'

צרצר זקן השמיץ את קולו החורק כאומר לי: מלודיה, זו העצמה האמתית!

באחת סגר סבא את הספר והביט בשעונו, מבהל רגע אחד הבטתי בו כמהפנט, לא מבין היכן אני נמצא. היער,

פאולו, הממלכה והנסיון הסתחררו לנגד עיני.

קולו של סבא החזיר אותי אל המציאות. "אליעזר, לא הבחנתי שמאחר כל כך. אני מקרח לצאת להתפלל 'מנחה'..."

סבא לבש חפוזות את החליפה שלו. יצאתי אחריו מהספריה לחדר המדרגות. "להתראות", הוא אמר לי ונפרד ממני ליד דלת הכניסה לבנין.

הבטתי אחריו עד שנעלם מעיני לחלוטין, במורד הרחוב. מהרהר סבותי על עקבותי והתחלתי לעלות במדרגות לכון ביתי, נעזר במעקה לבל אפל מרב מחשבות.

בקומה השלישית נעצרתי, נזכר ביום האתמול: איציק, רכון על מחברתו, ישב במרכז הסלון וציר ברכוז במחברת 'ברכות' שלו. כמה צחקתי עליו! "אתה חושב שתנצח בתחרות המחברת היפה ביותר, הא?" לגלגתי. הוא הביט בי במבט פגוע ולא אמר דבר. אחרי דקה, כששבתי לסלון, כבר לא ראיתי אותו. כנראה ירד לשחק למטה, התיאש מהציר.

'מה עשיתי?' חשבתי לעצמי בצער ובכאב גדולים מנשוא, כשנזכרתי בדבר. מבהל המשכתי לעלות לכון הבית. בטנם לחצתי על הידית כבר היתה ההחלטה מגבשת בתוכי: המחברת של איציק תהיה היפה ביותר בכיתה ויהי מה! ובחיך נחוש של נסיון אמתי נכנסתי הביתה.

הפרפר של אמא

כתבה: אילנה זרינגר ציירה: יסכה מנקס

”אי-תמר!”

קולה הצרוד, הציף, של אמא, תלש את איתמר ממשחק 'תופסת' סוּוּר.

אי-תמר. תמיד היא קוראת לו כך, במלעיל.

איתמר הרים את עיניו לכּוון החלון השמאלי שבקומה השלישית, וראה את קצה מטפחתה הצבעונית מבצבץ מהחלון.

”אני כבר עולה, אמא!” הוא קרא ושב למשחק.

הפעם גדי היה התופס. הו! הוא כמעט תפס אותו! איתמר התחמק בזריזות, ושוב נראתה דמותו הדקיקה מתרוצצת על פני החצר.

”אי-תמר!” שוב אמא. ”אי-תמר, כבר מאחר מאד!”

איתמר יכל לראות בְּעִיני רוחו את הקמטים המצמיקים בזויות פיה של אמא, ואת ההבצה הציפה שעל פניה. הוא שרף את רגליו באנחה, במעלה המדרגות הביתה, וחש איך פניו מאדימים רק מהמחשבה על מה שמתרחש למטה, בחצר. ”תינוק”, בודאי לועגים החברים, ”ילד קטן של אמא שצריך לעלות הביתה בשש כי כבר מאחר מאד-”.

”רק שש”, קרא איתמר בהתרסה, בעוד הדלת נטרקת מאחוריו בזעף.

אמא, שהיתה צסוקה בבחישת האכל שבסירים המבצבצים בשלל ריחות על הכירים, הסתובבה אליו.

”למה החלצה שלך אינה במכנסים?” היא שאלה בְּעִינים מצמצמות.

איתמר מהר לדחק את קצות חלצתו לתוך מכנסיו באי-סדר.

”לא אכפת לך על הגב הכואב של אמא שלך, שתצטרך לקרצף במשך שעות את הכתמים שעל חלצתך?” המשיכה אמו לשאל בקולה המחפפס.

איתמר בלע את רקו.

”כעת הזדרז לאכל. הכנתי לך מרק גריסים ודלעת”. אמא נסתה לטשטש את הרשם שיצרו מלותיה האחרונות, והגישה לו צלחת מהבילה.

איתמר עקם את אפו.

”מה כבר לא בסדר?” שאלה אותו האם ברגז, ”עבדתי קשה כדי להכין לך אכל בריא עם שפע ויטמינים שחשובים לילד בגילך”.

איתמר התקשה להסביר לה את חלומה הגדול לאכל דוקא ציפס שמנוני מתבל היטב.

כזו היא אמא שלו: מבגרת, מקמטת, אשה שהחיים חרצו בפניה חריצים עמקים. חבר אחד שאל אותו פעם, בטעות: ”זאת סבתא שלך?” ואיתמר התרגז מאד, אף שבסתר לבו הוא חשב שהילד הזה צודק דוקא.

כמו בכל ערב התעקשה אמא לספר לו ספור, אף שהוא הסביר לה כבר אין־ספר פעמים שהוא גדול ויודע לקרא בעצמו. במאמץ היא הורידה מהמדף העליון את אותו ספר בלוי, ואיתמר, שכבר ידע לדקלם אותו בעל פה כמעט, הקשיב בחצי אذن לקולה הצרוד, שקרא באטיות את הספור על הפרפר הקטן:

זה ספור על פרפר צבעוני ועדין, בצבעים עזים של שקיעה, שאהב לעוף, למצץ צוף ולהשתובב.

והיה לו פרח.

לפרח שלו היו שלשה עלי כותרת ורדים וגבעול ארוך־ארך ועלה אחד ירק.

בכל פעם שהפרפר היה עיף, הוא חפש בעיניו את הפרח שלו והתישב עליו למנוחה קצרה. אז היה הפרח שלו לוחש לו: "אני אוהב אותך, פרפר קטן", וכשהפרפר הקטן היה עיף, הפרח שלו היה קורץ אליו בשלל גוניו, ואז לפרפר היה כח להמשיך לעוף גבוה יותר, רחוק יותר.

בלילה, כשכל הפרחים הלכו לישון, היה הפרח מחכה לפרפר עד שחזר ושתה בצמאון את הצוף המתוק. אז היה סוגר הפרח את שלשת עלי הכותרת שלו, הפרפר היה מקפל את כנפיו, ושניהם היו שוקעים בשנה ערבה.

הפרפר אהב את הפרח שלו. הוא חשב שהפרח שלו הוא הפרח היפה ביותר בשדה הפרחים.

בשלב הזה איתמר בדרך כלל היה נרדם, ואמא היתה יוצאת בלאט ומכבה את האור. הוא מעולם לא שמע את סוף הספור שאמא היתה קוראת לו באטיות בכל לילה.

איתמר גדל.

הוא גבה, וכבר לבש חליפה וחבש כובע, ושוב לא היה עוד אותו ילד רזה המתרוצץ בזריזות על פני החצר. גם אמא גדלה, הקמטים שבפניה העמיקו, וקומתה הכפופה שחה עוד.

איתמר נסע לשיבה. אמא צידה אותו בשלש מזודות עמוסות בכל טוב, ולא שכחה לחזר ולהזהיר אותו שלא ילך לישן מאחר מדי. בקולה הצרוד קראה אליו בירדו במדרגות: "אל תשכח להתקשר בכל ערב, כן?"

איתמר לא ענה. הוא לא רצה לענות. לא רצה להתחייב להתקשר בכל ערב ולהתפס כמו אפרוח רכרוכי שמתגעגע הביתה.

חפץ היה לפתח דף חדש.

"שלום, אני אפי", הציג את עצמו חבר החדר החדש. הוא הניף בקלילות שני תיקי גב צבעוניים, ואיתמר חש מגשם בשלש המזודות שסחב במאמץ, אחת אחת, במעלה המדרגות.

"שלום", חייך איתמר, "אני איתמר". הוא הושיט את ידו ללחיצה, לחיצה שהיתה תחלתו של קשר חברות אמיץ.

פעמים רבות בקר איתמר בביתו של אפי. משפחתו היתה ברוכת ילדים, והבית תמיד היה מלא בצלילים של צחוק. אמו של אפי היתה צעירה וזורמת. תדיר היתה תוחבת בידם שטר כסף ואומרת: "לכן, בחורים, קנו לעצמכם משהו מתוק", ובאמרה זאת הבהב בעיניה ברכ שובב. איתמר אהב את הבית של אפי, אהב את התחושה החמימה שצפה בתוכו, עת כנתה אותם אמא של אפי - 'בחורים'.

אט־אט התרבו השבתות שעשה איתמר בחברת משפחתו העליזה של אפי, והתמצטו עד מאד השבתות שעשה בחברתה המעיקה של אמו. בכל ערב היתה אמא מתקשרת

לישיבה, מבקשת אותו אל הטלפון ושואלת: "אי-תמר, מתי אתה בא לשבת?" ואיתמר היה ממלמל משהו שאפלו לו לא היה נהיר כל צרכו.

איתמר לא זכר איך בדייק זה קרה. הוא נסה להוריד גמרא מסימת מהמדף העליון בבית המדרש, ולפתע נחת על הרצפה בחבטה עזה. מביש, מהר להתרומם, על אף האיתותים הכואבים ששלחה בעז רגלו הימנית. מאחר יותר הוא גלה נפוחות מכאיבה בכף הרגל. מבהל, התקשר אל המספר המכר.

אמא של אפי הרימה.

"אה, זה כלום, בודאי יעבר במהירות, ומחר כבר תשכח שמשחו קרה", היא אמרה בקלילות כשסים איתמר להשיח את לבו.

איתמר היה מאכזב. הוא צפה לתגובה אחרת מאמו של אפי, לתגובה מנחמת ומשתתפת יותר, שתעיד כי הוא חשוב לה באמת ואכפת לה עליו. לבדו פסע איתמר בצליעה נכרת לסניף 'קפת חולים' הקרוב, חש עצוב ובדד מאי־פעם. הרגל הימנית כאבה לו מאד, והוא חפש מקום להעצר למנוחה. הוא לא ראה מקום כזה למלוא האפק, וגלב כבד ורגל כואבת המשיך להתקדם. פתאום צד את עינו שלט צבעוני: 'ספריה'. הוא נשם לרוחה. כאן הוא יוכל להעצר ולנוח מעט. באטיות עשה את דרכו אל אחת הכרסאות הנוחות שהיו פזורות בספריה, ושלף בלי משים ספר כלשהו מהמדף.

זה היה ספר מכר, מכר עד כדי כאב.

הספר של אמא.

איתמר מצא את עצמו קורא את המשך הספור, ההמשך שמעולם לא שמע:

באחד הימים יצא הפרפר למסע ארוך.

הוא נפרד מהפרח שלו והבטיח לחזר בקרוב.

הפרפר הקטן, בצבעים של שקיעה, טס הרחק וראה נופים מקסימים, ופתאום פגש פרפר אחר, שלו מחושים ארכים וכנפים צבעוניות וקלילות, אף יותר מאלו שלו.

הפרפר בעל המחושים הארכים שאל את הפרפר הקטן: "מי אתה?" והפרפר הקטן, שהרגיש פתאום קטן יותר, ענה בקול קטן: "אני סתם פרפר קטן שיש לו פרח ורד בעל שלשה עלי כותרת וגבעול ארוך־ארוך ועלה אחד ירק, ומי אתה?"

הפרפר החדש והגאותן אמר: "אני פרפר גדול, מיוחד וצבעוני, ויש לי שני פרחים שלכל אחד מהם ששה עלי כותרת, הגבעולים שלהם ארכים יותר מהגבעול של הפרח שלך, ויש להם גם אבקנים. רוצה לראות?"

הפרפר הקטן לא ענה, רק התעופף בשתיקה אחרי הפרפר הגדול וההיר.

כשהגיעו הוא ראה שהפרחים של הפרפר הגדול באמת יפים יותר מהפרח שלו, והוא נשאר שם, באחד הפרחים הגדולים של הפרפר הגדול. בהתחלה הוא נהנה: הפרח שר לו שירים, והפרפר הקטן חשב שהפרח שלו אינו יודע לשיר בכלל. הפרח הצבעוני שחק אתו, והפרפר חשב שהפרח שלו אינו יודע לשחק בכלל. אבל בזמן שהפרפר הקטן התעופף, הפרח החדש לא קרץ אליו קריצה שנתנה לו כח, והוא התעייף במהירות.

בלילה, אחרי שכל הפרחים הלכו לישון, נחת הפרפר הקטן על הפרח, אבל הפרח לא חכה לו. הוא כבר סגר את עלי הכותרת שלו, וכשבקש ממנו הפרפר להכנס, הוא שאל בקול מנמנם: "מי זה?"

"זה אני, הפרפר הקטן שלך", ענה הפרפר.

”מה אתה רוצה בשעה מאחרת כל כך?” שאל הפרח בפהוק רחב.

”להכניס ולישון, אני ציף וקר לי”, אמר הפרפר.

פתאום הוא הרגיש שהוא מתגעגע אל הפרח שלו, הקטן, בעל שלשת עלי הכותרת הורדים והגבעול הארוך והעלה האחד, הירק.

הפרח החדש סרב בכל תקף לפתח את עלי הכותרת שלו. **”אני ציף מדי”, הוא קרא בקול ישנוני, “ואני גם אוהב לישון לבד”.**

אבל הפרפר הקטן לא אהב לישון לבד, והוא נשאר בחוץ, מתגעגע מאד לפרח שלו.

”מה אתה עושה כעת, פרח שלי?” הוא לחש, “האם גם אתה מתגעגע אלי?”

בבקר חיוך אליו הפרח החדש ושאל: **”איך ישנת?” אבל הפרפר הקטן לא ענה. הוא רק אמר: “שלום, אני הולך. אני חוזר אל הפרח שלי, הישן והטוב, בעל שלשת עלי הכותרת הורדים והגבעול הארוך והעלה היחיד, הירק”.**

”אבל”, תמה הפרח החדש, “לי יש עלים רבים הרבה יותר ממה שיש לפרח הישן שלך, ואני גם יכול לשיר לך שירים ולשחק אתך”.

”ובכלל”, התערב הפרפר הגדול בהשתאות, “הפרח הזה יפה וגדול הרבה יותר”.

”נכון”, ענה הפרפר הקטן בלי בושה, “לפרח שלי אין עלי כותרת רבים, והוא מרשים ויפה הרבה פחות, אבל הוא הפרח שלי והוא אוהב אותי באמת. הוא לא יודע לשיר, אבל כשאני צף הוא קורץ אלי וזה נותן לי כח, וכשאני ציף -

יש לי מקום לנוח, ובלילה הוא תמיד מחכה לי עד שאחזר ולוחש לי: **”אני אוהב אותך, פרפר קטן, ושנינו הולכים לישון ביחד וחולמים חלומות מתוקים”.**

פתאום חש הפרפר הקטן כי הוא גאה בפרח שלו, והוא צף במהירות עד לשדה הפרחים. שם חכה לו הפרח שלו, הפרח האהוב בעל שלשת עלי הכותרת הורדים והגבעול הארוך, החלק, והעלה היחיד, הירק. הפרפר הקטן והציף מהמסע הארוך התישב לנוח ולגם בצמאון את הצוף המתוק. הוא חש מוגן ואהוב.

הפרח שלו עטף אותו בשלשת עלי הכותרת הורדים ולחש לו: **”אני אוהב אותך, פרפר קטן”, ושניהם הלכו לישון וחלמו חלומות מתוקים.**

איתמר חש לחלוחית מוזרה בעיניו. רק עתה השכיל להבין כמה דאגה כנה היתה במעשיו של אמו, וכמה אהבה היתה טמונה בתוכחותיה הציפות.

בהחלטה של רגע הוא שאל מכשיר סלולרי מאדם נעים סבר שהיה שקוע בקריאה על הכרסה שלצדו, יצא מאולם הקריאה וחיג.

אמא הרימה: **”אי-תמר?”** פליאה עצובה השתרבבה לקולה המחספס, ומששמעה את מה שקרה לו קראה בבהלה: **”אל תזוז! אני מגיעה מיד. איך הצלחת לעשות את זה? מה, לא אכפת לך על הלב הדואג של אמא שלך?”**

איתמר חיוך לעצמו. בעיני רוחו ראה אותה מעמיסה בדאגה אוהבת תיק גדוש ויוצאת לדרך.

והוא אהב אותה, את אמא שלו, בדיק כמו שהיא אהבה אותו - בכל הלב.

אמא בחנה בדאגה את החתך שנראה בראשו של אלישע.

”נראה לי שהחתך שלך זקוק לתפרים”, הודיעה לו, “אאלץ לקחת אותך ל’טרם’ מיד”.

במהירות ארגנה אמא את תיקה הירק, הגדול, ודחסה לתוכו כמה חבילות טישו, ליתר בטחון. המונית שהזמינה כבר צפרה מלמטה.

”להתראות מוטי ומיכלי”, קראה אל התאומים ופנתה אל הדלת, בעודה מהדקת צרמת טישו אל ראשו של אלישע. פתאום טפחה על מצחה וקראה: “אוח, איך שכחתי! גברת גלעד, שקננתו האלמנה, מצפה לבואי, ולא נראה לי שאספיק לבקרה הערב. מוטי ומיכלי, לכו אתם לבקרה בבקשה”.

בלא להמתין למענה ירדה אמא בבהילות עם אלישע אל המונית, שלא הפסיקה לצפוף.

”א-א-י!!!” נאנחה מיכלי, **”אני לא משעממת”,** הדגישה, **”עד כדי לשבת אצל שכנה זקנה ולשמע ספואי סבתא!”**

”אין לנו בררה”, פסק מוטי, **”זהו חסד. גברת גלעד בודדה וגלמודה”** - מלה חדשה שלמד מספרי הספריה שהוא נוהג לבלע, הרהרה מיכלי - **”וככל שנתחיל את הבקור מקדם יותר - נוכל לסימו מהר יותר”.**

”כנגד ההגיון שלך אני מרימה ידים. אבל אני מקוה שלא

נרדם, כדי שלא תהיינה בושות”, פלטה מיכלי, מובסת בעליל.

”זו הדלת”, לחשה מיכלי, **”אתה תדפק”.**

מוטי, בחסר רצון, דפק ודפק. לאחר כמה דקות הם ראו שמישהו בוחן אותם מבعد לעינית. סוף-סוף החל המפתח להסתובב בחר המנעול, ושכנתם המבגרת והחשדנית דרשה מהם לספר את סבת בואם.

”באנו... באנו לב... לבקר אותך, גב... גברת גלעד”, גמגמו מוטי כשהוא משפיל את עיניו אל שטיח כניסה פרסי צבעוני.

גברת גלעד חיוכה חיוך רחב. **”ברוכים הבאים, אילו אורחים נכבדים! הכנסו, הכנסו. אל תתבישו. הרגישו בנח”.**

היא הזמינה אותם לשבת בסלון, על ספה חומה וישנה המרפדת בכריות רקומות ודהויזות, שלפי דעתה של מיכלי קימות כבר מימי מתושלח.

”למה אמא לא הגיעה?” התענינה השכנה, בעודה מוזגת תה נענע מעלה אדים אל כוסות זכוכית. מיכלי העותה את פניה: הגזימה, השכנה! משקה חם ביום חמסין?

מוטי ספר בקצרה שאלישע נפל בגנה, נחתך בראשו ונזקק לתפרים.

”אוי ואבוי”, צקצקה השכנה בלשונה, **”שיהיה בריא, השוכב הזה!”** נענעה את ראשה בתנועות מגזמות. **”אתם יודעים?**

פעם היתה לנו זלדה'לה, האחות שגרה בקצה הרחוב. היא היתה חובשת ותופרת פצעים. אבל לפעמים נאלצנו להסתדר בעצמנו, מפני שלא רצינו לסבך אותה.

מיכלי ומוטי החליפו מבטים תמהים.

"האם שמעתם על המנדט הבריטי ועל תנועות המחתרות?" שאלה גברת גלעדי ונעצה בהם את עיניה. מוטי ענה 'בערך', בו בזמן שמיכלי ענתה 'לא'.

"אספר לכם אפוא בקצור", צחקת גברת גלעדי, "לפני קצת יותר משבעים שנה שלטו הבריטים בארצנו. הם הצרו מאד את צעדיהם של היהודים, ועל כן הקימו תנועות שיחתרו נגד שלטונם. מחתרות אלו ארגנו העפלות בלתי לגליות לארץ, פוצצו באישון לילה מפקדות וגשרים אסטרטגיים וזמו פעולות נוספות מסוג זה. החילים הבריטים פחדו מאד מאנשי המחתרות. מדי פעם בפעם היו מטילים 'עצר' כדי לחפש נשק לא חקי ולתפס את המורדים. מי שנתפס, רע ומר היה גורלו. הוא היה נזרק לכלא הידוע לשמצה וסכניו לצאת בחיים היו מועטים. לכן כל פעילי המחתרות שמרו בסוד את חברותם במחתרת, ולא גלו זאת אף לבני משפחתם הקרובים."

גברת גלעדי נעצרה לרגע לשאף אור ודחקה במיכלי ובמוטי ללגם מהתה. בלית ברירה לגמו השנים לגימה קצרה מהמשקה החמים, ורק אז הואילה השכנה להמשיך בספורה:

"בתוך הרפת שלנו, מתחת לזבל הפרות, היה סליק - מקום מסתור שבו החבא נשק - כדורים, רובים ומטעני חבלה. סמכתי על פרותי הנאמנות שלא תדלפנה מלה ב'מו... מו... שלהן, גם אם יצמד לרקתן אקדח, מהסבה הברורה שפרות אינן נוהגות לדבר... בימים ההם תמחו ילדי על שפטרתי אותם לחלוטין מן העבודה ברפת. נהגתי כך מפני שרציתי להרחיקם משם, והם, מצדם, נהנו מהפסטר שזכו בו.

"באחד הימים חזר בני הביתה פצוע ושוות דם. נזעקתי לקראתו בבהלה, וכששאלתי אותו למקור החבלה הוא פטר אותי בהנף יד. מיד הבנתי את מה שהוא התכוון להסתיר ממני וקראתי לעברו בהתרגשות: 'משה, גם אתה?' הוא נפנה אלי נדהם. ראיתי עליו שהצלחתי להפתיע אותו כהגון..."

מוטי ומיכלי פרכו בצחוק. הספורים המרתקים שקלחו מפיה של גברת גלעדי, מלים בתנועות נלהבות ובמבט מרצד, היו בעבורם אטרקציה מענינת.

"אגב", המשיכה השכנה כששכנו גלי הצחוק, "רק לאחר כמה חדשים גליתי שבמחסן, מתחת מכונת הכביסה הרוששת שלנו, התקנים מחנה אמונים שלם."

מיכלי פלטה צחקק נוסף.

גברת גלעדי נהנתה מ'קהל' מאזיניה, ולכן המשיכה בהפלגתה אחרת במנהרת הזמן.

"על פי מדיניות 'הספר הלבן', ספר החקים הבריטי, הגבל מספר היהודים שקבלו רשיון לעלות לארץ ישראל. יהודים רבים, אודים מצלים מאירופה העשונה, שלא היתה להם סבלנות להמתין לאשורי כניסה, החליטו לעלות בעליה בלתי לגלית. לפעמים, באישון לילה, היה שליו דופק על חלוננו, להודיע שאנתי מעפילים מתקרבת אל חופי ארצנו. היינו מוכנים לתרחישים אלו, ומיד היינו יוצאים ב'טרנטה' החבוטה של חיים, בעלי. בימים ההם היינו מן המאשרים המעטים שהחזיקו בבצלונתם רכב פרטי. אוהו! איזה רכב משכלל זה היה! רכב שאנחנו דחפנו אותו יותר ממה שהוא דחף אותנו..."

"ו! בדיק כמו שלנו! התלהב מוטי.

"בקצור", המשיכה גברת גלעדי, "כשהגענו לחוף החלו האנשים הסחוטים ממים ומציפות, לאחר הפלגה בת כמה שבועות, לרדת מסירות קטנות ושחרות. תפקידנו היה

”מה הולך להיות מעבין כל כך?” שאל דני בסקרנות, ואז, בעודו סוקר את הכפתור, נהרו פניו: ”שמשי, אני לא מאמין! איך מצאת את זה?”

בני החבורה הפנו ראשיהם לעבר הכפתור המדבר והכו בתדהמה. ”זה הכפתור שהיה בספר ’האי הבודד’?” לחשו שפתותיהם בהתרגשות.

”אתם זוכרים שתם, הילד מהספר, נקלע לאי בודד, ואז הוא לחץ על כפתור אדם והצליח להתגלגל בחזרה לביתו? היה מצויר שם כפתור כזה בדיסק, וגם היה כתוב שבכפתור הכפתור הזה אפשר להגיע לאי הבודד!” נזכר אודי, וניצוץ התלהבות נדלק בעיניו.

שמשי, הג’נג’י הנמרץ, צעד לעבר הכפתור: ”חבר’ה, בואו, נצמד כלנו ליד הכפתור ו...”

”אתה לא מתכוון באמת”, ברר יוני, ”ראשית, יתכן מאד שזה רק דמיון, ושנית, מה יקרה אם אכן נגיע לשם? איך נחזור?”

”די”, מחה בו שמשי, ”אם אינך רוצה לבוא אתנו, אינך חייב להצטרף.”

”האם אמרתי שאיני רוצה לבוא?” נעלב יוני.

”מספיק להתוכח!” קרא דני, ”נו, שמשי, אתה לוחץ?”

שמשי הושיט את ידו בדרמטיות לכפתור. שפתיו של יוני נעו במתח ועיניו בהו בחשש בידו המושטת של שמשי.

הם ישבו בספריה, דני, יוני, שמשי, אודי ומוישי - ילדי החבורה, כשעל פניהם נכר השעמום. יוני נסה לחפש ספר שטרם קרא, ושמשי היה עסוק בחפוש קומיקס מעבין.

אך לא, שום דבר חדש לא היה בספריה.

”די, נמאס, איזה מין חפץ זה?” מחה מוישי את אגלי הזעה ממצחו הלוחט.

”נכון, כמה צפינו לחפש אחר, למשהו מעבין, ל’אקשן’... ואין כלום. מרב שעמום אנחנו יושבים בספריה העירונית”, הסכים אתו אודי ולגם מבקבוק המים שלו.

זה היה באחד מימי ’בין הזמנים’ הלוחטים. רוח קיצית נענצה מדי פעם בפעם את הוילון, וגרמה לאויר לח וחס להכנס לחדר. על השטיח הפרוש באולם הספריה ישבו ילדים וקראו ספרים בשקיקה. רק החבורה, שעדיין לא החליטה איזה שם יקרא לה, ישבה שם ”מצברחת”, בנסיון למצא תעסוקה.

”הי, תראו, אני לא מאמין”, התלהב פתאם שמשי, ”זה... יש פה... הכפתור!” הוא גמגם מרב התלהבות.

”איזה כפתור?” רטן יוני מעם ספר הקומיקס שקרא כבר בפעם השלישית.

”נו, באמת, התעוררו חבר’ה, מחכה לנו אקשן אמיתי! חבורת... אה, חבורת בלי שם - הולך להיות מעבין!” הריע שמשי.

לכם מאד!”

מיכלי התנערה ראשונה מהצניחה הפתאומית אל ההנה.

”אלישע”, היא קראה בתדהמה, ”כל כך מהר חזרתם? יו! תתחדש על הפרפר, איזה חמוד!”

מוטי התמתח באנחה. ”תגיד לאמא שב עוד עשר דקות נעלה, בסדר?”

”מה?” פער לעמתו אלישע עינים ענקיות, ”אתם פה יותר משלש שעות, וזה לא מנמס בכלל”, הוסיף בלחישות.

גברת גלעדי, שעקבה אחרי השיחה, פרצה בצחוק.

”אוף!!!” הכריזה מיכלי.

”גברת גלעדי”, התחננו שניהם, ”האם נוכל לבוא שוב?”

”בודאי”, חיכה השכנה, ”אך בתנאי שתביאו אתכם את החמוד הזה”, הוסיפה ולחצה על קצה אפו של אלישע.

אלישע כוץ את אפו במרת רוח.

”כמה מוזרים אתם”, הוא אמר בתמהון לאחיו הגדולים, בעודם עולים לביתם, ”בהתחלה התעצבנתם שאתם חייבים לבקר אותה, ועכשו אתם בקשי מסכימים לחזור הביתה!”

לזרזם להכנס למשאיות שהמתינו לבואם, כדי להספיק לפזר אותם בבתים הקרובים ולתת בידם אשורים מזיפים בטָרם יגיעו הבריטים. לא אחת תפסו אותנו הבריטים ’על חם’. במקרה כזה היינו משמיעים שריקה שהיתה קוד מסכם, ורבים מהאנשים שהתגוררו סמוך לחוף היו זורמים אליו ומתערבבים בעולים החדשים. אנשי מעשה אף היו גוררים צנורות השקיה ומרטיבים עד לשד העצמות, בזרנוקי מים אדירים, את כל הנמצאים בסביבה, עד שלא היתה דרך להבדיל בין ה’חדשים’ ובין ה’ותיקים’. בבִּלְגָן שנוצר על החוף היו הבריטים מאבדים לחלוטין את עשתונותיהם, ועד שהם התאוששו מההפתעה הלילית הקרה והרטובה, לא נותרו כמעט אנשים על החוף...”

דפיקות מהירות ותובעניות נשמעו מהכניסה.

גברת גלעדי נגשה אל הדלת, הציצה בעינית וקראה: ”עוד ילד!”

מיד כשנפתחה הדלת נכנס אל הבית ילד קטן. בצעדים החלטיים הוא צעד אל הסלון, ומשראה את אחיו ואחותו פנה אליהם בנימה גוערת: ”מוטי ומיכלי! אמא אמרה שתעלו מיד הביתה! איפה הייתם כל הזמן? אמא דואגת

"החזיקו ידים, כלם", הורה שמשי.

בני החבורה אחזו זה בידיו של זה. מתח קל רחף באויר. עיני כלם היו דרוכות ומרכזות בכפתור.

"שלש ארבע ו..." הכריז שמשי ולחץ על הכפתור.

שקט השתרר בספריה, ולאחר שניות ספורות מלאו אותה צרחות בהלה. הראשון שדבר היה שמשי, כמוכן: "אוח, הראש שלי... אוהו, איזו סחרחורת!"

"קבלתי מכה!" גנח אודי.

"הי, ראו איפה אנחנו!" הכריז יוני.

החבורה בהתה בתדהמה בים השוצף שהקיף את היבשה שעליה נחתו. עצים גבוהים ומרשימים סוככו על האי ופרשו את צלם על הילדים. תחת רגליהם היה חול נעים למגע, והרוח פרצה קלות את הציציות שהשתרבבו מחוץ למכנסיהם.

"זה פעל! אני לא מאמין! הגענו לאי הבודד!" הריע שמשי, בעוד נמשו הג'ונג'ים מקפצים על לחיו בעליזות.

"הידד!" פרצו קריאות גיל מפיות הילדים.

רק יוני ישב על החוף כשעיניו חרדות ודאגות.

"יוני, קרה משהו?" נגש אליו מושי והניח יד דואגת על כתפו.

"ודאי שקרה... איך אתם חושבים לחזר הביתה?" שאל יוני בעצב.

"מה הבעיה? לוחצים על הכפתור ו..." החל שמשי לומר, אבל קולו נדם באחת. "הכפתור", הוא לחש בדאגה.

"הכפתור איננו", השלים יוני את המשפט.

"זה לא יכול להיות! שמשי, אתה לחצת על הכפתור. היכן הוא כעת?" הקשה אודי.

"החזקתי אותו כל הזמן, ואין לי משג מתי הוא נעלם", לחש שמשי.

הם התישבו על האדמה החולית כשדאגה רבה נשקפת מעיניהם. לאחר זמן מה קטע אודי המעשי את הדממה המעיקה: "טוב, חברים, זה המצב. ראו, השמש עומדת לשקע. כשיהיה כאן חשך, לא נראה כלום, אף לא זה את זה. אין כאן פנסים... אנחנו על אי בודד! לכן עכשו אנחנו צריכים למצא מקום שנוכל לישן בו הלילה, וגם לחפש מזון כדי להרגיע את הבטן, שכבר משמיעה את איתותיה".

הילדים הסתכלו לעבר כדור השמש האדמדם, הצובע את היקום בגונים מרהיבים, בטרם יעלם.

"אודי צודק", אמר שמשי והחל לפקד, "חברה, מתחלקים - אודי ואני אחראים למצא מקום טוב שנוכל להעביר בו את הלילה. יוני ומושי - אתם אחראים על האכל. אין לנו זמן רב, וצריך להספיק גם להתפלל מנחה, ולכן חבורת... אה..."

"על אי בודד", השלים אותו אודי.

"הידד!" הריע שמשי, "חבורת 'על אי בודד' - קדימה!"

החבורה התפזרה. אודי ושמשי מהרו לחפש מקום לישון, אף רק אדמה חולית נראתה לכל מלוא האפק.

"אין ברירה", הודיע אודי, "נצטרך לבנות לנו בית".

"לבנות בית? כיצד?" הקשה שמשי.

"ראה, יש כאן שברי ענפים ואבנים. הבה נקח אותם וננסה לבנות מהם משהו".

"הבית מוכן", קרא שמשי לאחר זמן, מביט אל הבית העשוי אבנים וענפים. אודי, שהצליח לשווא לזמן מבפנים צורה נאותה, בעזרת שטיח שקלע מעלים שמצא, קבל את

להופש אחר, למשהו מעניין, לאקשן... ואין כלום. מרוב שעמום אנחנו יושבים בספרייה העירונית, הסכים אתו אודי ולגם מכקבוק המים שלו. זה היה כאחד מימי 'בין הזמנים' הלוהטים. רוח קיצית נענעה מדי פעם בפעם את הווילון, וגרמה לאוויר לח וחס להיכנס לחדר. על השטיח הפרוש באולם הספרייה ישבו ילדים וקראו ספרים בשקיקה. רק החבורה, שעדיין לא החליטה איזה שם יקרא לה, ישבה שם "מצוברחת", בניסיון למצוא תעסוקה. "הי תראו, אני לא מאמין", התלהב פתאום שמשי, "זה... יש פה... הכפתור!" הוא נמוג מרוב התלהבות. "איזה כפתור?" רטן יוני מעם ספר הקומיקס שקרא בו בפעם השלישית. "נו, באמת, התעוררו חברה. מחכה לנו אקשן אמתי! חבורת... אה, חבורת בלי שם - הולך להיות מעניין!" הריע שמשי. "מה הולך להיות מעניין כל כך?" שאל דני בסקרנות, ואז, בעודו סוקר את הכפתור, נהרו פניו: "שמשי, אני לא מאמין! איך מצאת את זה?" בני החבורה הפנו ראשיהם לעבר הכפתור המדובר והוכו בתדהמה. "זה הכפתור שהיה בספר 'האי הבודד'!" לחשו שפתותיהם בהתרגשות. "אתם זוכרים שתלד הילד מהספר, נקלע לאי בודד, ואז הוא לחץ על כפתור אדום והצליח להתגלגל בחזרה לביתו? היה מצויר שם כפתור כזה בדיוק, וגם היה כתוב שבעזרת הכפתור הזה אפשר להגי לאי הבודד!" נזכר אודי, וניצוץ התלהבות נדלק בעינו. שמשי, הג'ונג' הנמרץ, צעד לעבר הכפתור: "חברה, כואו, נעמוד כולנו ליד הכפתור ו...". "אתה לא מתכוון באמת", בריר יוני. "ראשית, ייתכן מאוד שזה רק דמיון, ושנית, מה יקרה אם אכן נגיע לשם? איך נחזור?" "די", מחה בו שמשי, "אם אינך רוצה לבוא אתנו, אינך חייב להצטרף". "האם אמרת שאיני רוצה לבוא?" נעלב יוני. "מספיק להתווכח!" קרא דני, "נו, שמשי, אתה לוחץ?" שמשי הושיט את ידו בדרמטיות לכפתור. שפתיו של יוני נעו כמתח ועיניו בהן בחשש בידו המושטת של שמשי. "החזיקו ידיים, כולם", הורה שמשי. בני החבורה אחזו זה בידיו של זה. מתח קל רחף באויר. עיני כולם היו דרוכות ומרוכזות בכפתור. "שלוש ארבע ו..." הכריז שמשי ולחץ על הכפתור. שקט השתרר בספרייה, ולאח שניות ספורות מלאו אותה צרחות בהלה. הראשון שדיבר היה שמשי, כמוכן. "אוח, הראש שלי... אוהו, איזו סחרחורת!" "קיבלתי מכה!" גנח אודי.

"הי, ראו איפה אנחנו!" הכריז יוני החבורה בהתה בתדהמה בים השוצף שהקיף את היבשה שעליה נחתו. עצים גבוהים ומרשימים סוככו על האי ופרשו צלם על הילדים. תחת רגליהם היה חול נעים למגע, והרוח פרעה קלות את הציציות שהשתרבבו מחוץ למכנסיהם. "זה פעל! אני לא מאמין! הגענו לאי הבודד!" הריע שמשי, בעוד נמשו הג'ונג'ים מקפצים על לחיו בעליזות. "הידד!" פרצו קריאות גיל מפיות הילדים. רק יוני ישב על החוף כשעיניו חרדות ודאגות. "יוני, קרה משהו?" נגש אליו מושי והניח יד דואגת על כתפו. "ודאי שקרה... איך אתם חושכים לחזור הביתה?" שאל יוני בעצב. "מה הבעיה? לוחצים על הכפתור ו..." החל שמשי לומר, אבל קולו נדם באחת. "הכפתור", הוא לחש בדאגה. "הכפתור איננו", השלים יוני את המשפט. "זה לא יכול להיות! שמשי, אתה לחצת על הכפתור. היכן הוא כעת?" הקשה אודי. "החזקתי אותו כל הזמן, ואין לי מושג מתי הוא נעלם", לחש שמשי. הם התישבו עי האדמה החולית כשדאגה רבה נשקפת מעיניהם. לאחר זמן מה קטע אודי המעשי את הדממה המעיקה: "טוב, חברים, זה המצב. ראו, השמש עומדת לשקוע. כשיהיה כאן חושך, לא נראה כלום, אף לא זה את זה. אין כאן פנסים... אנחנו על אי בודד! לכן עכשו אנחנו צריכים למצוא מקום שנוכל לישון ב הלילה, וגם לחפש מזון כדי להרגיע את הבטן, שכבר משמיעה את איתותיה". "אודי צודק", אמר שמשי והחל לפקד, "חברה, מתחלקים - אודי ואני אחראים למצוא מקום טוב שנוכל להעביר בו את הלילה. יוני ומושי - אתם אחראים על האוכל. אין לנו זמן רב, וצריך להספיק גם להתפלל מנחה, ולכן חבורת... אה..." "על אי בודד", השלים אותו אודי. "הידד!" הריע שמשי, "חבורת 'על אי בודד' - קדימה!" החבורה התפזרה. אודי ושמשי מהירו לחפש מקום לישון, אך רק אדמה חולית נראתה לכל מלוא האופק. "אין ברירה", הודיע אודי, "נצטרך לבנות לנו בית". "לבנות בית? כיצד?" הקשה שמשי. "ראה, יש כאן שברי ענפים ואבנים. הבה נקח אותם וננסה לבנות מהם משהו".

פְּנִיָּהֶם שֶׁל מוֹיֵשִׁי וַיּוֹנִי הַמִּיזְעִים, שֶׁחֲזָרוּ בִּידֵים מְלֵאוֹת פְּרוֹת עֶסִיסִים.

”אֵיךְ בְּנִיתָם אֶת הַבַּיִת הַזֶּה?” הִתְפַּעַל מוֹיֵשִׁי, וַיּוֹנִי בָּהֶה בְּתֵדָה־מָה בַּצָּרִיף הַקָּטָן. אוֹדִי וְשִׁמְשִׁי רַק חִיכוּ בַּעֲנָוָה. יוֹנִי הִנִּיחַ אֶת הַפְּרוֹת בְּמֶרְכֶּז הַצָּרִיף וְלָקַח לַעֲצָמוֹ אֶגֶס גָּדוֹל וּבָשָׁל. שָׁאֵר הַיְלָדִים כָּבְדוּ אֶת עַצְמָם בַּפְּרוֹת טַעִימִים נוֹטְפִי עֶסִיס מֵתוֹק וְרַעֲנָן. אֶט־אֵט פָּרַשׁ הַלֵּילָה אֶת כָּנָפָיו, וַיֵּרַח חוֹר נִרְאֶה מִבַּעַד לַחֲרָכֵי הַעֲנָפִים. הַיְלָדִים הִמָּתְשִׁים בַּקִּישֵׁי הַחֲזִיקוֹ אֶת עֵינֵיהֶם פְּקוּחוֹת בְּקִרְאָם ‘קְרִיאת שְׁמַע’. הֵם שָׁכְבוּ עַל הַמַּחְצָלוֹת שֶׁקָּלַע אוֹדִי וְנִרְדָּמוּ מִיָּד.

יוֹנִי הָיָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁשָּׁמַע אֶת הָרַעַשׁ הַמּוֹזֵר. אַחֲרָיו הִתְעוֹרַר בְּבִהְלָה אוֹדִי.

”שָׁמַעְתָּ אֶת זֶה?” לָחַשׁ אוֹדִי לַיּוֹנִי.

”כֵּן, כִּבְרַ שְׁעָה אֲרָכָה אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת הָרַחֲשִׁים הָאֵלֶּה. זֶה מִמֶּשׁ מִפְּחִיד...”

”אֲנִי יוֹצֵא לְבַדֵּיךְ אֶת פֶּשֶׁר הַקּוֹלוֹת,” אָמַר אוֹדִי, ”חֲכֵה פֹה, יוֹנִי, וְאַל תָּזוּז. אִם כַּעֲבַר דְּקָה לֹא אֶחָזֵר, תַּעֲבִיר אֶת שְׁאֵר הַחֲבוּרָה!”

יוֹנִי הִנָּהן בְּרֵאשׁוֹ בַּדָּאָגָה. אוֹדִי נִעְמַד עַל רִגְלָיו בְּשִׁקָּט, פֶּסַע צַעַד אַחֵר צַעַד, כְּדִי שְׁלֹא לְהַעֲבִיר אֶת הַיְשָׁנִים, וַיּוֹצֵא מֵהַצָּרִיף.

יוֹנִי בָּהֶה בְּדַמּוּתוֹ שֶׁל אוֹדִי הַיּוֹצֵא וְהַחֵל לומר פְּרָקִי תַּהֲלִים לְשִׁלּוּמוֹ וְלִשְׁלוֹם כָּלָם. מִשְׁעַבְּרוֹ שָׁשִׁים שָׁנִיּוֹת, שֶׁנִּדְּמוּ בְּעֵינָיו כְּנֶצֶחַ, חֲזַר אוֹדִי וְאָמַר בְּקוֹל לַחוּץ: ”חִיָּה גְּדוֹלָה מְטִילַת סָבִיב הַצָּרִיף שְׁלָנוּ”.

”מָה עוֹשִׂים?” שָׁאֵל יוֹנִי בְּשִׁפְתֵים רוֹעֲדוֹת.

אוֹדִי לֹא עָנָה. עֵינָיו טִילוּ עַל פְּנֵי הַצָּרִיף, כְּמַחְפְּשׁוֹת דְּבָר

מָסִים. לְאַחַר מָכַן הוּא פָּנָה לְאַחַת הַפְּנוֹת וְהַחֵל מִגֶּשֶׁשׁ בִּידָיו, וְלְאַחַר שָׁנִיּוֹת אֶחָדוֹת נִתְקַלּוּ יְדָיו בְּמָה שֶׁחִפְשׁ: שְׁתֵּי אֲבָנִים שְׁנוּתָיו מִבְּנִית הַצָּרִיף. הוּא הָרִים אוֹתָן בִּידוֹ וְסָמַן לַיּוֹנִי לַצָּאת אַחֲרָיו.

”מָה אַתָּה מֵתַכֵּנִי לַעֲשׂוֹת?” לָחַשׁ יוֹנִי, אֲךָ אוֹדִי לֹא עָנָה. הוּא נִעְמַד בַּפֶּתַח הַצָּרִיף, לָקַח אֶת שְׁתֵּי הָאֲבָנִים בִּידָיו, וְהַחֵל לְשַׁפֵּשֵׁן it בִּזוּ.

פְּתָאֵם נִגְלָה לַפְּנִיָּהֶם זֶה עֵינִים זוֹהָרוֹת בַּחֲשֻׁכָה הַסְּמִיכָה.

אוֹדִי הַחֵל לומר פְּרָקִי תַּהֲלִים, בְּעוֹד יְדָיו מִשְׁפֹּשְׁפוֹת בְּכַח אֶת שְׁתֵּי הָאֲבָנִים, אֲךָ שׁוּם נִיצוּץ לֹא נּוֹצֵר מִהֶן. אֶט־אֵט הִתְקַרְבוּ אֲלֵיהֶם הָעֵינִים, וְלֹאֹר הַיָּרֵחַ יָכְלוּ הַשָּׁנִים לְרֹאוֹת כִּי הֵן שִׁיכוֹת לְזָאב גָּדוֹל, חוֹשֵׁף שָׁנִים אִימָתָנִיּוֹת.

יוֹנִי עָצַם עֵינָיו בַּחֲזָקָה. נִהְמַת רָגֵז נִשְׁמָעָה מִפִּי הַזָּאב, וְאִז פְּתָאֵם בָּקַע נִיצוּץ קָטָן מִן הָאֲבָנִים שֶׁבִּידֵי אוֹדִי.

”הִבֵּא לִי זֶרְדִים, יוֹנִי, מֵהָרוּ” לָחַשׁ אוֹדִי לַחִישָׁה רוֹעֶמֶת.

יוֹנִי מֵהָר לַעֲשׂוֹת כְּמַצּוֹתוֹ, וְאוֹדִי הֶצְלִיחַ לְהַבְעִיר אֶת הַזֶּרְדִים, לְקַרֵּב אֲלֵיהֶם עֲנָף שֶׁהִגִּישׁ לוֹ יוֹנִי וְלִיצַר מְדוּרָה קִטְנָה. הָאֵשׁ הִתְלַקְחָה וּבָעָרָה בְּאוֹר כָּתֵם, וְהַזָּאב, שֶׁהִבְחִין בָּהּ, הִסְתַּוְּבַב עַל עַקְבוֹתָיו וְנִנְעָלָם בַּחֲשֻׁכָה.

”עֲשִׂיתָ אֶת זֶה!” לָחַץ יוֹנִי אֶת יְדָיו שֶׁל אוֹדִי, ”בְּרוּךְ הַשֵּׁם! הֶצְלַתָּ אֶת כָּלָנוּ!”

בְּבִקְרָה, כְּשֶׁהִתְעוֹרְרוּ שְׁאֵר בְּנֵי הַחֲבוּרָה, סִפְרוּ לָהֶם אוֹדִי וַיּוֹנִי אֶת קוֹרוֹת הַלֵּילָה וְהִבְהִילוּ אוֹתָם כַּהֶגֶן.

”הֵיינוּ בִּסְכָנָה גְּדוֹלָה!” קָרָא דִּנִּי.

”הַלּוֹאִי שָׁנוּכָל לַחֲזֹר הַבֵּיתָה,” אָמַר מוֹיֵשִׁי בְּעֵינָים חוֹלְמוֹת.

”לָשֵׁם מָה הֵיינוּ צָרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת עַצְמָנוּ לַהֲרַפְתָּקָה הַמְּסַכֶּנֶת הַזֹּאת?” נֶאָנַח שִׁמְשִׁי, אֲךָ לְמִרְאֶה הַמַּבְטִים הַנִּנְעָמִים שֶׁהִפְנוּ אֵלָיו חֲבָרָיו וְהִזְכִּירוּ לוֹ מִי גָרַם לְכָל זֶה -

הַשְּׁפִיל אֶת עֵינָיו בְּבוּשָׁה וְחֻשָׁב בְּצַעַר עַל בְּנֵי מִשְׁפּוּחֹתֵיהֶם, שֶׁבּוֹדָאִי דוֹאָגִים לָהֶם מָאֵד.

רַק יוֹנִי, לָשֵׁם שְׁנוּי, לֹא נִרְאֶה מְדָאָה. ”הַפְּתָעָה!” הוּא הִכְרִיז בַּהֲתַרְגְּשׁוֹת.

כָּלָם הִפְנוּ אֶת מַבְטֵיהֶם לַעֲבָרוּ.

”הַכְּפָתוֹר!!!!” צוּחַ שִׁמְשִׁי בַּהֲתַלְהָבוֹת.

יוֹנִי הִחֲזִיר חִיּוֹךְ מֵאֲשֶׁר לִשְׁאֵר הַיְלָדִים. ”אֵיךְ הִהֲפָתַעָה שְׁלִי?” הוּא צָחַק. ”הָאָמֶת הִיא שֶׁהַכָּל בְּזָכוֹת הַזָּאב. הַכְּפָתוֹר הַזֶּה הִתְחַבֵּא בְּדִיק מִתַּחַת הָאָבֶן שֶׁהָרִים אוֹדִי בַּלֵּילָה כְּדִי לְהַצִּית אֶת הָאֵשׁ!”

”אֵיזָה יִפְיוּ” טִפְחוּ כָלָם עַל שִׁכְמוֹ שֶׁל יוֹנִי הַנִּרְגָשׁ. הֵם מֵהָרוּ לְאַחֲזֹז זֶה בִּידָיו שֶׁל זֶה, וַיּוֹנִי לָחַץ בַּהֲתַרְגְּשׁוֹת עַל הַכְּפָתוֹר.

שׁוּם דְּבָר לֹא אָרַע.

יוֹנִי שׁוּב נָסָה לְלַחֵץ, אֲךָ... כָּלָם נּוֹתְרוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם!

דְּמַעוֹת צָצוּ בְּעֵינָיו שֶׁל שִׁמְשִׁי, וְאוֹדִי לָחַשׁ פְּרָקִי תַּהֲלִים. ”נִנְסָה שׁוּב”, קָרָא יוֹנִי בַּגְּבוּרָה, ”שְׁלֵשׁ, אַרְבַּע וְ...” וְהוּא לָחַץ עַל הַכְּפָתוֹר בְּכָל הַכֹּחַ.

וּפְתָאֵם...

”אֲאוּץ’, זֶה הָיָה כּוֹאֵב!”

”אִיי, הָרֵאשׁ שְׁלִי...”

”אוֹהוּ, אֵיזוֹ סְחָרְחָרֶת...”

”הֵי! תִּרְאוּ אֵיפֹה אֲנַחְנוּ!” הִכְרִיז יוֹנִי.

הַחֲבוּרָה בִּהְתָּה בְּסִפְרִים הֲרָבִים שֶׁנִּבְטָו מִהַמְדָּפִים.

פְּתָאֵם הִגִּיעַ לְאַזְנֵיהֶם קוֹל נִרְגָז: ”it כִּבְרַ הַפַּעַם הֶעֱשִׂירִית שְׁאֲנִי אוֹמְרָת לָכֶם שֶׁהַסְפָּרָיָה צָרִיכָה לְהַסְגֵּר! נוֹ, מָה אַתֶּם מַבִּיטִים בִּי כְּאִלּוֹ הִגַּעְתֶּם בְּזֶה הָרַגַע מְאִיזָה אִי בּוֹדֵד...” הַבֵּיתָהוּ!

שַׁעֲרָה הַבְּהִיר הָיָה סָתוּר, קוֹצוֹתָיו דְּבוּקוֹת עַל לַחֲיִיהַּ
הַמֵּי־זַעוֹת. חֵם הָיָה לֵה וְחֵנוּק, אֶךְ הָרַעַב הָצִיק לֵה יוֹתֵר מִכָּל.

מַעֲיָה הִתְהַפְּכוּ וְקִיבְתָּה דְרָשָׁה בְתַקָּף אֶת שְׁלֵה.

עֵינֶיהָ הַפְּקוּחוֹת לֹא רָאוּ דָבָר זוֹלֵת לָחֵם. סוּגֵי לַחְמִים רַבִּים
הָיוּ שָׁם: לָחֵם פָּרִיךְ וּבְהִיר, כָּכָר שְׁלֵמָה וּפְרוּסוֹת, לָחֵם טָרִי
וְאֶפְלוּ יִבֶּשׁ...

אֲבָל כָּל אֱלוֹ לֹא הָיוּ בְנֵי נִגְיָסָה.

בְּכִיו הַהוּלֵךְ וְגוֹבֵר שֶׁל אֲבִיתֵר הֶצְלִיחַ לַחְדוֹר לְאִזְנִיָּה וּלְהַרְעִיד
נִימָה חֲבוּיָה בְּלִבָּהּ.

"אִמָּא, אֲנִי רָעַב! אִמָּא, לָחֵם!"

אִמָּא לֹא עָנְתָה. הִיא שָׁכְבָה בַּחֲדָרָה, חוֹרֵת וְחִלוּשָׁה, וְעֵינֶיהָ
עֲצוּמוֹת. פּוּעָה הַסִּיטָה קוֹצֹת תִּלְתִּלִּים מִמַּצָּחָה וּפְנִתָה אֶל
הַפְּעוּט הַדּוֹמֵעַ: "אִמָּא לֹא מְרַגִּישָׁה טוֹב, אֲבִיתֵר. אֵל תַּצְעֵק,
אוּלֵי עוֹד מַעֲט יְהוֹשִׁבֵעַ תִּבְיֵא לָךְ מִשְׁהוּ לֶאֱכֹל..."

אֲבָל אֲבִיתֵר לֹא הִפְסִיק. הוּא בָּעֵט בְּרִגְלָיו הַקְּטָנוֹת וּבָכָה:
"לָחֵם!" וְצָרַח: "לָחֵם!"

פּוּעָה יָדְעָה שִׁילֵד רָעַב אִינוֹ יֵלֵד רְגוּעַ. הִיא פָּתְחָה אֶת
אֲרוֹנוֹת הַמַּטְבָּח, אֶךְ כָּלֵם הָיוּ רִיקִים. זֶה זְמַן רַב שֶׁלֹא הִכְנִס
אֲלֵיהֶם שׁוֹם דָּבָר מֵאֲכָל.

אֲבִיתֵר הִמְשִׁיךְ לִיָּבֵב בְּקוֹל צְרוּד. רַק כַּעֲבֵר שַׁעַה שָׁכְכוּ
יִבְבוֹתָיו, וְנִשְׁתַּרְרָה דְמָמָה.

נִרְדָּם הַמַּסְכָּן - רָעַב.

פּוּעָה חָשָׂה תְשׁוּקָה עֲזָה לִבְכוֹת, לַצָּרַח כְּמוֹ שְׁאֲבִיתֵר יוֹדֵעַ
לַעֲשׂוֹת. אוּלֵי זֶה יוֹעִיל לְהַשְׁקִיט אֶת רַעֲבוֹנָה, אֶךְ לֹא הָיָה בָּהּ
כֹּחַ לַעֲשׂוֹת זֹאת. הִיא שָׁקְעָה בְּרִפְיוֹן בְּכָרְסֵת הַעוֹר, עֵינֶיהָ
בוֹהוֹת בְּחֻלָּל, וְאֶצְבָּעוֹתֶיהָ חוֹרְטוֹת בְּלֵי מַשִּׁים עַל הַמַּפָּה
שֶׁרְטוּטִים בְּצוּרָה מַעְגָּלֶת - לָחֵם.

נְקִישָׁה עֲדִינָה, דָּלֶת הַעֶץ הַכְּבֵדָה נָעָה עַל צִירָה. יְהוֹשִׁבֵעַ
שָׁבָה מֵהַשּׁוּק, יָדֶיהָ רִיקוֹת, כַּצְפּוּי.

"אֵין", הִיא נִשְׁפָּה בִּיאוּשׁ, פּוֹכֶרֶת יָדֶיהָ, "אֵין כָּלוּם. אֶפְלוּ פֶת
קָבֵר אֵין, כָּלוּם!"

הִיא מֵתַחָה אֶת ה'כָּלוּם' כְּמוֹ בָּצֵק דְּבִיק וְעַקְשָׁנִי, סוֹפֶקֶת
כְּפִיָּה כְּדִי לְהַדְגִּישׁ: כָּלוּ---ם! וּלְאַחֵר מִכֵּן צָנְחָה עַל רַצְפַּת
הַשִּׁישׁ הַבוֹהֶקֶת. "בְּדֶרֶךְ פִּגְשָׁתִּי אֶת מַחֲלַת וְאָחִיָּה אֲדוֹנִיָּה,
עֵינֵיהֶם תָּרוֹת סָבִיב, מַחְפָּשׁוֹת אֶת מִלְּאָכִי הַקָּטָן בֶּן הַחֲמִשׁ.
אֲבָל - - - הֵם קָטָנוּ וְהָיוּ, שִׁגְלָה, וְהָיוּ אִמֹר בְּתִים
וְהִיקְרָה וְאֵנִי חִלּוֹת לִבְכוֹת וּלְרִקוּעַ עֵיפָסָה מְאֹד וְסִיִּירְגַע קֶצֶת, לֹא כָל הַזְמַן! וְהָיוּ
שֶׁהֶצְטַרְּוּ אֲצִי לֹא אִמָּא וְאֵבִיר לֹא יִנְיָיִם שֶׁלִּי..."

"דִּי!" קִטְעָה אוֹתָהּ פּוּעָה, כִּסְתָה אֲזִנִּיָּה בַּכַּפּוֹת יָדֶיהָ -
מִסְרָבֶת לְשִׁמְעַ.

נִבְרָשׁוֹת הַקְּרִיסְטָל הַנוֹצְצוֹת לֹא הִזִּילוּ דְמָעָה לִנְכַח
הַמִּתְרַחֵשׁ, וְיִלוֹנוֹת הַמָּשִׁי הַסָּסְגוּנִיִּים הִסְתִּירוּ מַעֲיָנִי יוֹשְׁבֵי
הַבַּיִת אֶת הַמִּתְחַלְלֵל בַּחוּצוֹת.

”עמישאל אומר שלא נכנע לרומאים בשום אפן - נראה להם מי אנחנו!” נחמיה קמץ את אצבעותיו בעקשנות לאגרוף, מנסה לחקות את זרועותיו החסונות ותפוחות השרירים של עמישאל - מבריוני השכונה.

”א... אני פוחדת”, לאטה יהושבע. היא העיפה את צמתה העבותה לאחור, כמו מנסה לגרש את המציאות הקודרת, אך ללא הועיל. ”מספרים כי הרומאים הרשעים רוצים לכבש את העיר, ואז... מה יהיה על בית המקדש? איך נקריב קרבנות?” שאלה, משתנקת בדמעותיה.

גוש מריר טפס במעלה גרונה של פועה, אבל היא לא הצליחה לבכות. מאגר דמעותיה כמו יבש, ולשונה דבקה לחכה הצחית. כל שיוכלה הוא להאנח בכבדות, אך לא היה בכחה של אנחתה לחלץ אותה מהלפיתה הצובטת שלחצה על לבה.

”תרצה!” שמעתי לפתע את קולה של הספרנית, ”הזדרזי לצאת, עלי לנעל את הספרייה”.

הרמתי מן הספר את עיני הדומעות. הן מצמצו מסגורות מאורו הבהיר של הפלורוסנט. מבחוץ נבטה אלי קטיפה שחרה וחסוכה, זרועה כוכבים זוהרים.

”כבר מאחר”, פלטתי בבהלה.

”מאחר מאד”, אשרה הספרנית, ”ראיתי שאת שקועה בספר, ולא רציתי להפריע לך”, אמרה בחביבות.

פתאם הרגשתי שאני רעבה. מהצהרים לא טעמתי מאום. התבישתי לחוש זאת. האם זה נקרא רעב?

רחמתי על אביתר המסכן, על יהושבע המפחדת, על פועה - שכלו דמעותיה, ועל נחמיה - שאינו מאמין שהרומאים יכבשו את ירושלים ויחריבו את בית המקדש. ידעתי כי תקותו תתנפץ.

”חזרו בתשובה! מהרו!” זעקתי באלם קול לדמיות הדוממות שהציצו אלי מן הספר, ”בכן, התפללו, אל תחכו! אחר כך יהיה מאחר מדי...”

לטפתי במבטי את פניהם הנוגים, הכאובים, של ילדי משפחת חזקיה. הם נגעו ללבי.

”הספרייה תהיה פתוחה בעזרת השם מחר בצהרים”, האיצה בי הספרנית בנעימות, בהבינה לרוחי. העפתי מבט אחרון אל הספר. שלחתי חיך מעודד לאביתר המיסר, המציר על הכריכה, והבטחתי ליהושבע המצפה: ”נתראה מחר”.

למחרת תקפה אותי שפעת. לא יכלתי ללכת לספרייה ולשוב אל בני משפחת חזקיה הסובלים. הדמיות שבספר רצדו מול עיני, עצובות, תוהות ומבלבלות. כמה חשקתי להפיח בהן תקווה, להבטיח להן שהמצב ישתנה...

אך לא יכלתי לכזב להן. ידעתי שהמציאות תהיה שונה וקשה יותר. רציתי שוב ליצץ להן: **”בכן, התפללו, חזרו בתשובה!”** כמו שקרא באזניו אבא, כשישבנו על הארץ בתשעה באב, אבלים ומקוננים: **”אמר להם ירמיהו הנביא: אלו בכיתם בכיה אחת עד שאתם בציון - לא גליתם!”**

אבל יהושבע, פועה, נחמיה ואביתר לא בכו את הבכיה הגורלית הזאת.

נכון, הם בכו. הם בכו מפני שהציק להם הרעב, הם בכו לנכח הצרות הבאות ותכפות, הם בכו כי פחדו שהרומאים יכבשו את העיר...

אבל - - -

הם לא בכו על שנכשלו בחטאים, לא בכו בבקשת מחילה, לא כאבו את צער השכינה, ולכן בכיתי אני.

בכיתי בשבילם, בכיתי בשביל כל הדור ההוא, שגלה, ובכיתי, כן, בכיתי בשביל הדור הזה, שבית המקדש לא נבנה בימיו, וכאילו חרב בימיו.

שמי יוסף חיים. אני בן שמונה ואוהב לרכב על אופניים.

בכתה אני נחשב לילד חלש, הציגים שלי נמוכים, וגם בחברה איני מצליח במיוחד. לא אחת אמרו לי שאני 'לא יצלח', וגם אני חושב כך בעצמי על עצמי.

לא מזמן קרה לי משהו מעניין.

אולי תחשבו: מה כבר קרה לו? סבא וסבתא שלו הגיעו לבקור מחוץ לארץ? הוא רב עם אחותו הקטנה?

אז זהו, שלא. הספור שלי אחר ומפתיע במיוחד!

בואו נתחיל... מוכנים?

השמים היו כהים, וכדורי האויב שרקו מסביב. ראובן פסע באטיות, חולף כמו צל בסמטאות, צמוד לקירות הבתים. רק לפני רגע הצליח בסייעתא דשמיא לחמק מכדור שנורה בידי אחד הצלפים הירדנים, והנה שמע מאחוריו רחש מוזר. הוא הפנה את ראשו בבהלה ו...

קול רחש נשמע גם מאחורי. הרמתי את עיני מהספר המרתק שקראתי בספרייה, ובעודי סוקר את סביבתי חשבתי לעצמי: 'הלואי שיוכלתי לפגש את ראובן הזה...' אהבתי את הדמות שלו מהרגע שהתחלתי לקרא את הספר, וככל שקראתי יותר - אהבתי אותו יותר ואף חשבתי לעצמי: 'הלואי שהיה לי חבר כמו ראובן'...

ופתאם - לא תאמינו - ראיתי אותו!

הוא לבש חלצה לבנה ומכנסים חומים. עיניו היו חומות, ועל אפו היו זרועים נמשים קטנים, ממש כמו שהיה כתוב בספר.

נצמדתי בבהלה אל קיר הספרייה. האם אני חולם? איך הגיע לכאן ראובן?

ראובן פתח את פיו ולחש: **”מה קורה פה? איפה ההורים שלי? גם את הבית שלנו הפציצו?”**

קולו החל לרעד. הרגשתי שאני, יוסף חיים השתקן וחסר הבטחון, מכרח להרגיע אותו. הרמתי את ידי ואמרתי: **”ראובן, גם אני לא מבין מה בדיוק קורה פה, אבל אני חושב שעברת לזמן שלנו, ששים וארבע שנים אחרי זמנך!”**

”מה????” הוא צעק בחסר אמון.

הבטנו זה בזה, המומים, ולפתע פתאם, למרות הנסבות המשונות, התחלנו לצחק, צחוק אמתי ומשחרר. כבר זמן רב לא צחקתי ככה, בדרך כלל יש לי סבות לבכות דוקא...

כשנרגעו גלי הצחוק השתנה סבר פניו של ראובן, והוא הרצין ואמר: **”איפה הבית שלי? וההפגזה... מה שלומם של כל בני משפחתי?”**

מבול שאלות נורה מפיו, ואני נבוכותי. מה אוכל לענות? מתוך חסר אונים לטפתי את דפי הספר, ואז נצנץ בי רעיון.

המשכתי לקרא:

**זה היה אבא שלי, שנסה גם הוא להגיע הביתה בשלום.
"ראובן, יקירי, בוא נמהר הביתה... אמא בודאי דואגת.
ברוך השם, הצלחתי להשיג מעט אכל..."**

ראובן פער את פיו: "אבל... זה אני! זה הספור שלי!"

"נכון", השבתי בהרגשה של יודע-כל, "אני קורא ספר... על
אודותיך!"

"לא יתכן!" קרא ראובן.

"אבל זו המציאות", אמרתי לו, ולצמתי אמרתי: לא משנה
אין ומה, עכשו הוא פה ועלי להתמודד עם זה.

ידו החזרת והרזה הנחה על זרועי. "רוצה להיות חבר שלי?"
הוא שאל, "חיים זלמן, חברי הטוב, עזב את החיידר כי..."
קולו נקטע ועיניו התמלאו דמעות, "הוא יצא לעבד... אביו
נפצע בקרבות והוא צריך לעזר בפרנסת הבית. כמה אני
בודד בלעדיו!"

הבטתי בו. הבנתי אותו. גם אני בודד כמותו. בהפסקה
החברים אינם משתפים אותי במשחקים, ואף אחד מהם
אינו מבקש את קרבותי.

"יודאי שאני רוצה להיות חבר שלך", השבתי ולחצתי את ידו.

עיניו זהרו. "נפלא! עכשו נחזר לבית שלי".

"לבית שלך?" הסתכלתי סביב, "אין נחזר לשם?"

"אני חושב שאני יודע איך", הוא לחש לי באזן, "בכיסו מנח
קמע, קמע לשמירה שקבלתי מהרבי שלנו. אני חושב שאם
נחזיק בו ביחד, נחזר..."

סקרנותי גברה. אני יודע שהיה אסור לי לעשות זאת.
בראש ובראשונה היה עלי לספר להורים שלי את הספור
ולבקש את רשותם. אבל יצרי גבר עלי. הושטתי את ידי

ושנינו נגענו בקמע.

הרגשתי סחרחרת, והיא הלכה והתחזקה. עצמתי את עיני.
רוח נשבה, ואז - נפלתי בבת אחת.

הדבר הראשון שראיתי כשפקחתי את עיני היה מטפחת
פרחנית שנגעה מעל ראשי. "ילד, אתה בסדר?" שאל אותי
קול רך.

הבטתי סביב. שכבתי בחצר ירושלמית קטנה. מעלי שרקו
כדורים, ואשה ירושלמית מדאגת עמדה כפופה מעלי
והביטה בי. הבנתי שזו אמא של ראובן, הדמיון ביניהם היה
עצום! חפשתי את ראובן בעיני, אך לא ראיתי. האם נפל
במרחק ממני, או שמא אמו כבר הכניסה אותו הביתה?

"אתה מקרח לקום!" אמרה לי האם, "הירדנים יורים בלי
הרף! בוא, אנחנו חייבים להכנס הביתה..."

נסיתי להתרומם אך לא הצלחתי. התבוננתי סביבי והבחנתי
שהספר, הספר האהוב שלי, משלך לצדי, על האדמה.
כנראה נשמט מידי בשעת הנפילה. מחשבה מבהילה
עלתה בראשי. "רגע", אמרתי לאשה הטובה שסכנה את
חייה כדי לעזר לילד שאינו מכר לה. דפדפתי במהירות
בספר, עד שהגעתי לשורה מקרת:

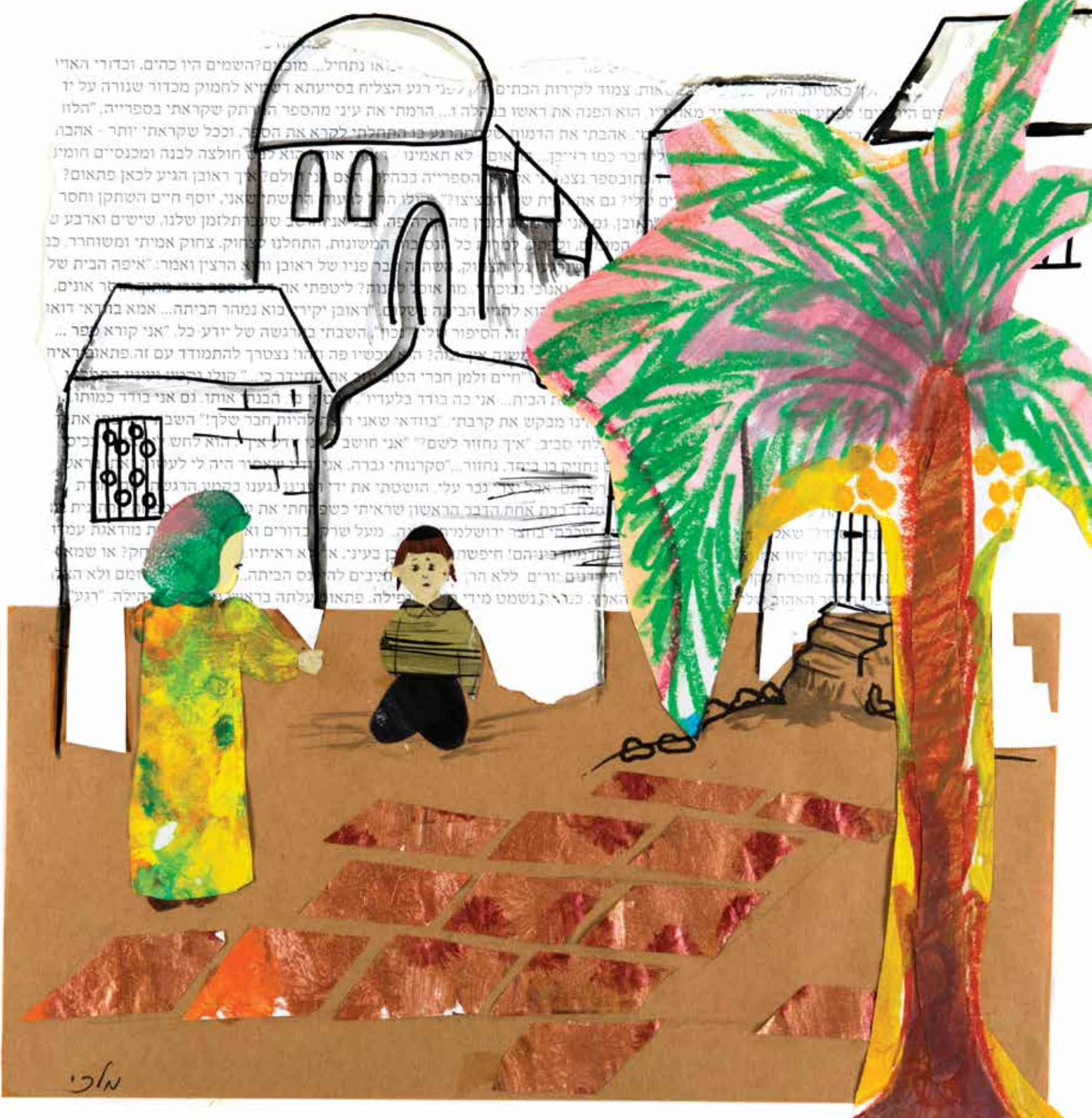
פגז פגע בביתו של ראובן, והבית החל לעלות באש...

קפצתי על רגלי כאלו הכיש אותי נחש.

"אמא של ראובן!" צעקתי בקול נורא, "פגז עומד לפל על
הבית שלךם!"

התחלתי לרוץ לכון הבית. הבנתי, לפי הכתוב בספר,
שהפיצוץ יתרחש בעוד חמש דקות. מצאתי את בני
המשפחה יושבים ליד השלחן הרעוע, וראובן יושב עמם.

"החוצה!!!!" צעקתי בקול, שוכח לגמרי שאני בישן וחששן
ולא יודע להרים את הקול ולעשות מה שצריך. באותו הרגע

שלנו! הכריז חיימקה, ובניית המכונית החלה לצבר תאוצה...

אליהו זע מעט על כסאו. משהו הציק לו, אך הוא התעלם מההרגשה המוזרה והמשיך לקרא, עובר אל הפרק הבא.

חיימקה וחבריו סימו לבנות את רצפת המכונית, הוסיפו גלגלים מעגלת קניות הרוסה ונסו ליצב את הדפנות, שמשום מה סרבו לעמד כראוי על המשטח הבלתי אחיד שתחתיהן. לבסוף התיצבו הדפנות על עמדן, גם גג חבר למכונית המשקעת, והחברים התבוננו בהתפעלות במעשה ידיהם. אמנם המכונית לא היתה סימטרית במיוחד, אך היא הצליחה לנוע - וזה העקר!

אליהו נעצר בפתאומיות. מה השקט הזה? הוא הביט סביבו מבלבב - הספריה היתה ריקה! איש מלבדו לא היה בה!

אור קלוש חדר מהחלונות, ואפלולית החלה להשתרר סביב. הספר נשמט מידי אף הרצפה המחפה בשטיח.

"יש כאן מישהו?" הוא הרים את קולו בשאלה נפחדת.

איש לא ענה לו. הספריה היתה דוממת ונעולה.

'שכחו אותי פה! איך זה קרה?' נבהל אליהו ולחץ שוב ושוב על ידיה הדלת, אך זו סרבה להפתח, לועגת למאמציו.

רק אוסיף לספר לכם שראובן לקח אותי לביתו של הרבי הזקן כדי לספר לו את ספור ההצלה. הרבי לחץ את ידי, הביט בי בעיניו הזוהרות ואמר: "דע לך, ילדי, שכל אחד ואחד מאתנו מקבל כחות מיוחדים מאת הבורא יתברך, כחות שיעזרו לו לגדל ולמלא כראוי את תפקידו בעולם. לעולם אל תחשש, אל תחשב שאינך מסוגל... כי השם תמיד אתך!"

הוא חייך אלי חיוך חם, חיוך ששמור עד היום עם הטובים שבזכרונותי.

אפילו

נו, באמת, מה חשבתם, שנשארת שם, לפני ששים וארבע שנים?

כלל וכלל לא.

שוב מצאתי את עצמי בספריה, מחזיק ספר, וידי מלטפות אותו בערגה.

איך חזרתי?

אל תשאלו אותי, כי באמת אין לי תשובה...

קבלתי מהשם כחות מיוחדים. "החוצה, עכשו!"

אביו של ראובן הביט בי בעינים קמות. "החוצה? השתגעית? הירדנים יורים כל הזמן! בבית בטוח יותר... מה קרה לך? מי אתה בכלל?"

לכסנתי מבט אל שעון האורלוגין העתיק שעמד בחדר. בעוד שלש דקות וחצי יתפוצץ הבית! הבנתי שעלי לעשות מעשה: בידי פלדה, שונות לחלוטין מהידים הרפיות שלי, שתמיד נכשלות ב'חמש אבנים', התחלתי לדחוף את כלם החוצה.

"בום!"

פגז פגע בבית, והבית החל לעלות באש...

הקדף העיף את כלנו, אבל ברוך השם נצלנו ממות בטוח.

בעודי טופח על בגדי, לנקותם מן האבק הרב שדבק בהם, נעמד ראובן על ידי. הוא לחץ את ידי בחם. הבטנו זה בזה. הדבורים היו מיתרים.

כאן בעצם מסתיים הספור שלי.

‘ואיך לא?!’ השיב לו קול פנימי בתוכחה, ‘יושב לו ילד נחמד בקצה הספריה, שקוע כלו בספר מרתק, מנתק מהמציאות למרות אזהרתו של הספרן... למה שלא יקרה מה שקרה?’

אליהו החל לחבט בדלת בכל כחו, כשהוא צועק בגרון נחר. לאחר דקות מספר תש כחו והוא שרר את רגליו למקום שבו ישב קדם, מקום צדדי ש“בזכותו” נקלע למצב הביש הזה. הדממה מסביב גרמה ללבו להתכוץ מפחד.

הוא לבד! לבד בספריה הריקה והחשוכה! בדרך... הוא יצטרך להשאר כאן כל הלילה!!!

“לאאאא!” צווח מבהלת נפלטה מפיו מעצם המחשבה על כך, “אני רוצה לצאת!” דמעות זלגו במורד לחייו, “השם... תעזור לי!” לחש ביאוש ואחז בלי משים בספר שלפניו.

“אמשיך לקרא עד שמישהו יזכר בי...” אמר אליהו לעצמו.

המכונית היפה של חיימקה וחבריו החלה בנוסיעת הבכורה, מקפת בעשרות מעריצים ומעודדים נלהבים.

וושש... הופה הי!

המכונית קבלה דחיפה הגונה וגלשה במהירות במורד השביל, בעוד הילדים צווחים בגיל. לאחר מכן העלו אותה החברים לראש השביל, הנוסעים התחלפו, ושוב יצאה המכונית לדרך, כשנוסעיה צוהלים.

כך עברו על הילדים שעות של הנאה עד שהגיעה שעת השקיעה, עת דמדומים שבה השמש נעלמת לאטה והחשך תופס את מקומה בגאון. רב הילדים נקראו אל בתיהם לארוחת הערב. נותרו רק חיימקה ושני חברים.

חצי שעה נוספת עברה אף היא, וגם שני החברים האלה נאלצו לחזור לבתיהם. חיימקה נותר לבדו ברחבה, לחייו סמוקות ועיניו בורקות מאשר ומספוק.

אין ספק, יום עמוס ומעניין עבר עליו!

הוא נפנה לשלח מבט אחרון אל מכוניתו הנהדרת, ולפתע גבר עליו רצונו והוא החליט לגלש בה בפעם האחרונה להיום. חיימקה פתח את דלת העץ, הכניס רגל ועוד רגל וסגר את המכונית בחבטה.

עכשו הוא לבד, כמה נחמד!

המכונית החלה לגלש לאטה במורד השביל, ולאחר דקות מספר צברה תאוצה והגבירה את מהירותה.

בדרך עברה בו פתאם מחשבה: ‘כבר מאחר! בודאי דואגים לי בבית’.

חיימקה המתין שהמכונית תעצר, ואז התרומם מהמושב הקשיח ודחף את הדלת קלות. להפתעתו ולבהלתו הדלת לא נפתחה. הוא נסה שוב בכל כחו, בועט בידיו וברגליו בדלת התקועה, אך לשוא... הדלת נותרה סגורה וחתומה.

איזה מצב ביש! הוא סגור ונעול בתוך יצירת הפאר שלו!

חיימקה התישב מתש על המושב, מנסה להדף את קורת העץ ששמשוה גם למכונית, אולי יאיר לו המזל והיא תזוז ממקומה... אך לא, כנראה עבדו הילדים ברצינות, ברצינות רבה מדי, והוא תקוע, לכוד כמו זבוב בכוס!

אליהו הביט בספר, נדהם מצורף המקרים המפעים.

בדיק כשהוא “תקוע” מזדמן לו לקרא ספור שקצה!

איכשהו, הספור של חיימקה, הנמצא במצב דומה לשלו, גרם לו לרגיעה קלה למרות היותו דמיוני לחלוטין.

‘אולי יהיה לחיימקה רעיון טוב בשבילי... מי יודע?’ נצנצה בו התקוה, והוא המשיך לקרא.

פחד חלחל בעצמותיו של חיימקה. מה יהיה? האם יהיה עליו להשאר כך כל הלילה?

הוא ישב דומם על המושב, רצה לצעק, לקרא לאבא

ולאמא שיבואו לחלץ אותו, אך שום קול לא יצא מפיו.

'רק לא לבכות! שכן לעצמו.

אליהו חיך, גם הוא תמיד נבוכך מן הדמעות החצופות שמופיעות בלי הזמנה. מצדו היה נותן אותן במתנה לאחיותיו, הן בודאי תשמחנה בהן ותקבלנה אותן בזרועות פתוחות...

הוא צחק לעצמו והמשיך לקרא.

חיימקה החל להכות בידיו על דפנות המכונית. 'מי שיעבר כאן, הרהר לעצמו, 'יחשב שזו מכונית שדים מבציתה ויברח במקום לנסות להצילני'.

אליהו פרץ בצחוק מתגלגל. הוא ראה בעיני רוחו את המכונית המשנה שפוצחת במחול שדים פראי באמצע הלילה הדומם.

'אני, גחך לעצמו, 'לא הייתי מצד לעמד ליד מכונית שקזז... מסכן חיימקה'.

רגשי רחמים החלו לעלות בו פתאם, משחשב על חיימקה התקוע בתוך 'מכונית הפלא' שיוצר בעצמו, והוא החל לחשב על פתרונות שעשויים להועיל לחיימקה, שוכח שהוא עצמו נמצא במצב ביש דומה, שוכח שגם הוא 'תקוע' ואיש אינו יודע היכן הוא.

משלא מצא פתרון מעשי והגיוני החליט להמשיך בקריאה.

לאחר חבטות רבות ומציפות השתרע חיימקה המתש על הדרגשים הקשיחים, מביט בידי האדמות והנפוחות. הוא נער אותן קלות, חושק את שניו למול הכאב שחתך בהן.

'כמה זמן אשאר פה?' חשב לעצמו.

הציפות והפחד הכריעו אותו לבסוף, והוא נרדם.

אליהו הביט סביבו, משפשף את עיניו. היכן הוא? חשך עטף אותו, ורחשים קלים נשמעו על ידו.

"איפה אני?" הוא שאל בבהלה.

דקה של שקט ו...

"מי אתה?" נשמע קול מפחד.

אליהו אמצ את עיניו בחשכה, ולפתע ראה אותו, את חיימקה!

"חיימקה?" הוא שאל בהסו, "זה אתה?"

"כן..." ענה חיימקה, "מי אתה? התוכל בבקשה לעזר לי? פשוט נת-"

"אני יודע, חיימקה, אני יודע! גם אני נתקעתי!" קטע אותו אליהו והניח יד מרגיעה על כתפו, "שמי אליהו, וגם אני תקוע, כמוך."

"איך נשתחרר?" שאל חיימקה ביאוש, מביט בצפייה באליהו. אליהו שתק כמה רגעים בנסותו להפעיל את מחשבתו ולמצא פתרון, אך לשווא. מוחו היה ריק.

"אינני יודע", הוא לחש לחיימקה, "אין לי שום רעיון."

"מה? נאלץ להשאיר כאן כל הלילה?" שאל חיימקה והחל מיבב.

אליהו התקרב אליו ונטל את ידו בידו. אט־אט נרגע חיימקה ואמר בחיך מפוס: "אכן, מפחיד קצת להיות תקועים כל הלילה, אבל לפחות אתה נמצא אתי... עד עתה הייתי לבדי, ואתה יודע - ביחד תמיד נחמד יותר!"

רעשים משנים הפריעו את השקט.

"אליהו! אליהו!" נשמעו קולות קוראים.

'מישהו קורא לי!' חשב אליהו.

"מה?" הוא רצה לענות אך לא הצליח. גורנו היה יבש.

הוא הניע את ראשו מעט, מחפש את חיימקה, שיסביר לו מה קורה כאן, אבל חיימקה נעלם.

"אליהו... צדיק שלי..." הוא שמע לפתע את קולה של אמו. אליהו פקח את עיניו, ממצמצ.

"הוא ה-ת-ע-ו-ר-ר-!!!" אליהו נרתע בבהלה למשמע הדעקה. הוא הרים מעט את ראשו ונדדם: עשרות אנשים נצבו מעליו: אבא ואמא, דואגים ונפוחי עינים, שוטרים חמורי סבר, דודים, שכנים וסתם סקרנים, ואחרון חביב: ספרן סתור שער ומבהל, אווז בידו צרור מפתחות גדול.

אליהו התרומם באחת, מנישר את גבו הדואב. אמו חבקה אותו, מוחה את דמעותיה.

"סוף סוף מצאנו אותך", היא לחשה על אזנו.

"ילד אמיץ אתה", אמר לו אחד השוטרים, "אין מה לומר. אני במקומך הייתי משתולל וצורח".

אליהו, חבוק בזרועותיה של אמו, שלח מבט מביש אל הספר המשלך על הרצפה.

"זה בזכות חיימקה", הוא אמר בשקט, "הוא עזר לי..."

ואף אחד מן הסובבים לא הבין למה הוא התכוון.

הרי יודע שעלינו לארץ רק לפני שלש שנים. בחוץ לארץ היה אבא שלי ציר מפרסם. הוא היה מוכר את ציוריו בכסף רב. אבל בארץ הוא לא הצליח למצא עבודה, התעצב דוד ובעיניו עלו דמעות. יוני השפיל את עיניו.

”... ובזכות מצות הצדקה נצלה בתו של רבי עקיבא ממות”, סיים המלמד את ספרו על רחל, בתו של רבי עקיבא, שביום חתנתה נתנה את מנתה לעני רעב שעמד בפתח. ילדי כתתו של יוני כבר רצו בקול תרועה סביב הכדור במגרש, אך הוא נותר תפוס בשרעפיו. העני בספור הזכיר לו את מארעות האתמול, והוא אמץ את מחשבתו בנסיון למצא עצה: כיצד יוכל לעזור לדוד ולמשפחתו?

מחו היה מרוקן מכל בדל של רעיון, והדבר העציב את לבו. “יוני”, פנה אליו שמוליק, חברו לכיתה, “קרה משהו?” יוני שטח בפניו את הענין ובקש עצה. שמוליק חפן את ראשו בידיו, חשב מעט ולפתע קרא בעינים נוצצות: “יש לי רעיון!” באותו רגע נשמע הצלצל המבשר את תחלתו של השעור. כאשר הסתים השעור סוף-סוף, הסביר שמוליק ליוני את

הספרנית לא היתה צריכה אפילו להעזיף מבט אל השעון כדי לדעת שהשעה ארבע וחצי בדיק.

מדי יום ביומו בשעה זו נצב דוד בשערי הספרייה, ולאחריה נשאר יושב בה לארץ שעות, משל היא היתה ביתו.

לא אחת תהתה לעצמה הספרנית: מהי הסבה למבטו האמלל? האם זו גם הסבה לבגדיו הבליים? אך לא העזה לשאל אותו, שמא יפגע.

כרגיל נכנס דוד ותפס לו פנה שקטה.

‘שלום’ קולני החזיר את הספרנית למציאות. מולה עמד יוני, חברו של דוד. יוני הוא ילד נמרץ וחוכן שבא לספרייה רק פעם אחת בשבוע, אך אז הוא מחליף ערמת ספרים גדולה ומצטייד בחמר קריאה לשבוע.

“יוני!” שמח דוד לקראתו וקם ממקומו.

בשמחה גליה טפח יוני בידו הפנויה על כתפו של דוד.

“יש לך משקפים חדשים?” שאל דוד, “איזה יפוי זה מהחנות של אבא שלך?”

עיניו הזוהרות של יוני הסגירו את התשובה.

“תגיד לי, דוד, בקמה אבא שלך עובד?” שאל לפתע יוני, ומיד התחרט על השאלה, לנכח מבטו הכאוב של דוד.

“אבא שלי?” הגיב דוד, “אבא שלי הוא... הוא מבטל... אתה

רעיונו: "נגש למורה האחראי על הספריה ונספר לו על אבא של דוד ועל המקצוע שלו. נציע לו שאבא של דוד יעטר את קירות הספריה בציוריו, והמנהל ישלם לו את שכרו".

לאשרו של יוני לא היה גבול. בעיני רוחו הוא ראה את העסקה מתגשמת ואת זיק השמחה שנצת בעיניו של דוד.

בתם יום הלמודים כתפו השנים את תיקיהם בחדור ופנו במהירות לכוון הספריה.

המורה שמע את דבריהם בכבד ראש. "אצטרך לשקל את הדברים", הוא אמר לשני החברים, "שובו אלי בשבוע הבא ותקבלו תשובה".

לגדל שמחתם, אחרי שבוע התקבלה תשובה חיובית. למחרת ספר להם דוד בעינים נוצצות על העבודה החדשה של אביו.

העבודה נמשכה זמן רב, ובסיימה היו קירות הספריה מכסים באיורים מרהיבי עין, וצבועים בצבעים שמחים ועליזים.

הדפיקות שנשמעו על הדלת הריצו את יוני אל הפתח. הוא הביט מפתע בדוד המתיר ובאביו המחזיקים בידיהם ציור גדול, ממסגר, ובמרכזו אותיות אמנותיות המתחברות יחדיו למלה רבת משמעות: תודה!

"מה שמך?"

תמימה קפצה בבהלה. רק עכשו הבחינה שהמורה עומדת על ידה.

"מה שמך?" חזרה המורה על שאלתה, בפנים כעוסים.

"תמימה רוטנר", ענתה תמימה בשקט, מקוה שאם תלחש לא יבלט מבטאה השונה.

"תמימה!" המורה הצעירה הביטה בכעס אל תוך עיניה החוששות, "אני מבקשת ממך לצאת מהכיתה ולהביא לשעור הבא אשור מאמר, שהיא יודעת שבמקום ללמד את יושבת ומציירת!"

המורה פתחה את דלת הכיתה, מסמנת ברמז עבה שאין לתמימה אפשרות נוספת.

מאשת יצאה תמימה מהכיתה והתישבה באנחה על כסא פלסטיק שחר שעמד זנוח בקצה הפרוזדור. היא הרגישה כמוהו, עזובה ובודדה. איש אינו מבין אותה, איש אינו יודע כמה קשה לה.

אלו יכלה לדבר בעברית שוטפת, בלי להעצר בכל רגע ולנחש איך אומרים את המלה הבאה, היתה מסבירה בדרך ארץ למורה, שהיא נסתה בכל כחה להקשיב, אבל מכיון שלא הבינה אף מלה או חצי מלה משטף דבורה המהיר, השתעממה והחלה לציר, בלי שום כוונה רעה.

אבל כל זה בגדר 'אלו', כי היא לא יכלה לומר מלה, ולו הקצרה ביותר, בלי להעצר ולנסות להזכר איך אומרים את המלה הבאה במשפט.

רק לפני חדשים עברו היא ומשפחתה להתגורר כאן, בארץ ישראל.

בהתחלה, לפני שעזבו את אוסטרליה הרחוקה, קנאו בה כל חברותיה. זה היה החלום של כלן - לגור בארץ ישראל - ארץ הקדש, וגם היא התרגשה לקראת המעבר. בלילה שלפני הטיסה בקשי הצליחה להרדם. בדמיונה ראתה את עצמה בכתל המערבי, בקבר רחל, במערת המכפלה, על רקע הנופים המיוחדים של ארץ הקדש ובמקומות שאין כמותם באוסטרליה כלה.

אבל עכשו, חדשים לאחר מכן, היא מתגעגעת.

שלא תחשבו שתמימה אינה אוהבת את ארץ ישראל. להפך, היא אוהבת אותה בכל לבה. היא יודעת ומרגישה שיש בה קדשה מיוחדת שאינה מצויה באוסטרליה בכלל. אבל קשה לה כאן. היא אינה מצליחה לקלט את העברית המסובכת, החברות מביטות בה כבמסכנה שאינה מסגלת להביע את עצמה, והמבטא שבפיה מוזר אף יותר מזו של שוויי ושל שירה האמריקניות. באוסטרליה היתה מקפת חברות, וכלן אהבו אותה. כאן, בישראל, נראה שהתפוגג קסמה האישי, והיא מתקשה לתת לו בטוי. קשה לה, קשה לה מאוד.

עקבותיה ויצאה מהספריה, אך אז פתאם צדו עיניה ספר בעל כריכה מעניינת, שהיה מנח על אחד השלחנות. היא פתחה אותו ושמחה לגלות כי הוא כתוב בשפה קלה וזורמת. עד מהרה מצאה את עצמה ישובה על שטיח בורדו רך, מתפוגגת אל תוך העלילה...

"מימי, כבר מאחר, אם לא תתארגני עכשו, שוב תאחרי לבית הספר!" אלישבע גולדברג, אמה של מימי, הביטה בבהלה במחוגי שרון היד המתקדמים.

"לא רוצה ללכת לבית ספר! אני רוצה לחזור לארץ ישראל או לנסע לכל מקום אחר על פני כדור הארץ, אפילו לאנטרקטיקה!" קראה מימי, מביטה בעצבנות בקירות האבן השחורים.

אלישבע הביטה בבתה בחיוך קטן. "לא טוב לך?" שאלה בעדינות.

"לא!" היא זעקה, "המקום המחריד הזה נמאס עלי! אני רוצה לחזור לכדור הארץ!"

מהחדר הסמוך נשמע קול בכין של התינוק, והאם מהרה אליו. מימי התכססה עד למעלה מראשה בשמיכת הצמר החמימה ועצמה בכח את עיניה.

'אוי, כמה טוב היה פעם...' הפליגה בזכרונותיה אל העבר.

זכרונותיה של מימי:

עד לפני שנתיים התגוררנו בארץ ישראל, על מי מנוחות. בהיותי כבת שמונה הבחנתי כי הורי מרבים להתלחש ביניהם ולהעדר מהבית.

באחד הערבים, עת ישבנו כלנו לארוחת ערב, ספרה אמה: "כידוע לכם, ילדים יקרים, לפני חמש שנים הצליחו לבנות על הכוכב מאדים מקום מחיה לבני אדם, דבר שלא היה

אהבה והדסה, אחיותיה הגדולות, מאשרות כאן עד אין קץ. יש להן חברות רבות, ונראה שהן הספיקו לשכח את חברותיהן מאוסטרליה. אפילו מוישי הקטן נהנה כאן, ורק היא 'תקועה', לא מסתדרת עם החברות ועם המורות.

תמימה היתה חולמת עוד זמן רב, אלולי הבחינה מרחוק בדמותה הגבוהה והתמימה של המנהלת גברת לזר, העושה את סיורה היומי ברחבי בית הספר, מנסה "לדוג" בנות שברחו מהשעורים ומשתובבות להן בפרוזדורים או בחדרי ההקבצה.

כל עוד נשמתה בה התרוממה תמימה מכסא הפלסטיק השחר והחלה לרוץ לכל אשר יובילה רגליה. מתנשמת ומתנשפת עלתה לקומה השלישית. היא הביטה כה וכה בחשש, ולמזלה הרב לא ראתה שום מנהלת, סגנית או מזכירה. הפרוזדור הארוך היה שקט. מהכתות נשמעו קולותיהן של מורות ותלמידות. כמה צפורים, שחדרו אל המבנה מבעד לחלונות הפתוחים, התעופפו במרחב, נהנות מהשקט.

תמימה המשיכה לצעד בהסוסי. שרון היד התכל בהירה לה שנותרו עשירים דקות עד סיום השעור, ועד אז עליה למצא מקום מסתור. היא הביטה סביבה ואז קלטו עיניה שלט גדול וצבעוני שהכריז על אחת הדלתות באותיות של קדוש לבנה: 'ספריה'.

היא לא ידעה מהי ספריה, אך שיערה שאין זה חדר למוד רגיל. היא צעדה בשקט לעבר הדלת, לחצה על הידית וגלתה שהדלת פתוחה.

שורות שורות של מדפים מלאים בספרים קדמו אותה בחדר שאליו נכנסה. היא הביטה מקסמת באולם המואר, ופתאם הבחינה במדף קטן שעליו ספרים באנגלית. נרגשת, נגשה אליו אך התאכזבה לגלות כי הספרים מיצדים למבגרים או לראשית קריאה. כמעט שבה על

אִפְשָׁרִי עַד אַז. לְאַחַר בְּרוּרִים רַבִּים הִחְלַטְנוּ, אָבָא וְאִנִּי, שֶׁבְּעֶזְרַת הַשֵּׁם נִעְבֵּר לְהִתְגּוֹרֵר שָׁם.

אָמָא שְׁתָּקָה, וְאִנְחָנוּ, כָּלֵנוּ, פְּעֵרְנוּ אֶת פִּיּוֹתֵינוּ, הַמוּמִים. יָדַעְנוּ שֶׁבָּנוּ עַל הַכּוֹכָב מֵאֲדָמִים בְּתִים, חֲנִיּוֹת וּבְתֵי סֶפֶר, וְשִׁאֲנָשִׁים מִתְּחִילִים לַעֲבֹר לְהִתְגּוֹרֵר שָׁם. כָּמָה חֲבֵרוֹת מֵהִכְתָּה שְׁלִי עָבְרוּ אִף הֵן עִם מִשְׁפַּחְתָּן לִשָּׁם. אָבֵל בַּחֲלוּמוֹתֵי הַפְּרוּעִים בְּיוֹתֵר לֹא חָלַמְתִּי שֶׁנֶּאֱרַז מַזְזוֹדוֹת, נִכְנָס לַחֲלִלִית מִיַּחַדָּת שְׁתַּעֲשֶׂה אֶת דְּרָכָה אֶל מַחוּץ לְאַטְמוֹסְפֶּרָה, וְנַחֲיָה שָׁם, עַל הַכּוֹכָב מֵאֲדָמִים!

כַּעֲבֹר שָׁנָה מִצָּאֵנוּ אֶת עֲצָמֵנוּ נִפְרָדִים מִכֻּלָּם: מִסִּבָּא וּסִבְתָּא, מִבְּנֵי הַדּוֹדִים, מֵהַשְׁכָּנִים וּמִכָּל הַמְּכָרִים. בְּלֵב הוֹלֵם נִכְנָסְנוּ לַמְּכוֹנִיתוֹ שֶׁל אָבָא וְנִסְעָנוּ לַמַּגָּרֵשׁ עֵנֶק. בַּמַּגָּרֵשׁ חָכָה לָנוּ טִיל עֲשׂוּי פְּלִדָּה. נִכְנָסְנוּ אֵלָיו, וְלֵאחֲרַי זָמַן קֶצֶר הוּא נִפְרָד מֵהַקֶּרֶקַע וְשָׁגַר בְּמַהִירוֹת עֲצוּמָה לַחֲלָל. הַטִּיסָה הַמֵּרְתָּקֶת עָבְרָה בְּנִעִימִים, וְאַחֲרֵי יוֹמִים צָנַחְנוּ בְּתוֹךְ מַגָּרֵשׁ חֲשׂוֹךְ. גֶּשֶׁם דֹּלֵף בְּלֹא הַפּוּגָה, וְאִנּוּ מֵהֵרָנוּ לְהִכָּנֵס לְתוֹךְ מַעְרָה תַּת־קֶרֶקֶעִית. לְאַחֵר הִלִּיכָה קֶצֶרָה רְאִיתִי מוֹל עֵינֵי עִיר שְׁלֵמָה שֶׁנִּבְנְנָתָה מִתַּחַת לַפָּנִי הַקֶּרֶקַע. הָיוּ שָׁם בְּנֵינִים גְּבוּהִים, חֲנִיּוֹת וְאִפְלוּ כְּבִישִׁים!

בַּהֲתַחֲלָה נִהְיִיתִי מֵהַשְׁנוּי הַמֵּרְעָנִן. לַמַּדְתִּי בִּכְתָּה אַחַת עִם מַלְכֵי וְדִינָה, חֲבֵרוֹתִי לְשַׁעֲבֵר, וְעִם עוֹד כָּמָה בָּנוֹת נִחְמָדוֹת. הַכֹּל הָיָה חֲדָשׁ וּמוֹזָר וּמַעֲבִין.

אַחֲרֵי חֲדָשׁ הַתַּחֲלָתִי לְהִתְגַּעֵגַע לַחַיִּים הָרְגִילִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל בַּפֶּרֶט, וְעַל כַּדּוֹר הָאָרֶץ בְּכָלֵל. שָׁם זֹרַחַת הַשֶּׁמֶשׁ בַּיּוֹם וְהַיָּרֵחַ מֵאִיר בְּלִילָה, שָׁם הַשְׁתּוֹבְבָנוּ עַל מִשְׁטַח הַדָּשָׁא הָרֹחֵב בַּגָּנָה שֶׁעַל יָד בֵּיתָנוּ הָאֱהוּב, שָׁם חָיו בְּנֵי מִשְׁפַּחְתִּי הַיְּקָרָה וְחֲבֵרוֹתֵי הָאֱהוּבוֹת.

כָּאֵן הַכֹּל זָר וְקוֹדֵר. אֵין שְׁמֵשׁ וְאֵין מִשְׁטַח דָּשָׁא רָךְ, אֵין אֹוִיר צַח וְחִמִּימוֹת. תְּמִיד שָׁחַר וְחֲשׂוֹךְ, וְרַק אֹור מְלֹאכּוֹתֵי מֵאִיר אֶת הַמָּקוֹם. אֵין גְּבוֹת, רַק שְׁטַחִים מִיַּחְדִּים שֶׁהִקְצוּ לַמִּשְׁחָק

הַיִּלָּדִים. אִפְלוּ הָאֵכֶל כָּאֵן מוֹזָר! אִנְחָנוּ אוֹכְלִים מֵאֲפִים מִיַּחְדִּים שִׁאֲנָם מִתְּקַלְקָלִים בְּתַנְאֵי הַמָּקוֹם וְשִׁטְעָם תַּפֵּל, וְשׁוֹתִים רַק מַיִם. פְּעַם אַחַת בְּחֲדָשׁ מַגִּיעָה מִשְׁלַחַת מְכַדּוֹר הָאָרֶץ וּמִבִּיאָה עִמָּה פְּרוֹת, יִרְקוֹת וּמוּצָרֵי חֵלֶב מַעֲטִים, שְׁמַחֲזִיקִים מַעֲמֵד יוֹמִים לְכָל הַיּוֹתֵר.

”מִיָּמִי, הַשָּׁעָה מֵאַחֲרָתִי הִתְאַרְגְּנִי בְּמַהִירוֹת וּבּוֹאֵי לֶאֱכֹל אַרוּחַת בִּקֹּר”, קִטְעָה אָמָא אֶת חֲלוּמִי בְּהִקְיָא, ”וְ... יֵשׁ לִי הַפֶּתָעָה בְּשִׁבְלִיךְ! בְּשָׁעָה שְׁלֹשׁ תַּגִּיעַ מִשְׁלַחַת מְכַדּוֹר הָאָרֶץ. הִיא אֲמוּרָה לְהִבִּיאַ עִמָּה אֲפֻרְסָקִים. נִקְנָה לָנוּ כַּמּוֹת מִסִּפְקָת וְנִכְיִן פּוֹדִינֵג טַעֲמִים בְּמִיַּחַד, כְּמוֹ שֶׁהִיִּיתִי מְכִינָה בְּעֶבֶר.”

מִיָּמִי הַעֲלָתָה חִיּוֹךְ קִטְנָטֵן עַל פָּנֶיהָ. ”מִמָּ... פּוֹדִינֵג? תּוֹדָה, אָמָא!”

הִיא קִפְצָה בַּהֲתַרְגְּשׁוֹת וְהַחֲלָה לְהִתְלַבֵּשׁ בְּמַהִירוֹת.

טְרַרְרְרְר...

הֵי, מָה זֶה? הָאֵם הַגִּיעָה הַמִּשְׁלַחַת אֶל הַמֵּאֲדָמִים, וְהִצְלָצוּל הַזֶּה הוּא הָאוֹת הַמְּבַשֵּׁר עַל כָּךְ?

”תְּמִימָה? ! it אֶת? אֶת יְכוּלָה לַחֲזֹר לְכַתָּה. הַשַּׁעֲזֵר הַסִּתִּים, וְהַמּוֹרָה יִצְאָה”, בְּשָׂרָה לָהּ יִלְדָּה גִּינֵג’ת מְנַמְשֶׁת.

”מָה זֶה, גַּם אֶת הַגַּעֲתָ לַמֵּאֲדָמִים?” הַבִּיטָה תְּמִימָה בַּחֲבֵרְתָּה עֲדִינָה, מְבַלְבֶּלֶת.

”מֵאֲדָמִים? מִנֵּין לָךְ הַרְעִיוֹנוֹת הָאֵלֶּה?” הִצְטַחֲקָה עֲדִינָה, מַגֵּלָה שְׁתֵּי גִמּוֹת חֵן עֲמָקוֹת בְּלִחְיָיָה הַסְּמוּקוֹת.

”אָה... סְלִיחָה, הַתַּעֲמָקֶתִי בַּסֶּפֶר הַזֶּה עַד שֶׁהִרְגַּשְׁתִּי שֶׁאֲנִי חֹלֵק מִמֶּנּוּ”, חִיכָה תְּמִימָה חִיּוֹךְ נְבוֹךְ, מַצְבִּיעָה עַל הַסֶּפֶר הַמִּנְחָ עַל הַשְּׁטִיחַ הָרָךְ.

”זֶה סֶפֶר יָפָה”, חִיכָה עֲדִינָה, ”אֲנִי מְכִירָה אוֹתוֹ, אָבֵל בְּעוֹד כָּמָה דַּקּוֹת תִּכְנָס גְּבֵרַת לְוִינְסְקִי לְכַתָּה, וְאֲבוֹי לָנוּ

אִם נֶאֱחָר”, הִיא קִרְצָה. ”רַק אֲבַחֵר לִי סֶפֶר וְנִרוּץ לְכַתָּה, בְּסֻדָּר?” שִׁאֲלָה, מְמַהֶרֶת אֶל אַחַד הַמַּדְפִּים.

תְּמִימָה הִנָּהֲנָה וְהִתְיַשְּׁבָה עַל כִּסֵּא פָּנּוּי.

’כָּמָה עָלִי לְהוֹדוֹת’, חֲשָׁבָה לַעֲצָמָה, ’עַל כָּל הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ לִי. אֲנִי גֵרָה בְּאַרְץ הַקֹּדֶשׁ, יֵשׁ לִי חֲבֵרוֹת נְפִלְאוֹת - עֲדִינָה הִיא רַק אַחַת מֵהֶן, יֵשׁ לִי מִשְׁפָּחָה אוֹהֶבֶת, אֲנִי גֵרָה בְּשִׁכּוֹנָה יָפָה

וּמִטְּפַחַת. כָּמָה רַבִּים הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שֶׁיֵּשׁ לִי. וְהַקְשִׁיִּים? נָכוֹן, יֵשׁ לִי קִשְׁיִים - עִם הַשָּׁפָה, עִם הַחֲבֵרוֹת, עִם הַמּוֹרוֹת... אָבֵל אִשְׁׁאֵט יִסְתַּדֵּר הַכֹּל בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם. עָלִי לְהוֹדוֹת וְשׁוּב לְהוֹדוֹת וּלְהַפְסִיק לְקַטֵּר וּלְרַחֵם עַל עֲצָמִי, אֲמַרָה תְּמִימָה לַעֲצָמָה שׁוּב וְשׁוּב בְּעֵינַיִם זוֹהָרוֹת.

וְכָה, יָד בְּיָד, פִּסְעוּ תְּמִימָה וְעֲדִינָה אֶל כְּתָנָן, שֶׁבִּקְצָה הַפְּרוֹזְדוֹר.

"דניאל גרוסמן! האם אתה יכול לענות על השאלה ששאלתי?" שמעתי פתאם את קולו של המורה.

הסתובבתי לעברו ושתקתי. לא יכלתי לענות על השאלה, מפני שלא שמעתי אותה בכלל...

"דניאל! זו הפעם הרביעית בשעור הזה שאני מעיר לך, וזאת בלי להזכיר את השעורים הקודמים! עזב את הכתה ואל תחזר אליה בלי אשור מההורים!"

אוי ואבוי!

גם אתמול נענשתי. כשנשיתי לאבא ולאמא לבקש אשור, הם הצטערו מאוד. הבטחתי להם שזה לא יקרה שוב, והם חתמו לי.

ועכשיו, מה אמר להם?!

אספתי באטיות את חפצי, הכנסתי אותם לתיקי, אחר הנחתי את התיק ברשול על הכתף ויצאתי מהכתה בצעד כבד.

הייתי קרוב לשער ה'תלמוד תורה', כשהחלטתי לפתע שלא לחזור הביתה, אלא ללכת לספריה השכונתית. אני אוהב מאוד לקרא, וקויתי שהקריאה תעזר לי לשכח, ולו לזמן מה, את הענש שקבלתי.

הגעתי לספריה, הנחתי את תיקי על הרצפה, ובועדי מביט במדפים העמוסים בספרים הבחנתי בספר לא מוכר המנח

על המדף התחתון בצד, בפנה מעט. זה היה ספר בעל כריכה שחורה, בלי כותרת ובלי תמונות.

'איזה ספר מוזר!' חשבתי לעצמי. הוצאתי אותו מהמדף והתחלתי לקרוא.

בספר היה מספר על מלך ששמו וילהלם, על מלכה ששמה ריאנה ועל נסיך ששמו נליז.

באחת המלחמות שהיו בממלכה נפל המלך מהסוס ומת. מרב צער חלתה המלכה ונפטרה, והנסיך בן השש־עשרה נשאר לבדו.

נליז החליט שכל עוד הוא אינו מתבגר ובונה את הממלכה מחדש, הוא אינו רוצה להיות כתוב בספור. לכן הוא לקח את שם הממלכה, החביא אותו בתוך קפסה, אי שם ביער, וקבע כי רק כאשר ימצא מישהו את הקפסה ויפתח אותה - ימשך הספור.

זהו!

כאן נגמר הספור.

סגרתי את הספר. 'ספור מעצבן', חשבתי, 'אין לו סוף!'

והנה עלה רעיון במחי: אנסה למצא את שם הממלכה ולהמשיך את הספור!

קמתי מהכסא ונגשתי אל הדלת. ידעתי כי ראשית עלי למצא את היער.

פתחת את הדלת ונדהמתי: לפני השתרע יער אין־סופי, יער אמתי, כמו בספורים. העצים היו סבוכים וצפופים, ואפלה שררה בכל.

בהתחלה פחדתי לצעד לעברו, אבל אז ראיתי כי לידי, על הארץ, מנח לפיד בוער. לקחתי בידי את הלפיד ונכנסתי אל היער. פסעתי בין העצים והקוצים, מחפש את הקפסה המיוחדת.

זה לא היה קל בכלל - הזזתי אבנים שחסמו את דרכי, תלשתי עשבים שהפריעו לי ללכת, נדקרתי מהקוצים הרבים והתעייפתי מאוד. אחרי שעה ארוכה התיאשתי.

הסתובבתי לשוב על עקבותי, אך אז, לפתע פתאם, ראיתי מולי את הנסיך נליוז, ובעיניו דמעות. "המשך לחפש, המשך!" הוא בקש.

"אני לא יכול, אני לא מצליח וכבר התעייפתי מאוד", אמרתי לו בצער.

"הנה, כאן... המשך עוד קצת, בשביל הזה..." עודד אותי הנסיך.

"די! אין בי כח..." השבתי.

"דניאל, אתה יכול! אם אתה רוצה - אתה יכול!" אמר הנסיך. ופתאם -

הוא נעלם!

רציתי לשאל אותו עוד כמה שאלות, אבל כבר לא יכולתי. דבריו הדהדו בראשי: "אתה יכול..."

הרגשתי שהמלים האלה נוסכות בי כחות חדשים והחלטתי להמשיך.

הלכתי בדרך שעליה הצביע הנסיך, ולאחר דקות מספר ראיתי נחל ולידו צא תפוחים. שתיתי ממי הנחל, אכלתי מהתפוחים, נחתי תחת העץ ואחר קמתי והמשכתי לצעד.

שעות של חפושים עברו עלי, ושוב הייתי קרוב ליאוש. והנה נגלה לפניי אור חזק הבוקע מאחורי סלע גדול. פסעתי אל מעבר לסלע - גליתי אותה! קפסה בגדל בינוני שעליה כתוב: 'ממלכה בלי שם'.

הרמתי את הקפסה בהתרגשות ופתחתי אותה אט־אט.

ברגע שהיא נפתחה הכתה בי רוח חזקה. הרוח הניפה אותי, טלטלה אותי והעיפה אותי למרחקים. עצמתי את עיניי בבהלה. רציתי לצעק ולא הצלחתי.

בבת אחת צנחתי. לא העזתי לפקח את העינים מיד. חכיתי כמה דקות כדי להרגע, ורק אז פקחתי אותן.

הבטתי סביבי. תחלה לא ידעתי היכן אני נמצא. זכרתי את היער, זכרתי שמצאתי את הקפסה...

ואז, פתאם, הבנתי - כשפתחתי את הקפסה, חזרתי לספריה. הספור השלם!

"ואולי הכל היה חלום?" חשבתי - אך לא! דפדפתי במהירות בספר וראיתי שלספור יש סוף!

פתאם ראיתי מולי שוב את הנסיך נליוז. על פניו היה שפוף חיוך רחב. "אתה רואה?" הוא לחש לי, "אם אתה רוצה - אתה יכול!"

מן היער הגיע סוס לבן ואצילי. הנסיך קפץ על גבו, הסוס צהל בקול, והם דהרו משם עם הרוח.

"שלום!" נופף לי הנסיך בידו ונעלם עם סוסו.

סגרתי את הספר, הנחתי אותו במקומו והרמתי את התיק מהרצפה. יצאתי מהספריה וחזרתי ליתלמוד תורה. השעה היתה שתיים וחצי. ישבתי במסדרון וחכיתי.

כשנגמר השעור, נפתחה הדלת והמורה יצא.

"דניאל! מה מעשיך כאן?" הוא שאל כשראה אותי.

"המורה", אמרתי, "אני מתחרט על מה שהיה. אני רוצה לבקש סליחה ולהשתפר. האם המורה מסכים לאפשר לי נסיון אחרון?" שאלתי, תולה בו מבט מתחנן.

המורה חייך. "בדאי, דניאל, אין דבר העומד בפני הרצון, ואני רואה עליך שאתה רוצה באמת. אתן לך הזדמנות נוספת. אני בטוח שלא תאכזב אותי!"

שלשה חדשים לאחר מכן...

ידי הונפה למעלה.

"כן, דניאל", קרא המורה.

"המורה, בקשר למה שלמדנו עכשו, אני רוצה לשאל שאלה", בקשתי.

"שאל, שאל", אמר לי המורה בחבה.

שאלתי. הכתה היתה בשקט. כלם הקשיבו לשאלה שלי.

"דניאל", אמר המורה כאשר סימתי לשאל, "כונת לדעת גדולים! זו שאלה ששאל המהרש"א. את התשובה נקרא בשעור הבא, כי עכשו אני רוצה לתת את הפרס החדשי לתלמיד המצטיין - דניאל גרוסמן! גש הנה וקבל את המגיע לך!"

מחיאות הכפים הסוערות שגדשו את הכתה התערבבו במחי עם קולו של הנסיך: "אם אתה רוצה... רוצה... רוצה... אתה יכול! יכול! יכול!"

"איציק!" נקישות הפטיש הלמו בכוח במסמר התורן, ואף הוא התעקם בבוגדניות סדרתית בלתי מהחשבת. "איציק!" אין תשובה. "איציק!" לא מעט תוכחה נשורה בקול. בינו! איציק לגם מבקבוק המים הקטן שלו, מסלסל את פ לחשיכה את כל עליצותו מהמסמר העקשן, שעכשיו כבר תקוע עמוק חדש במצחו של אבא, רבנו הר יק להוסיף אות לכאבן עיניו של אי החברותא, המשיגית, איציק שחקר הביתה כבר מהצד, המין טוב! היו ש קשב או בני מסוגלים לא יהיה. "ג הרב ביום קו שיחה קצת לבניין, באווי "כ...כן, כלוי החלוד, מו חיסה מו לשווא, והולים השחור ו קיצעה, לא עכשיו? להמ, ממילא לא תג ממילא את בקו עיניים, ועליו אואתר, אך נג קידמו את פו הספר נכתב עליו הפפאיה והליצי, כ ססגוניים. הוא שוב משונה, ידו השחומה יבוא ויקרא בקול חזק מתעניינים שמוכנים שלושה סמרטוטים וביד הלך. הוא שא נראה לא בסדר בי מנגו פפאיה עדים בארגו קרטון זנוח "חל, הלוא! שהוא חדלו! היסה אותו ק על מצע סמרטוטים

רק תאמין

בתנה: דסי מלכה ציירה: נחא שריא

"איציקו!"

נקישות הפטיש הלמו בכוח במסמר התורן, ואף הוא התעקם בבוגדניות סדרתית בלתי מתחשבת.

"איציקו!"

אין תשובה.

"איציקו!" לא מעט תוכחה נשורה בקול.

בינו! איציק לגם מבקבוק המים הקטן שלו, מסלסל את פאותיו המיזעות. המסמר נכנס, סוף-סוף. רגע, מי קרא לו?

המבט לאחור הצליח להשכיח את כל עליצותו מהמסמר העקשן, שעכשיו כבר תקוע עמק בקיר.

"אבא?" ידו הספיגה בזעה את הממחטה התכולה.

"אבל למה, איציק?" קמט חדש במצחו של אבא, כמו התימר להוסיף אות לכאבו.

איציק לכסן מבט זהיר. "קשה לי."

"ואני חשבת שיהיה קשה לך בסדר", דברו האכזבה והצער פה אחד מגורו של אבא.

איציק שתק.

"ממתי אתה פה?"

"אממ... מאחרי ארוחת בקר בערר."

"מה אמרת למשגיח?"

"לא אמרתי."

אבא נאנח. "נראה לי, איציק, כי מוטב שתשוב הביתה כבר כעת, במקום שתשלח מהישיבה..."

איציק לא ענה. האמת? כבר מזמן נמאס לו מהגלגל החוזר הזה. קשה לו בישיבה, הוא מחפש תצפיות מהצד, המשגיח כועס, אבא ואמא מצטערים, והוא שוב חוזר - לישיבה, לחברים, לסדרים וגם לגמרא ולסטנדר. בכנות, כבר מזמן לא בנו אותו כאן 'ילד טוב'. היו שהעניקו לו את התאר המפקפק 'טיס בעל' וכלת נדירה לרחף באויר ובזמנית להתמצא בנעשה על הקרקע; אחרים בחרו להצמיד לו לקוי קשב או בעיה כלשהי ברכוז. כך או כך, אין לו מטרם לצער איש. אכפת לו מאד שלאבא ולאמא קשה בגללו. אבל מה הוא יכול לעשות? כנראה לא כלם מקגלים לשבת תשע שעות ביום מול אותיות שחרות קטנטנות, ולהצליח לחתור לעמקן. הגיע הזמן שיאילו להשלים עם העבדה שגדול הדור הבא הוא לא יהיה.

"מה החלטת, איציק?"

"אולי בכל זאת אחזור עכשו לישיבה..." הרחר איציק בקול סתמי.

אבא שוב נאנח. "השם יעזר לכלנו", הוא אמר.

הרב בּוֹיָם קָרָא לוֹ לְאַחַר אַרְוַחַת הַצְהָרִים.

”שׁוּלְמֵן”, הוּא הִנְמִיךְ אֶת קוֹלוֹ בְּטוֹן רַב מְשֻׁמְעוֹת, ”מָה שְׁמַךְ הַפְּרִטִי?... כֵּן, יִצְחָק. הִיִּיתִי רוֹצֶה לְשׁוּחַח אֶתְךָ. אֶהְיֶה... שִׁיחָה קִצֵּת שְׁלֹא מִן הַמִּנְיָן...”

”לְבֹא לַחֲדָר שֶׁל הָרֵב בְּסוֹף הַסֵּדֶר?” בִּרְר אִיִּצִּיק בְּטוֹן מוֹבָס.

”לֹא, לֹא”, נִחַפֵּז הַמְשָׁגִיחַ לְהַשִּׁיב, ”אוֹלִי טוֹב יוֹתֵר שֶׁנִּדְבַּר מִחוּץ לַבֵּיָן, בְּאִוִּיר הַפֶּתַח”.

”אִיפֹה?” אִיִּצִּיק כִּמְעֵט הִסִּיר אֶת כּוֹבְעוֹ בְּהִכְנָעָה. לְפָחוֹת לֹא נִשְׁלַח הַבֵּיָתָה...

”בִּגְנָה שְׁלִיד בֵּית הַסֵּפֶר הַחֲדָשׁ. נִרְאָה לִכְבֹּדוֹ?”

”כ...כן, כְּלוֹמֵר בְּסֵדֶר. מֵתִי?”

”דְּבַר בְּעֵתוֹ מָה טוֹב. שִׁיחָה בְּעוֹד רִבַּע שָׁעָה”.

”בְּסֵדֶר. תו... תוֹדָה”.

אֲצַבְעוֹ שֶׁל אִיִּצִּיק טִילָה בְּעֶצְבָּנוֹת עַל מִתְאָר סֹפֶסֶל הַמִּתְכַּת הַחֲלוּד. מֵתִי הוּא יִגְיֵעַ כֶּבֶר? מִתְאִים לָרֵב בּוֹיָם, הַמִּקְפִּיד כָּל כֶּרַע עַל הַזְמָנִים, לְדִיק דּוֹקָא. רִכְבֵּת נִמְלִים זַעִירָה, שְׁחִרְחָרָה, נֶעֱה בְּגַמְלוֹנוּיָת לְמִרְגְּלוֹתָיו, גִּרְגִּיר חֹטֶה מִיָּבֵשׁ מְשֻׁמֵּשׁ לָהּ קֹטֶר בִּלְתִּי מִכֶּתֶר. דְּבוּרָה זֶהֱבֵת כִּנְפִּים מִצָּצָה בְּשִׁקִּיקָה צוּף מִנְרָקִיס זָקוּף גִּבְעוֹל, וְקוֹל טִרְטוּרָה שֶׁל ’נִיסָאן’ יִשְׁנָה כְּמוֹ הַתֵּימָר, לְשׁוֹא, לְהִתְמַזֵּג בְּקוֹלוֹת הַטֶּבַע.

רִבַּע לְאַרְבַּע. חֲצִי שָׁעָה. מִחְצִית. עֶגְלָה. וְכֹאֲלוֹ מְאוּם. וְאֵז, כְּמוֹ שְׁקוּרָה כִּמְעֵט תִּמְיֵד כְּשֶׁהֶצְצָבִים מִתְקַדְּמִים לְכוּן הַגְּבוּל וְתוֹלִים שְׁלֹטִי עֵנֶק שֶׁל ’סִכְנָה כָּאן פּוֹקְעִים!’ הוֹפִיעַ פֶּתָאֵם הָרֵב בּוֹיָם, חֲמוּשׁ בְּהִתְנַצְּלוּיָת, וּבִאֲשָׁפָתוֹ מֵאֲמָרִי חֲז”ל לָרֵב.

”מִצְטָעֶר, שׁוּלְמֵן”, חִיךְ שְׁפָמוֹ הַשְּׁחֹר הַמְשֻׁלָּב בְּפִסִּי לִבָּן, שֶׁהִזְכִּיר לְאִיִּצִּיק מַעְבֵּר חֲצִיָּה, ”עִכְבּוּ בִלְתִּי צַפּוּי. מִקְוֶה שְׁאֵתָה מִבֵּין שְׁגָדוֹל הַמְצָאָה וְעוֹשָׁה, וְזֶה מָה שֶׁנִּדְרֹשׁ מִמֶּנִּי כֶּעֶת. א- קִיצָעֶר, לֹא נַעֲכֵב אֶתְכֶם. נִדְבַר בְּעוֹד שְׁעֵתִים בְּעֶרְךָ. אֵתָה לֹא כּוֹעֵס, נָכוֹן? כָּל טוֹב, בִּינְתִּים”.

אִיִּצִּיק כֵּן כֵּעֵס, דּוֹקָא, אֲבָל הַעֲדִיף לִבָּלֵם, מְטַעֲמִים מוֹבָנִים. מָה עֲכָשׁוּ? לְהַמְתִּין פֹּה בְּסִבְלָנוֹת עַד שֶׁהַשְּׁמֵשׁ תִּשְׁוֶה לַעֲוֹרוֹ גֵּוֶן שֶׁל בָּצֵל מִטָּגֶן? לַחֲזֹר לִישִׁיבָה? ’לְמָה לַחֲזֹר? מָה תַעֲשֶׂה שֶׁם חוּץ מִלְּבָהוֹת? לְלַמֵּד הָרִי מִמִּילָא לֹא תַצְלִיחַ, דָּקֵר קוֹל נְחִיתִי בְּתוֹכוֹ. אִיִּצִּיק קָם. הִסְתוּבֵב. יִשָּׁר אֶת הַכֶּפֶה שֶׁלְרֹאשׁוֹ. שׁוּב הַתִּישָׁב, חֵשׁ יָבֵשׁ בְּגֶרוֹנוֹ, וּפְנָה לַבְּרִיָּה הַסְמוּכָה. בְּעוֹדוֹ מְמַלֵּא אֶת בִּקְבוֹק הַמַּיִם הַנִּצְחִי שְׁלוֹ, אֲגַב לְחִיצָה מִתְמַשְׁכֶּת עַל כִּפְתּוֹר הַמִּתְכַּת, חֲלָף מִבְּטוֹ עַל פְּנֵי הַשֵּׁלֶט הַתְּלִי בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל הַבֵּיָן הַסְמוּךְ, רָחֵב וּמֵאִיר עֵינָיִם, וְעָלִיו מְדַפְסוֹת הַמַּלִּים ’סִפְרָיָה עִירוֹנִית’. אִיִּצִּיק מַעֲוִדוֹ לֹא חִבֵּב סִפְרִיּוֹת. מִיָּמָיו לֹא נִכְסֵף לְהִכִּיר אֶת הַגִּיּוֹי הַמְּצוּצִים מִן הָאֲצַבֵּעַ שֶׁל סוֹפֵר זֶה אוֹ אַחֵר, אֲךָ גַּם תַּעֲסוּקָה בִּלְתִּי מַעֲנִינָת עֲדִיפָה עַל פְּנֵי חֶסֶר מַעֲשֵׂה מַשְׁמִים, וְאִיִּצִּיק הִחֵל מְשַׁרְךְ אֶת רִגְלָיו לְכוּן הַסִּפְרָיָה.

שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת שֶׁל מְדַפֵּי סִפְרִים קָדְמוֹ אֶת פְּנֵיו, מִצִּיעִים מִגֵּוֶן שֶׁל תִּכְנִיִּם, כְּרִיכוֹת, צִבְעִים וּגְדָלִים. הוּא נָטַל אֶת הַסֵּפֶר הָרֹאשׁוֹן שֶׁנִּקְרָה לִידוֹ, מִבֵּית בְּרִשׁוֹל בְּכִרִיכַת הַקֶּרְטוֹן הַצִּבְעוֹנִית שֶׁשֶׁם הַסֵּפֶר נִכְתֵּב עָלֶיהָ בְּאוֹתִיּוֹת קִטְנוֹת, חוֹלְמָנוּיָת מִשְׁהוֹ. אַחֵר שָׁקַע בְּכֶסֶף עוֹר מְרֻפֵּד, אֲגַב פְּתִיחַת הַסֵּפֶר בְּעַמּוּד הָרֹאשׁוֹן.

הַפַּעַם בִּיל הָיָה לְבַד. לְבַד עִם הָאֲנָס, הַפִּפִּיָּה וְהַלִּיצִי,
לְבַד עַל סֹפֶסֶל הָעֵץ בַּעַל הַמְשַׁעֲנֵת הַשְּׁבוּרָה וְהַסִּיבִים
הַדּוֹקְרָנִים, לְבַד יוֹתֵר בֵּין כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁסָּבִיב, שֶׁהִזְכִּירוֹ

עֲרֻבּוּבִיָּה אֲדִירָה שֶׁל פְּרוֹת סִסְגוֹנִיִּים. הוּא שׁוּב נִסָּה: ”פְּרוֹת טְרִיִּים! פְּרוֹת טְרִיִּים וְטַעֲמִים!” אֲבָל זֶה הָיָה חֲלָשׁ, וְהוּא חָשׁ כְּמוֹ הַלִּיצִי הַקָּטָן שֶׁנִּרְמַס כֶּעֶת תַּחַת מַגָּפָה שֶׁל גִּבְרֵת בְּכוֹבֵעַ מְשֻׁנָּה. יָדוֹ הַשְּׁחוּמָה נִסְתָּה לְרִכְסֵי בִשְׁנִית אֶת בְּדֵל הַשְּׁרוֹךְ הָאֲפֻרָּר שֶׁנוֹתֵר בְּנִעְלוֹ. אוֹלִי, אוֹלִי פֶתָאֵם יִרְגִּישׁ סִימּוֹן טוֹב וְיִבּוֹא אֶל סֹפֶסֶל הָעֵץ וְהַפְּרוֹת? יִבּוֹא וְיִקְרָא בְּקוֹל חֲזָק, כְּמוֹ תִּמְיֵד: ”פְּרוֹת! פְּרוֹת טְרוּפִּים מִיְּחָדִים בְּמִינָם! טְרִיִּים וְטַעֲמִים מֵאִין כְּמוֹתָם!” וְשׁוּב יִגְדִּישׁוּ אֶת הַשֵּׁלַחַן הַקָּטָן שֶׁלָּהֶם תִּירִים מִתַּעֲנִינִים שְׁמוּכָנִים לְשֵׁלֶם הָרֶבֶה...

שׁוּרַת הָאֲנָנִסִּים הַבִּיטָה בּוֹ בְּעֵינָיִם יִרְקָרוֹת, לַעֲגִיזוֹת. סִימּוֹן שָׁכַב הַיּוֹם בַּמָּטָה בְּפָנִים לְבָנוֹת. עַל מִצְחוֹ הָיוּ מְנַחִים שְׁלֹשָׁה סִמְרֻטוּתִים לַחִים, וְהוּא גִנַּח מִכָּאֵב. אֲפָלוֹ לֹא קָם לְהִכִּין לְבִיל דִּיסַת אָנוּנָה וְלַחֲלֹט תָּה נַעֲנֵעַ, רַק בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּקוֹל צְרוּד שִׁילָךְ לְמַכֵּר הַיּוֹם לְבַד. וּבִיל הֵלֵךְ. הוּא שָׁאֵל אֶת סִימּוֹן אִם לְלַכֵּת לְבִקֵּשׁ מִמִּישָׁה לְהִכִּין לוֹ שְׁקִי צִמְחִים מְרַפָּא, אֲבָל סִימּוֹן אָמַר שֶׁזֶה בְּסֵדֶר. זָהוּ, עֲכָשׁוּ בִיל כָּאן, אֲךָ שְׁסִימּוֹן נִרְאָה לֹא בְּסֵדֶר בְּכָלֵל, וְהוּא מִפְּחַד מֵאֵד שְׁאוּלִי יִקְרָה לוֹ מִשְׁהוֹ אִים, כְּמוֹ בְּסִפּוּרִים הַמִּפְחִידִים שֶׁשָּׁמַע.

כְּאֲשֶׁר הִחֲלוּ שְׂרִידֵי אֵשׁ מִקְשָׁטִים אֶת הַרְקִיעַ בְּגוֹבֵי מִנְגּוֹ-פִפִּיָּה עֲזִים, צוֹבְעִים בְּזָהָב אֶת קַעֲרִיּוֹת הַקֵּשׁ הַקְּלוּעוֹת, הַמְּלֵאוֹת, וּבּוֹזְקִים אֶלְמֵת אוֹר בְּתִלְתְּלֵיו הִיבִישִׁים שֶׁל יֵלֵד אֶחָד, קָטָן וּמֵאֲכֻזָּב, הַטְּמִין בִּיל בְּאַרְגֵּז קֶרֶטוֹן זָנוּחַ אֶת מַעֲט הַפְּרוֹת שֶׁנוֹתְרוֹ כְּאוֹדִים מְצִלִּים מִן הַשְּׁמֵשׁ, תַּחַב כְּמָה פְּרוֹת לִיצִי לְכִיסוֹ וְטָס לְכוּן הַבֵּיָת. ’רַק שֶׁהִכֵּל בְּסֵדֶר עִם סִימּוֹן, יַחַל, ’הַלּוֹאִי שֶׁהוּא כֶּבֶר מִרְגִּישׁ טוֹב, שְׁלֹא קָרָה לוֹ כְּלוּם’...

’אוֹלִי הוּא...’ עֲלֵתָה הַשְּׁעָרָה פְּרוּעָה בְּמַחוֹ, שָׁעָה שְׁאַחֲזָה יָדוֹ בִּידֵית הַדֵּלֶת הַשְּׁבוּרָה שֶׁל הַבִּקְתָּה. ’חֲדָל!’ הִסָּה אוֹתוֹ קוֹל פְּנִימִי מִבַּעַת, ’דִּי לְמַחְשָׁבוֹת נוֹרְאִיוֹת כְּאֵלָה...’ זָרוּעוֹ הַדֶּפֶה אֶת הַדֵּלֶת בְּאִטִּיוֹת, בְּהִסּוֹס. רָגַע, לֹא... זָה... זָה לֹא יִתְכּוֹ! בְּפִנֵּת הַחֲדָר, עַל מִצַּע סִמְרֻטוּתִים מְגַבֵּב, יִשֵּׁב מִישָׁהוּ מִכֵּר,

גִּבּוֹ כְּפוּף מַעֲט, עֵינָיו נְבוֹנוֹת וּפִיו מַחִיךְ.

”דִּיד גִּיִּים”, לֹאֵט בִּיל, וְזִרְעוֹתָיו הַדִּקִּיקוֹת עֲטָפוּ אֶת הָאוֹרֶךְ בַּחֲבוּק עֵז.

’מָה שְׁלוּמָךְ, בִּיל יִקִּירִי?” הַקִּישׁ הַדִּיד קִצּוֹבוֹת בְּמַקְלוֹ עַל הָאֶרֶץ, לוֹטֵף בַּחֲבָה אֶת לַחִיו הַצְנוּמָה שֶׁל הַיֵּלֵד.

”אִיךְ יִדְעַתָּ לְבֹא, דִּיד?” נָשָׂא אֵלָיו בִּיל עֵינָיִם מִתְרַפָּקוֹת, שׁוֹאֲלוֹת.

הַדִּיד לֹא עֲנָה, רַק הַבִּיט בּוֹ בְּמִבְטָו הַנְּבוֹן, הָאוֹהֵב, וְחִיךְ כְּדִרְכּוֹ. בִּיל הִתְקַרֵּב חֲרָשׁ לַעֲבֹר מִשְׁתּוֹ שֶׁל סִימּוֹן. הוּא שָׁכַב בְּלִי נוּעַ. רַק נְשִׁימוֹתָיו, שׁוֹרְקָנוּיָת, מַחְרַחְרוֹת, נִשְׁמָעוּ בַּחֲלָל הַחֲדָר.

”דִּיד, הוּא... הוּא יִחְיֶה...?” לַחֵשׁ בִּיל בְּזִהִירוֹת. אֲנָשִׁים רַבִּים כָּל כֶּר הֵלְכוּ בְּלֹא עֵת לְעוֹלָם אַחֵר, כָּאן, בַּכֶּפֶר הַזֶּה, שֶׁבִּקְצָה גִּינָאָה. דִּיד גִּיִּים נֶאֱנַח. אִי אֲפָשֶׁר לְהִסְבִּיר לוֹ, לִילֵד שְׁטָרֵם מְלֹאוֹ לוֹ עֶשֶׂר שָׁנִים, דְּבָרִים כּוֹאֲבִים כְּאֵלָה. מָה יֹאמֵר לוֹ?

”בִּיל”, אָמַר לְבִסּוֹף בְּשִׁקֵּט, ”אֲנַחְנוּ לֹא יְכוּלִים לְדַעַת כְּלוּם. רַק אֱלֹקִים, שְׁסִפְרֵתִי לָךְ עָלָיו, קוֹבֵעַ מָה יִקְרָה. בְּכָל מִקְרָה, תֵּאֱמִין שֶׁהוּא נוֹתֵן לָנוּ כֹּחוֹת לְהִתְמוֹדֵד עִם הַכָּל. תִּמְיֵד”. דִּיד גִּיִּים נִרְאָה מְדָאָה כְּשִׁטְפֻטֵּף מִמִּשְׁקָה הַסִּבְרָס לְפִיו הַצְחִיחַ שֶׁל סִימּוֹן. ”וְגַם”, הוֹסִיף בְּקוֹל רֶךְ, ”אֲפָשֶׁר לְבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, בִּיל, כָּל דְּבַר שְׁרוּצִים שִׁיקָרָה”.

בִּיל בַּחֵר לְהַבִּיט בְּעַכְבִּישׁ זַעִיר שֶׁקֶפֶץ עַל סוּלִיָּתוֹ, מַעֲקָצַץ אוֹתוֹ קִלוֹת. ”כָּל דְּבָרִי?” שָׁאֵל, מוֹנֶה אֶת הַמַּלִּים כְּמוֹ הָיוּ רִדִּידֵי זָהָב.

הַדִּיד נַעֲנֵעַ בְּאִטִּיוֹת אֶת זָקְנוֹ הַכֶּסוּף. ”כָּל דְּבָרִי”, חֲזַר.

”דִּיד”, הִסִּס בִּיל, ”כָּל דְּבָרִי... זֶה אוֹמֵר שְׁגָם... אֲפָשֶׁר לְבִקֵּשׁ שְׁנִצְלִיחַ לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ שֶׁל הַיְּהוּדִים, אֶרֶץ יִזְרָאֵל, שְׁאֲבָא רָצָה כָּל כֶּר שְׁנִיגִיעַ אֵלֶיהָ? הַמְקוֹם שָׁבוּ מִקִּימִים אֶת הַמְצוּוֹת שֶׁל אֱלֹקִים?” עֵינָיו הַשְּׁחֹרוֹת הַבִּיטוֹ מִבְּעַד לַחֲרֹךְ שֶׁבִּתְקֵרַת הַעֲנָפִים, חוֹלְמָנוּיָת.

”כן, ביל, כן”, ענה הדוד בסבלנות, מערבבל בעדינות פסות עלים עם אבקה בעלת ריח משנה. ”אולי המרקחת הזאת תועיל לו”, מלמל, מעסה רכות את חזהו של סימון ומערה את המרקחת לקפסת פח.

ביל צדין היה שרוי בחלומות הרחוקים, המתוקים. ”נבקש שיהיה לנו כסף לטוס, ושם יהיה בית ספר, עם חברים ולמודים והפסקות כמו שספרת לי, ולא נצטרך עוד לקום מיד כשיש פסים של שמש בשמים ולקטף פרות ו...” הוא נסחף לעמקו של עולם קסום, מאלו שבהם אפשר לדמין ולחוות הכל.

”כן”, השיב שוב ג’ים בעיפות וקם לבדק את המרקחת שהצטננה.

”דוד”, שאל ביל פתאם, תולש כמה עשבים שוטים מהארץ, אתה... אתה בטוח?”

דוד ג’ים הניח את המרקחת מידי, מישיר את מבטו. ”אני בטוח”.

ואז, דקה אחר כך, זה קרה.

ביל התחיל לצעק. צעקות בעצמה כזו, שהוא עצמו לא זעה את קולו.

”סימון-----ו!” הוא זעק.

סימון היה מטל לצד המטה, פניו הולכות ומכחילות מרגע לרגע.

ג’ים פכר את ידיו בִּיאוש, לאחר כמה נסיונות כושלים לסייע לחולה.

”סימון, סימון...” ביל היה אמלל. הוא השתטח על הארץ לצדו של סימון, ראשו חפון בין זרועותיו, והוא ממרר בבכי.

”ביל”, קרא ג’ים, כאוב, ”ביל, שכחת שאלקים קובע מה יקרה? שכחת שאפשר לבקש ממנו הכל? הוא יכול, ביל,

הוא יכול. רק תאמין...”

ביל לא הפסיק לבכות.

”תאמין, ביל, תאמין. בקש ממנו, הוא יעזר לך”. ג’ים נשך את שפתיו והביט אל השמים. אין לו בררה, הוא מכרח ללכת עכשו, אף שסימון מטל על הארץ, ומצבו חמור באמת. ”בקש”, לחש שוב בפעם האחרונה בטרום עצב את הבקתה, ”בקש”.

בחוץ יללה הרוח בקול מר, מפזרת לכל עבר עלעלים סדוקים, תלושים. ביל הרים ריסים דביקים לעברם, חש כמו היה אחד מהם. תלוש, בודד, נטוש. והוא בקש. בקש על סימון שלא יקרה לו דבר רע, בקש על אבא ואמא שיחזרו אליו במהירות, ובקש גם על יזראל, הארץ של היהודים.

”רק תאמין”, הדדו מילותיו של הדוד באזניו, ”רק תאמין”.

”אני מאמין, אבא”, לחשו שפתיו, צרובות ממליחות הדמעות, ”תעזר לי”.

והוא עזר.

אחת־עשרה שיחות שלא נענו!

איציק הביט במכשיר השחר כאלו הצמיח קרניים, ואז שב המכשיר וצלצל.

”איציק? כאן אבא. איפה אתה? למה המשגיח מתקשר לישאל אותי אם אתה בבית?”

המשגיח, אוי וי! ”אבא, אני... אתקשר מאחר יותר, בסדר?”

איציק התקשה לחלץ את עצמו מהכסא. עצמותיו חרקו. השעה שש ושלושים! אם הוא יושב כאן כבר יותר משעתיים, כנראה זה היה ספור טוב באמת...

’המשגיח מחכה לך’, נזף בו קול והרעיד את מיתרי לבו.

המשגיח מחכה. אולי הוא רוצה לודא מה תכניותיו להמשך, או גרוע מכך - להודיע על סלוקו מהישיבה? והוא, מה יש לו להשיב? שחשקה נפשו ללמד, אך שכלו ממאן להבין?

’רק תאמין’, הצטלצלו פתאם מלות הספור במוחו, וכה נעים קולו וערב הוא לאזן, כהרמוניה סוחפת, רזית קסם. ’שכחת שאפשר לבקש ממנו הכל? רק תאמין...’

כשהחלו רגליו להתקדם לעבר היציאה, ומשב קל של אור הכה בפניו, הטשטשו פתאם המלים מול עיניו. הן קטנו, אחר גדלו, התרחבו והצטמקו, מתנגשות זו בזו ויוצרות צורות לא סימטריות. רק תאמין. תאמין. תאמין.

ולתוך מערבלת הקיום הזאת - שטפות קשי ודמע צרבו את מזגה, וטללי רצונות מהולים בתקוה נאספו אל תוכה - פלשו, כמו במקרה, שתי דמיות שחומות פנים.

”סורי”, חיוך לעברו בחור גבוה בהתנצלות, ”אולי אתה לדעת... איפה יש סינגוזה, אמן... בית כנסת חדשה... קוראים אותו ’האור’?”

”לא סינגוזה, סימון”, תקן אותו ילד כבן עשר, כהה כמותו, ”בית ספר לחוזרים בתשובה ששמו ’אל האור’”, הוא דקלם.

”תודה, ביל”, חיוך אליו הגדול, נבון מעט.

איציק הביט בהם כמהפנט.

”אתה יודע איפה זה?” הזכיר לו הילד את משאלתו.

איציק התעשת. ”כן, בודאי. זה כאן, קרוב, אני יכל להראות לכם את הדרך”.

וכך הם צעדו יחדיו, שלשה אנשים שמצאו את הדרך אל האור.

רק בלילה הוא פתח לראשונה את היומן.

וגם אז עשה זאת ברשט.

מהצהרים הוא התלבט אם לקרא בו או לא. גם תחושה של אי נוחות מצאה לה מקום של כבוד בין חששותיו. 'אולי סבא לא רוצה שאקרא ביומנו האישי?' שבה המחשבה המהססת אל מחו. 'אבל אבא הביא לי אותו, כנראה אין סבה לחשוש, סתר את עצמו מיד, מחליט להציץ ביומן, שלא היה אלא מחברת עתיקה שדפיה הצהבים, שכבר החלו להתפורר, מחברים ברפיון לכריכתה הישנה.

הוא פתח בזהירות בעמוד הראשון והחל לקרא:

קיץ תרפ"ה

אני כותב על גבי ספונה של אניה רעועה הנעה לקצבם של גלי הים הבוגדניים, וכלי תקוה שנגיע בשלום למחוז חפצנו. היום עזבנו את ורשה לתמיד. אבא ואמא החליטו להגר לאמריקה. קשה עלי הפרדה מעיר הולדתי, מהחברים ומבני משפחתנו היקרה. לכן החלטתי לכתב בך, יומן. כך אעביר את זמן הנסיעה הארך וגם אשכיח מעט את כאב הגעגועים.

שלך בינתיים,
ירחם כגן

יהודה סגר באטיות את המחברת. השעה היתה מאחרת, והיה עליו להתארגן לשנה.

'מענן איר סבא היה נראה לפני שנים רבות כל כך', הרהר לעצמו. דמותו של סבא נבטה למול עיניו, יושב בביתו הירושלמי, והמראה העביר בו צמרמורת של געגוע, צער וכאב. כבר יותר מחדש ימים סבא היקר איננו אתם. קשתה עליו, על יהודה, הפרדה הפתאומית, ולא רק עליו.

בשבוע שעבר החלט לפנות את דירתו של סבא, וכל המשפחה התגייסה לכה. גם יהודה הגיע. בצינים דומעות הביט בבית שהיה ולא יהיה עוד, ממשש את האויר המרוקן מבצליו. קשה להכניס לארגז חיים שלמים, במיוחד של אדם קרוב כל כך.

אתמול חזר אבא ובדו יומן: 'יהודה, אני חושב שהיומן הזה יענן אותך. סבא כתב אותו כשהיה בגילך'.

יומן של סבא!

יהודה התרגש. זה היה כמו להכנס לתוך ספור חיו של סבא ולהחיותו מחדש.

יומני היקר,

אנחנו מפליגים כבר שבוע. אמא לא מרגישה טוב. היא נראית רע. הרופא טוען שהיא חלתה במחלת ים. אבא מדאג ממצבה. אנחנו מתפללים בכל יום לרפואתה השלמה. אני מרבה לשבת לידה, נרגע למראה החיוך, החור אמנם, שהיא שולחת לעברי.

אני שומע שיצקב קורא לי, לכן אני מסיים.

שכחתי לספר לך על יצקב, החבר החדש שלי. אכתב עליו בפעם הבאה, בעזרת השם.

יומני היקר

ודאי אתה מתפלל מי הוא יצקב שהזכרתי בפעם הקודמת. יצקב הוא "חבר למסע" - כהגדרתו של אבא. גם משפחתו מהגרת לארצות הברית. ביום השני להפלגתנו פגשתי אותו על הספון: ילד בהיר בעל עינים גדולות. הנמשים שעל פניו קפצו מולי. גם הוא חפש תעסוקה כדי להפיג את השעמום.

אל תתפלל, יומן יקר, אם לא אכתב בך הרבה בזמן הקרוב, כי עם יצקב לעולם לא משעמם. תמיד יש לו רעיונות מעניינים.

בשעה מאחרת בערב נדהמה רותי, אחותו של יהודה, לראותו שקוע בקריאה. יהודה אינו נחשב חובב קריאה גדול. בקשי הוא קורא את ספרי הקומיקס שהוא מביא אחת לשבוע מהספריה העירונית, והיום, מהצ'הרים הוא שקוע ברציפות במחברת הבלייה הזאת!

"יהודה", היא התעניינה, "מה אתה קורא?"

"יומן שכתב סבא שלנו כשהיה בגילי", השיב יהודה בהתלהבות, "ואת מכרחה לשמע מה כתוב בו. המשפחה של סבא הגיעה לחופי ארצות הברית לאחר נסיעה מוגעת וארכה, מורשה שבאירוזה. בדרך חלתה אמו במחלת ים וברוך השם הבריאה ממנה. באניה הוא פגש ילד בגילו ששמו יצקב ואף הוא הגר עם משפחתו לאמריקה".

רותי התישבה מרתקת על המטה. "מעולם לא שמעתי מסבא את הספורים האלה... מה עוד קראת?" שאלה, מסקרנת.

יהודה, שנהנה מהתענינותה של אחותו, מהר לשתפה: "האניה שלהם הגיעה לארצות הברית, ושם הם השתכנו בבנין מגורים ישר, בניו יורק הסואנת. לשמחתו של סבא גם משפחתו של יצקב התמקמה באותו הבנין, בדירה שמוולם. החיים בארצות הברית לא היו קלים למשפחה חרדית כמוהם. אבא של סבא לא עבד בשבת, כמוהו, אבל באמריקה של הימים ההם זה לא היה מובן מאליו. סבא מספר איך אביו פטר שבוע אחר שבוע, ביום שני, לאחר שלא הופיע לעבודה בשבת. לעמיתו, אביו של יצקב חברו לא היה חזק דיו להלחם למען השבת, ולאחר כמה חדשים, החל לעבד בשבת, כמו יהודים רבים אחרים, רחמנא לצלן".

יהודה נעמד וקרא בפתוס מהיומן: "יצצוע עמק מטלטל את לבי. אבא של יצקב החל לעבד בשבת! אני לא מבין איך העולם ממשיך להתנהל כרגיל, בשעה שיהודי נוסף יוצא לעבד בשבת".

"לא היה פשוט כלל וכלל לשמר מצוות באמריקה של אז", התערב פתאם אבא, שזה עתה הגיע הביתה, "לכן הוריו של סבא, שחששו מהשפעת הרוחות הזרות, החליטו לשלח את סבא לארץ ישראל, למרות גילו הצעיר".

ארה"ב, תרפ"ז

ירחם התהלך בחדרו הלך ושוב. ההתרגשות לקראת הנסיעה לארץ הקדש גברה על החששות והספקות שקננו בו. המזודה שלו כבר היתה מוכנה למסע, אמא ארזה בה בקפידה את כל בגדיו וחפציו. פתאם נשמעה דפיקה מהססת על הדלת, וירחם מהר לפתח.

"שלום, יצקב", האיר פנים למראה חברו שכנו.

"ירחם, שמעתי על נסיעתך הקרובה לארץ ישראל", פתח יצקב בלא גנונים, "איני אוהב פרדות, ובודאי גם לך אין פנאי אליהן עכשו..." דמעה סוררת התגלגלה על לחיו. "רציתי לומר לך שלום ו... גם לתת לך דבר מה".

יצקב הושיט לירחם סדור קטן בעל כריכה אפרה מעטרת בחריטת פרחים צדינה.

"הסדור הזה עובר אצלנו במשפחה", הסביר יצקב בשקט, "קח אותו אתך לארץ ישראל, התפלל בו עלי ועל כל עם ישראל, וכשתחזר - תחזיר לי אותו".

"הנה הסדור", שמע פתאם יהודה את קולו של אבא, "עד עתה שמר עליו סבא, מהיום נשמר עליו אנחנו", הוסיף בעודו מושיט לו סדור קטן שכריכתו האפרפרה דהויה, אך

עדין נכרים עליה עטורי הפרחים.

"רגע! מדוע לא תחזיר סבא את הסדור ליצקב, כבקשתו?" תמה יהודה.

"כי לא היה למי להחזיר", נאנח אבא.

"הוא... נפטר?" שאלה רותי בחשש.

"לא, הוא לא נפטר אז ולמיטב ידיעתי גם עתה הוא עדין חי. אבל כעבר שנים אחדות, כאשר חזר סבא לבניו יורק ורצה להשיב את הסדור היקר לבצליו, במקום הילד הטוהר שהכיר פגש סבא בחור מתנכר. יצקב עזב את דרך התורה ולא נאות לקבל בחזרה את סדורו. אני קרעתי את השושלת, שמר אותו אצלך, אמר יצקב לסבא. מאז שמר סבא את הסדור. מדי פעם בפעם היה פותח אותו ומתפלל ממנו על שובו של יצקב לדרך אבותיו".

אבא עזב את החדר בשתיקה, מותיר את ילדיו בערפל מחשבות סמיך. יהודה לטף את הסדור הישן. רגש עז משך אותו לפתח אותו, ותפלה חמה פרצה מלבו.

ואולי...

אולי תפלה טוהרה אחת של ילד יהודי תחזיר בן תופעה לאביו הגדול?

"שלום שרי, להתראות מחר!" נפרדה ריקי מחברתה כשהגיעו לבנין מגוריה.

שרי נופפה לה לשלום ופנתה גם היא לשוב אל ביתה, הנמצא במרחק בנינים ספורים משם.

לפתע נזכרה.

"ריקו!" קראה אחרי גבה המתרחק של חברתה.

ריקי, שכבר נבלעה בבנין, שבה על עקבותיה ומבט שואל בעיניה: "מה קרה?" תממה.

"לא קרה שום דבר, רק רציתי להזכיר לך שהיום יום שלישי ו-"

"יש ספריה!" השלימה ריקי בגיל, "טוב שהזכרת לי! הספרנית הבטיחה לשמר לי את הספר 'ילדת פנימיה', הספר שכבר כמה שבועות אני רודפת אחריו!"

"מצוין!" שמחה גם שרי, "נפגש, כמו תמיד, בחמש וחצי בדיוק, ליד הספריה".

ריקי התבוננה סביבה משעממת. השעור שנלמד באותה שעה בכיתה היה שעור חבור, והיא לא אהבה אותו בכלל. מעולם לא הצליחה לכתב חבורים יפים כמו שכתבו חברותיה.

בתיקה שכב הספר המרתק 'ילדת פנימיה'. היא הססה כמה שניות, ולבסוף גבר עליה יצרה. היא הוציאה את הספר והחלה לקרא:

"כתה ו! כתה ו! תורכן לרדת לספריה!" זרזו בנות כתה ז' שבפנימית 'בית לאה' את בנות כתה ו'. הן צפו בקצר רוח שבנות כתה ו' תסימנה להחליף ספרים, שהרי אז יגיע תורן.

את אלישבע הופמן, ילדה חמוזה מכתה ו', לא היה שום צרך לזרז. היא חטפה ממדף העץ שבחדרה את הספר 'לבד באי הנדח', צרפה את כרטיס הספריה ואצהרצה למדרגות המובילות לספריה. היא דלגה את המדרגות שתיים-שתיים, כשצמותיה הזהובות מקפצות לכל הכוונים, ופרצה כרוח סערה לתוך הספריה.

חיוך משעשע עלה על שפתי הספרנית החביבה, שכבר הכירה את תולעת הספרים של הפנימיה.

"שלום אלישבע, היום יש לי בשבילך ספר חדש, מרתק ומותח, בדיוק כמו שאת אוהבת!" היא אמרה ושלפה מהמדף ספר עב כרס. על כריכתו השחרה נצצו המוני כוכבים, ובאותיות לבנות וגדולות נכתב עליו: 'לילה נטול ירח'.

משתוקקת, נטלה אלישבע את הספר מידיה של הספרנית,

הוֹדֵתָהּ לָהּ וְהִגִּישָׁהּ לָהּ אֶת כִּרְטִיסָהּ הָאִישִׁי, כִּרְטִיס הַסִּפְרִיָּה, שְׂכֻמוֹהוּ יֵשׁ לְכָל אַחַת וְאַחַת מִבְּנוֹת הַפְּנִימִיָּה. הַסִּפְרָנִית הָעִבְרִיָּה בְּמַהֲרֹת אֶת הַכִּרְטִיס בְּמַחֲשָׁב, הַקְּלִידָהּ אֶת שֵׁם הַסֵּפֶר וְאַחֲלָהּ לָהּ קְרִיאָה מֵהֵנָּה. אֲלִישֶׁבֶע כָּבֵר לֹא שָׁמְעָה. רֹאשָׁהּ הָיָה שְׁקוּעַ בַּסֵּפֶר, עֵינֶיהָ רְצוֹת בְּמַהֲרֹת עַל פְּנֵי הַשּׁוּרוֹת וְרִגְלֶיהָ נָעוֹת מֵאֲלִיהֶן עַד חֲדָרָה. הִיא הִשְׁתַּרְעָה מִיָּד עַל מִטָּתָה וְהִמְשִׁיכָה לְקֶרֶא, כְּשֶׁרֹאשָׁהּ נִשְׁעַן עַל כַּפּוֹת יָדֶיהָ וְרִגְלֶיהָ מוֹרְמוֹת אֶל־עַל.

כֹּךְ מִצָּאָה אוֹתָהּ אַחֲרֵי שָׁעָה שׁוֹשִׁי, חֲבֵרְתָּהּ לַחֲדָר.

”אֲלִישֶׁבֶע, שַׁעַת אַרְחוֹת הָעָרֵב עֲכָשׁוּ”, הִזְכִּירָהּ לָהּ שׁוֹשִׁי.

אֲלִישֶׁבֶע מִלְמְלָה מִשְׁהוּ בַת־שׁוּבָה, כְּשֶׁעֵינֶיהָ עֲדִין צְמוּדוֹת לַסֵּפֶר.

”אֲלִישֶׁבֶע”, טִלְטְלָה אוֹתָהּ שׁוֹשִׁי בַּעֲדֵינוֹת, ”אִם לֹא תִבּוֹאִי עֲכָשׁוּ שׁוֹב יִקְרָה מֶה שְׁקָרָה אֶתְמוֹל...”

אֲלִישֶׁבֶע נֶאֱנָחָה וְסִגְרָה אֶת הַסֵּפֶר בַּטְּפִיחָה קִלְהָ.

לֹא, הִיא לֹא רוֹצָה שְׁמָה שְׁקָרָה אֶתְמוֹל יַחֲזֹר עַל עֲצָמוֹ. מֵאֵד לֹא נָעִים הָיָה לָבוֹא לְאַרְחוֹת עָרֵב אַחֲרֵי שָׂרֵב הַבְּנוֹת סִימּוֹ לֶאֱכֹל, לַסֵּפֶר אֶת נְדִיפְתָּהּ שֶׁל הַמַּדְרִיכָה וְלֶאֱכֹל אֶת הַשָּׂאֲרִיוֹת.

טוֹב, אֵין בְּרָרָה, עֲכָשׁוּ הִיא תִרְדַּ לֶּאֱכֹל וְאַחֲרֵי כֹךְ תִּמְשִׁיךְ לְקֶרֶא.

הִיא יִרְדֶּה לַחֲדָר הָאֶכֶל כְּמֶרְחֶפֶת. מַחֲשַׁבּוֹתֶיהָ עֲדִין נִתּוֹנוֹת בְּיוֹנְתָן הַמַּסְכֵּן, גִּבּוֹר הַסֵּפֶר, הַמַּסְתַּתֵּר מֵאַחֲרֵי הָעֶץ וְרוֹעֵד מִפֶּחַד שְׁמָא יִגְלֶה אוֹתוֹ וְיִקְטוֹר הָאֶכְזָרִי...

”אֲלִישֶׁבֶע הַתּוֹלַעַת, כָּל הַיּוֹם סִפְרִים בּוֹלַעַת, לֹא תִרְאוּ אוֹתָהּ לָבֵד, תִּמִּיד יֵשׁ לָהּ סֵפֶר בְּיָד!”

קוֹלוֹתֶיהָ שֶׁל בָּנוֹת כְּתָתָה הַמְּקַדְמוֹת אֶת פְּנִיָּה בַּפְּזֻמוֹן הַנִּצְחִי, קִטְעוּ אֶת הַרְהוּרִיָּה. אֶת הַפְּזֻמוֹן חֲבָרָה שִׁירָה רוֹזֵן מִכְתָּהּ ח', שְׂכֻשְׁמָה כֵּן הִיא - הַסּוֹפֶרֶת וְהַמְשׁוֹרֶרֶת שֶׁל הַפְּנִימִיָּה.

אֲלִישֶׁבֶע הִגִּיבָה כְּמוֹ תִּמִּיד. ”עֲכָשׁוּ הַיָּדִים שְׁלִי רִיקוֹת דּוֹקָא”,

צַחֲקָה וְנוֹפְפָה בְּיָדֶיהָ לְהוֹכִיחַ אֶת צִדְקַת דְּבָרֶיהָ. חֲבֵרוֹתֶיהָ, שֶׁחָבְבוּ מֵאֵד אֶת חֲבֵרְתָּן בַּעֲלַת הַצְּמוֹת הַשּׁוֹכְבוֹת, צַחֲקוּ אַף הֵן, אַף שֶׁהַבְּדִיחָה חֲזָרָה עַל עֲצָמָה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ.

צַבִּיָּה הַמַּדְרִיכָה סִיָּרָה בֵּין חֲדָרֵי הַקּוֹמָה הַשְּׁנִיָּה. עֵינֶיהָ הִיתָה, וְרִצְתָּה לִסִּים בְּמַהֲרֹת אֶת הַבְּדִיקָה וְלִשְׁכֹּב לִישׁוֹן. הִיא פְתָחָה בְּשִׁקְטָא אֶת דֶּלֶת חֲדָר מִסֵּפֶר 17 וְרִצְתָּה לַסֵּגֶר מִיָּד, אַךְ קוֹל רִשְׁרוֹשׁ דָּפִים הִגִּיעַ לְאֻזְנֶיהָ. הִיא הָעִבְרִיָּה מִבֵּטָה עַל פְּנֵי הַמִּטּוֹת.

”אֲלִישֶׁבֶעוּ” קִרְאָה בְּרִגְזָא בְּרֹאוֹתָהּ אֶת אֲלִישֶׁבֶע שְׂרוּעָה עַל מִטָּתָה, רֹאשָׁהּ שְׁקוּעַ בַּסֵּפֶר כְּלִשְׁהוּ וּבִיָּדֶיהָ פָּנָס קִטָּן הַמֵּאִיר אֶת הַשּׁוּרוֹת.

אֲלִישֶׁבֶע הִרִימָה אֶת רֹאשָׁהּ בְּבִהְלָהּ: ”מָה?”

”אֶת עוֹד שׁוֹאֲלֶת מָה?!” כְּעֶסֶה צַבִּיָּה, ”מִשְׁעַת כָּבוֹי הָאוֹרוֹת כָּבֵר עֲבָרָה חֲצִי שָׁעָה, וְאֶת עֲדִין קוֹרֵאת בְּנַחַת!”

אֲלִישֶׁבֶע סִגְרָה אֶת הַסֵּפֶר בַּחֲבֵטָה. הִיא יָדְעָה שְׁאִסּוֹר לָהּ לְקֶרֶא בְּשָׁעָה זוֹ, אַךְ לֹא הִתְגַּבְּרָה עַל עֲצָמָה.

”אֲנִי מִבְּטִיחָה שְׁזֶה לֹא יִקְרָה שׁוֹב”, נִסְתָּה לְהִתְנַצֵּל, אַךְ צַבִּיָּה אָמְרָה בְּקוֹל מוֹכִיחַ: ”אוּלִי אִם לֹא יִהְיוּ לָךְ סִפְרִים תִּלְמָדִי שְׁלֹא לְקֶרֶא עַל חֲשָׁבוֹן שְׁעוֹת הַשָּׁנָה, הַחֲשׁוּבוֹת כָּל כֹּךְ. הִבִּיאִי לִי אֶת הַסֵּפֶר וְאֶת כִּרְטִיס הַסִּפְרִיָּה שְׁלָךְ. חֲדָשׁ שְׁלֵם תִּצְטָרְכִי לְהִסְתַּדֵּר בְּלִי סִפְרִים!”

פְּנִיָּה שֶׁל אֲלִישֶׁבֶע נִעְגְמוּ וְדַמְעוֹת עָמְדוּ בְּעֵינֶיהָ. הִיא הוֹצִיאָה מִתָּאָה שְׁבָאֲרוֹן אֶת כִּרְטִיס הַסִּפְרִיָּה, וּבְעֵינָיִם מִשְׁפָּלוֹת מְסָרָה אוֹתוֹ לַצַּבִּיָּה. בְּלִי לְהוֹסִיף מִלָּה יִצָּאָה צַבִּיָּה מֵהַחֲדָר וְסִגְרָה אַחֲרֶיהָ אֶת הַדֶּלֶת.

עֲכָשׁוּ נִתְּנָה אֲלִישֶׁבֶע דְּרוֹר לְדַמְעוֹתֶיהָ. לָמָּה הָעֲנִישָׁה אוֹתָהּ הַמַּדְרִיכָה בְּעֵנֶשׁ כָּבֵד כָּל כֹּךְ? מָה עֲשִׂתָּה בִּסְךָ הַכֵּל? הֲרִי הַסֵּפֶר הָיָה מוֹתֵחַ כָּל כֹּךְ! הִיא לֹא יָכְלָה לְהִנִּיחַ אוֹתוֹ מִיָּדֶיהָ... וְעֲכָשׁוּ - חֲדָשׁ שְׁלֵם לֹא תִקְרָא, חֲדָשׁ שְׁלֵם!

”רִבְקָה נוֹיֵמָן, אִמְרִי לִי בְּבִקְשָׁה בְּאִיזָה עָמִיד בַּסֵּפֶר אֲנִי אוֹחֲזוֹת!”

רִיקִי הִרִימָה אֶת רֹאשָׁהּ בְּבִהְלָהּ. בְּרִגְעָה הָרִאשׁוֹן לֹא תִפְסָה הֵיכָן הִיא נִמְצָאָת. הִיא הִיתָה שְׁקוּעָה כָּל כֹּךְ בְּקִרְיָאָה, עַד כִּי שִׁכְחָה שֶׁהִיא נִמְצָאָת בְּכִתָּהּ, בְּשַׁעֲזוֹר חִבּוֹר. מָה תַעֲנֶה עֲכָשׁוּ לַמּוֹרָה? סֵפֶר הַחִבּוֹר שְׁלָה סִגְרָה עַל הַשְּׁלָחַן, וְאֵין לָהּ מִשְׁגָּ אִיפֹה אוֹחֲזִים...

הַמּוֹרָה בִּינָה הִתְקַרְבָּה לְשִׁלְחָנָהּ וְאָמְרָה בְּפָנִים חֲמוּמוֹת סִבֵּר: ”אֶפְשָׁר לִרְאוֹת בְּמָה אֶת עֲסוּקָה בְּעֲצוּמוֹ שֶׁל שַׁעֲזוֹר חִבּוֹר, עַד כִּדִּי כֹךְ שְׁאִינֶךָ יוֹדַעַת הֵיכָן אֲנַחְנוּ אוֹחֲזוֹת?”

רִיקִי הִצְטַנְפָּה עַל מְקוֹמָהּ. מִתַּחַת הַשְּׁלָחַן עֲדִין אָחֲזוּ יָדֶיהָ אֶת הַסֵּפֶר. הִיא נִסְתָּה לְהַחֲבִיאוֹ מִעֵינֵי הַמּוֹרָה, אַךְ לִשְׁוֹא. הַמּוֹרָה הִצְלִיחָה לִרְאוֹתוֹ.

”אָה! עֲכָשׁוּ הַבְּנִתִּי!” הִיא אָמְרָה בְּכַעַס וּפְקָדָה עַל רִיקִי לְהִכְנִיס מִיָּד אֶת הַסֵּפֶר לְתִיק. ”כַּעֲנֵשׁ”, הִיא הִמְשִׁיכָה וְאָמְרָה, ”תִּצְטָרְכִי לְכַתֵּב חִבּוֹר בֵּן שְׁנֵי עָמּוּדִים עַל הַנוֹשָׂא ‘וְהִי מוֹרָא רַבָּךְ’...”

’וְהִי! רַק זֶה לֹא!’ חֲשָׁבָה רִיקִי בְּבִהְלָהּ. כְּתִיבַת חִבּוֹר תִּמִּיד הִיתָה הַצֵּד הַחֲלָשׁ שְׁלָהּ, לָכֵן שַׁעֲזָרִי חִבּוֹר שֶׁעָמְמוּ אוֹתָהּ כָּל כֹּךְ. עַד עֲכָשׁוּ הִיא הִסְתַּדְּרָה פְּחוֹת אוֹ יוֹתֵר, הִסְתַּפְּקָה בְּשֶׁרְבוּט כְּמָה שׁוּרוֹת בְּמַחֲבָרֶת וְכֹךְ יִצָּאָה יָדִי חוֹבָה, אֲבָל כְּתִיבַת חִבּוֹר כַּעֲנֵשׁ - זֶה כָּבֵר מִשְׁהוּ אַחֵר לְגִמְרִי.

’אֶת הַחִבּוּרִים הָאֵלֶּה נוֹהֲגָת הַמּוֹרָה לְהִרְאוֹת לְמִנְהַלָּת’, הִיא הִרְהִירָה בַּפֶּחַד וְנִסְתָּה לְחַשֵּׁב אֶת מִי תוֹכֵל לְגַיֵּס לַעֲזֹר לָהּ בְּמִשְׁיָמָהּ. אֶת אִמָּא? לֹא, בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי, אִמָּא עֲסוּקָה בְּהִכְנוֹת לְחֻתָּנָה שֶׁל צִיפִי, שֶׁתִּהְיֶה בְּעוֹד שְׁבוּעִים. אֶת צִיפִי הַכֵּלָה? יוֹדָאִי שְׁלֹא. אֶת מִי כֵּן? בְּשִׁאֲלָהּ הַזֹּאת הִיא הִתְחַבְּטָה עַד סִיִּים יוֹם הַלְמוּדִים וְגַם בַּדֶּרֶךְ הַבִּיָּתָה.

בְּעוֹדָהּ צוּעֶדֶת בְּאִטִּיּוֹת לְכוּן בֵּיתָהּ, מִהֲרִהֶרֶת בְּמִצָּבָהּ הָעָגוּם, מְשִׁכָּה אֶת תְּשׁוּמָת לָבָה נִצְרָה גְּבוּהָה נוֹשָׂאת תִּיק

שְׁחֹר וְגִדּוּל, שְׂרָצָה מִתְנַשֵּׁפֶת לְאוֹטוֹבוּס שֶׁעָמַד בַּתַּחֲנָה.

הַנִּצְרָה הַמִּמְהָרֶת לֹא שָׁמָּה לֵב שְׁתוֹךְ כִּדִּי רִיצָה נָפֶל חִפָּץ כְּלִשְׁהוּ מִתִּיקָהּ. רִיקִי, שֶׁהַבְּחִינָה בַּדְּבָר, הִתְכַּוְּפָה לְהִרִים אוֹתוֹ.

זֶה הָיָה כִּרְטִיס מִלְבָּנִי עָטוּי יָרִיעַת נִילוֹן שְׁקוּפָה.

הִיא נִסְתָּה לְרוֹץ אַחֲרֵי הַנִּצְרָה, אַךְ זוֹ כָּבֵר נִבְלָעָה בְּאוֹטוֹבוּס שֶׁהִתְחִיל לְהִתְרַחֵק מִהִתְחַנָּה.

רִיקִי נִשְׁאַרָה עַל עֲמָדָהּ, תוֹהָה כִּיצַד תוֹכֵל לְהַחֲזִיר אֶת הַכִּרְטִיס לְבַעָלָיו. הִיא הִתְבּוֹנְנָה בּוֹ בְּנִסְיוֹן לְחַפֵּשׁ עָלָיו פְּרִטִּים מִזְּהִים. בְּאוֹתִיוֹת כְּחִלוֹת וְגִדּוּלוֹת נִכְתֵּב עָלָיו: ’כִּרְטִיס סִפְרִיָּה’, וּבְאוֹתִיוֹת שְׁחֹרוֹת קִטְנוֹת יוֹתֵר - ’הוֹפְמָן אֲלִישֶׁבֶע’.

”הוֹפְמָן אֲלִישֶׁבֶע... הוֹפְמָן אֲלִישֶׁבֶע... מֵהֵיכָן מְכָר לִי הַשֵּׁם הַזֶּה?” מִלְמְלָה רִיקִי.

”אָהוּ!” הִיא נִזְכְּרָה בְּאַחַת, ”מֵהַסֵּפֶר ‘יִלְדֵּת פְּנִימִיָּה’!”

לֹא, זֶה לֹא יִתְכֵּן. הָאִם אֲלִישֶׁבֶע הוֹפְמָן חִיָּה בְּמִצִּיאוֹת? וְאִם כֵּן, הָאִם אֶפְשָׁר לְהִסִּיק שֶׁהַנִּצְרָה שְׂרָצָה לְאוֹטוֹבוּס הִיא הַמַּדְרִיכָה צַבִּיָּה שֶׁהִעֲנִישָׁה אֶת אֲלִישֶׁבֶע וְלִקְחָהּ אֶת כִּרְטִיסָהּ?

רִיקִי הִיתָה נִרְגָּשֶׁת. הִיא הִצְטַעְרָה מֵאֵד בְּצַעֲרָה שֶׁל אֲלִישֶׁבֶע עַל שִׁלְקָחוֹ לָהּ אֶת הַכִּרְטִיס, וְעֲכָשׁוּ תוֹכֵל לְהַחֲזִיר לָהּ אוֹתוֹ...

נִלְהַבֵּת רָצָה לְבֵיתָהּ, הוֹצִיאָה אֶת סֵפֶר הַטְּלָפוֹנִים מִהַמְּגָרָה וְדִפְדְּפָה בְּמַהֲרֹת, בַּחֲפָשָׁה אֶת מִסְפָּר הַטְּלָפוֹן וְאֶת הַכְּתָבֶת שֶׁל פְּנִימִיַּת ‘בֵּית לָאָה’.

לְמַחֲרַת נִצָּבָה רִיקִי בַּפֶּתַח הַשַּׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁל הַפְּנִימִיָּה. לִיד הַשַּׁעַר חֲכָתָה לָהּ יִלְדָה בַּעֲלַת שְׁתֵּי צִמּוֹת זְהוּבוֹת. ’הִיא מִתְאִימָה בְּדִיּוֹק לְתַאֲזוֹר שְׁבַסְפֹּר’, חֲשָׁבָה רִיקִי בְּהִתְרַגְּשׁוֹת. אֲלִישֶׁבֶע, שֶׁצִּפְתָּה לְבוֹאָה לְאַחַר שִׁיחַת הַטְּלָפוֹן, פְּתָחָה אֶת הַשַּׁעַר לְרוֹחָה וְרָצָה לְקַבֵּל אֶת פְּנִיָּה.

כלם, כל הנפטרם, מחובשי ספסלי בית המדרש הם - רבנים, פוסקים, מו"צים.

הפחד הנורא שלפני אותה מאז הודע המכנה המשותף של כל אותם אלפי נספים, הצדיק את עצמו. היום אחר הצהריים הם לוו למנוחת עולמים את גיסה עוזיאל, בעלה של אחותה הבכורה.

הלוויה היתה קטנה ומצמצמת. המות כבר היה לדבר שבשגרה, שגרה נוראה שעטפה את כל יהודי ארץ ישראל. עצרות תפלה, תעניות צבור ומעמדים קורעי שמים לחזק דרך התורה ובצורה, לא הועילו. בכל יום מחדש נוספים שבע מאות וחמשים קברים טריים בבתי הקברות שבארץ, בכל יום נקרעת עוד חתיכת בשר מלבו המדמם של העם היהודי.

ואין מה שיעצר את הגזרה הנוראה.

מעל כלם עומד גאון הדור וראשו, רבי עקיבא.

איש אינו מסגל להרהר בסבלו של אותו קדוש עליון, המלווה בכל יום מאות מתלמידיו אל קברם, הקם בכל יום כדי לחזות במות המכלה את דור העתיד, שאותו צמל להקים במשך שנים.

תמר נאנחה. התאור הזה היה חי כל כך. היא יכלה לחוש מממש את כאבה של ילתא, הנערה הצעירה שחיתה בחדש

השעה היתה ארבע ושלוש דקות. זה עתה נפתחה הספריה, ותמר נקשה מיד לפנתה הקבועה - בקצה האולם, על ה'פוף' הגדול והמפספס.

את הספר היא מצאה בטעות, באחד הימים, כשהתגלגלה הטבעת שלה אל מתחת ארון הספרים הכבד. לצד הטבעת הוא שכב שם, ישן ומאבק, וכשמאמציה להוציאו משם הכתרו בהצלחה, גלתה להפתעתה שזה הספר היחיד בספריה שעדיין לא קראה. הספר הזה היה גם מענין. מאד.

הספרנית אמרה שאין רשות להוציא ספר ישן כזה מהספריה, ולכן תמר קראה אותו במקום.

היא נחתה על הפוף בחבטה רכה ופתחה את הספר, נשאבת במהירות אל העבר:

ילתא עמדה סמוך לחלון ובהתה בכדור השמש שהחל נעלם אט-אט מעבר להרי יהודה.

רוחה לא היתה עמה.

כבר שבועים משתוללת המגפה הנוראה שפוגעת בגאוני הדור ומאוריו אחד לאחד, שבועים מחרידים שבהם הפכה כל ארץ ישראל לשדה קטל נוראי, שבועים שבהם מדי יום ביומו יוצאים כל בני העם ללוות בראשים משפלים שבע מאות וחמשים מטות.

שבע מאות וחמשים ביום!!!

וכשהגיע זמן להפריד הבטיחו זו לזו להמשיך לשמר על קשר.

אחרי יומים הגישה ריקי למורה חבור בן שני עמודים, בתוספת התנצלות על קריאתה בשעור.

האם אתם סקרנים לדעת כיצד הצליחה ריקי לכתב חבור? פשוט מאד...

זו היתה עבודת צות פוריה של ריקי נוימן, שירה רוזן ואלישבע הופמן.

לאחר הכרות קצרה פטפטו השתיים כמו חברות ותיקות. אלישבע ערכה לה סיור בפנימיה, ולאחר מכן הן נגשו ביחד אל המדריכה צביה.

"איזה ספור מענין!" קראה צביה. מרב התפעלות מן ההשתלשלות המוזרה החליטה צביה לקצר את משך הענש, ואף שטרם עבר חדש היא הרשתה לאלישבע לקבל בחזרה את כרטיסה. "אני בטוחה ששוב לא תפרי את ההוראות", אמרה צביה בחיף.

ריקי ואלישבע היו מאשרות. הן בלו יחדיו שעה ארוכה,

אביגיל כמעט לא פתחה את פיה בימי השבעה, ולמען האמת לא היה בכך צורך. המנחמים היו ספורים, רק בני המשפחה הקרובה הגיעו. באיש מן המעגל הרחב יותר לא נותר כח לפגישות חזיתיות עם הטרקדיה הנוראית הזאת, שסופה עדין לא נראה באפק.

הכאב שטף את ילדתא בגלים, ודמעותיה התערבבו במים שבהם השתמשה להדחת הצלחות.

בנה הגדול של אביגיל, אביהו, רק בן שמונה, וכבר יתום. ילד קטן כל כך. תמיד היה גאה עד מאד להתהלך עם אביו ברחוב ולשמע את הלחששים מאחור: "הנה הרב עוזיאל ובנו אביהו".

הוא ילד קטן מכדי לגדל מהר כל כך, לשאת על מתמיד של בן בכור, יתום מאב.

ויהודית הקטנה... התינקת העגלגלה של אביגיל, שפניה הן העתק משלם של פני אביה... האם לעולם לא תוכל עוד לצווח באשר כשם שעשתה כשהרים אותה על כתפיו בשובו מבית המדרש? האם לא תזכה עוד להתברך מפיו בכל ליל שבת?

קול נפץ נשמע. ילדתא קפצה בבהלה. הצלחת שעסקה בשטיפתה נשמטה מידיה והתנפצה.

היא אספה במהירות את השברים וסרקה את המטבח בדקדקנות. ילדיה הקטנים של אביגיל נמצאים כאן כעת, ויהיה מסכן מאד אם ישארו שברי חרס קטנים על הרצפה.

גם היום הפסיק צלצולו של האורלוגין את הקריאה. הפעם לא לקחה עמה תמר ספרים, רק יצאה החוצה ומהרה לביתה של אילה. אף שמהרה, כשנכנסה לחדרה של אילה גלתה שכלן כבר צסוקות בהעלאת רעיונות.

תמר הרגישה טעם חמוץ בפיה. למה לא חכו לה? היא התישבה בשקט על קצה מטתה של אילה והאזינה

הנוראי ההוא בהיסטוריה של עם ישראל, חדש שאף בימינו לא נשכח מתודעתו של העם.

שעון האורלוגין הגדול של הספריה צלצל, ותמר ידעה שאין לה בררה אלא להפרד. היא הגיעה היום מאחר ולא היה לה זמן רב לקרא. היא נטלה מהמדף שני ספרים ורשמה אותם על שמה, אפילו בלי לבדק את שמותיהם. ממילא כבר קראה את כלם...

הדרך חזור עברה עליה במהירות, והעבדות המכרות כל כך, שהצבו למולה פתאום בפשטות מצמררת, לא עזבו את מחיה אף לרגע.

שבע מאות וחמשים ליות בכל יום... שבע מאות וחמשים משפחות חדשות שהתנדעו גם הן לשכול וליתמות... חמשת אלפים מאתים וחמשים משפחות שיושבות 'שבעה', בלי מנחמים, ועם שלם מקרף בעין נוראי של אסון.

למחרת הגיעה תמר מקדם לספריה. היא קבעה עם חברותיה להפגש אצל אילה, כדי להכין תכנית לערב חברותי, אבל מאחר שלא רצתה לוותר על שעת הקריאה שלה, תכננה לקרא שעה קלה ואז ללכת להפגש עם החברות.

ילדתא קרצפה בתנועות מכניות את כלי הארוחה.

אתמול קמו אביגיל וילדיה מהשבעה, ועדין לא פסק המות.

אביגיל... אחותה האהובה...

ילדתא התקשתה להכיר בה את האחות הגדולה, הצחקנית והננוחה שהיתה לה עד כה. מאז פטירת בעלה כמו היתה לאדם אחר. היא כאלו הצטמקה, ושני שקיקים שחורים וגדולים מצאו להם משכן קבוע תחת עיניה הנפוחות.

לרעיונות שעליהם דברו חברותיה. שפתיה התעוּתו בבוז, באמת? זו רמה של בנות בכתה ו'? למה המורה שבצה אותה בקבוצה 'צולעת' כזאת? אלו היתה בקבוצתן של מיכלי ונחמי, למשל, בודאי היתה להן תכנית מיוחדת.

"תמר, מה את אומרת על הרעיון של מינה?" נתקה אותה אילה ממחשבותיה.

"איזה רעיון?" שאלה תמר בנקשות. אם הרעיון הוא של מינה, הוא מן הסתם לא מצלח במיוחד. אי אפשר לצפות לכלום מהילדה הזאת.

אילה החלה להסביר בהתלהבות, אך הפסיקה כשהבחינה בהבצת פניה של תמר.

"זה נשמע לך?" שאלה בהסוס.

תמר אף לא הביטה לעברה כשהביעה את דעתה בקול, בלי לחשב יותר מדי: "תסלחו לי, באמת חשבתן ברצינות על הרעיון הזה? אתן בטוחות שאתן בכתה ו'? פשוט, הרמה שלו מתאימה הרבה יותר לכתה ג', אולי..."

שקט מתוח השתרר וכלן השפילו את מבטיהן, אבל את תמר זה לא ענין כלל. במעשיות שטחה את הרעיון שעלה במחיה שלה. לאחר תגובתה הקודמת לא העזה אף אחת מהבנות להביע דעה נוספת.

שוב היא בספריה, במקומה הקבוע, עם הספר שלה, המהווה. בעזרת הסימניה פתחה בעמוד שאליו הגיעה והמשיכה לקרא בלהיטות:

ה'שלושים'...

עוד מעט יעלו להניח מצבה על קברו של עוזיאל.

שלושים יום עברו מהסתלקותו, והפצע צדין פתוח, שותת

דם. עוזיאל רחוק מהם עכשו, מאד, וחסרונו מרגש כל הזמן.

רק לפני שבוע וחצי, בי"ח באיר, נעצרה סוף־סוף המגפה הנוראה, מגפה שהותירה את עם ישראל יתום, ואת רבי עקיבא - אב שכול שאבד עשרים וארבעה אלף בנים. עשרים וארבעה אלף תלמידים, תלמידי חכמים, פוסקים, ראשי ישיבות, נפטרו והשאירו אחריהם שממה, שממה נוראה, חרבן רוחני ועם שלם מבכה. היום יעלו הם עם עוד יותר משבע מאות משפחות להניח מצבה על הקבר הטרי. גם מחר יעלה מספר זהה, ומחרתים, ובשבוע הבא. משפחות רבות כל־כך לא ישובו להיות מה שהיו, וענן האבל האופף את העם לא במהרה יתפוגג.

אבל הטרגדיה אינה מסתכמת רק בכך. יש דברים שלא ישובו לעולם. אמנם מבטח לו לעם ישראל שישירד לנצח, אבל התורה שהיו מביאים לעולם עשרים וארבעה אלף תנאים, וכן תלמידיהם ותלמידי תלמידיהם - חדושים מפלאים, הלכות פסוקות, ספרי חדושים ושו"תים - אבדה ואין לה תשלומים...

תמר הפסיקה לרגע. מעולם לא חשבה על כך. מעולם לא נעצרה להביט לעמק, לנסות לדמין את האסון הנורא ההוא, שעטף את העם בכאב רב כל כך.

"שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא... וכלן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה..."

פתאם החל לבח להלם בעז.

ומה אתה?

זכרם של הרגעים המביכים אתמול עלה בעיני רוחה. היא יכלה לשמע את השקט המתוח שהשתרר, לראות את לחייה של מינה הבוערות מבושה ואת מבטיהן הנכלמים של כלן.

היא נשכה את שפתיה. היא ראתה את הכל אתמול, וזה אפלו לא ענין אותה! לא היה אכפת לה מה מרגישות חברותיה. הדבר היחיד שעמד מול עיניה היה הצלחתה האישית.

למחרת נערכו החזרות בביתה של תמר. הבנות הגיעו אט־אט, נבוכות. אף אחת מהן לא חיכה, ותמר התכווצה כשהבחינה שמיינה לא הגיעה. כמה דקות שקטות עברו, ואף אחת מהבנות לא העזה לפתח את פיה.

"אין לנו רעיון בינתיים, נכון?" פתחה לבסוף תמר בהסוס, "אולי כדאי שנכתב את כל הרעיונות שהעלינו אתמול, ונחשב מה מתאים לנו ביותר? אולי נוכל לשלב ביחד יותר

מרעיון אחד? היו לנו כמה מצלחים..."

הבנות צדין שתקו, מביטות זו בזו בפליאה.

תמר נאנחה. החזרות היו השלב הקל בהחלטתה. עכשו היא צריכה להתקשר למינה, לפיס אותה. זה יהיה קשה. מינה בודאי פגועה עד עמקי נשמתה. לא היה בה האמץ לעשות זאת.

היא נטלה את השפופרת והחלה לחיג. כמעט הפסיקה, אך אז עלתה ילתא אל מול עיניה. היא לא אמרה מלה, רק הביטה בתמר בחיוך קטן ועצוב, וכמו נענצה בראשה כאומרת: "עשי זאת, תמר, זה המעשה הנכון".

ותמר התקשרה.

דיתי הצטנפה באמללות על רצפת המטבח, בראשה חולפים הררי המטלות שמחכים לה.

"אוי, מה יהיה?" שאלה את עצמה, ודמעה זלגה מעינה.

הכל התחיל מבקר לא מצלח. היא לא מצאה את הגרביים שלה, אבל אבא היה עסוק בהלבשתו של רבקי ושל תהלה ולא יכל לעזור לה לחפש. לכן שוב היא גרבה גרביים מחזרים...

'לא, היא התנערה, 'זה לא התחיל מהבקר. זה התחיל מאז חדלה אמא להיות אמא...'

היא היתה בת עשר כשזה קרה, לפני כשנתיים. פתאום התחילה אמא להתנהג מוזר. היא הפסיקה לבשל, לנקות, לטפל בילדות ולחיה. היא שכבה כל היום במטבח ושום דבר לא היה אכפת לה, אפילו בתה הבכורה דיתי לא ענינה אותה. חסר הסדר והלכלוך השתלטו על הבית, ואבא היה חסר אונים.

באחד הערבים, כשהתכוונה דיתי לשנה, קרא לה אבא בפנים רציניים ובקש ממנה לבוא עמו לסלון.

"דיתי", הוא אמר וחבק אותה, "בואי הבחנת שאמא שלנו לא מרגישה טוב. בעזרת השם, עם הזמן ובעזרת טפול טוב, היא תחזור לעצמה. אבל בינתיים... זו תהיה תקופה קשה. בעזרת השם נתגבר ונעבר אותה, אבל אני זקוק לעזרתך".

אבא הסביר שהם יביאו עזרה מבחוץ, אבל עם זאת יהיה על דיתי להושיט כתף יותר מבבער.

דיתי הסכימה.

היא קמה מקדם יותר, הכינה את הכריכים לקטנות ולקחה אותן לגנים, חממה להן את האכל בצ'הרים ושמרה עליהן, סדרה את הבית ושתפה את הכלים.

כמה השתדלה דיתי שהכל יהיה בסדר!

בלמודים היא ברוך השם הצליחה. המורה חגית, שהכנסה בסוד הענינים, הבינה אותה מאד ועזרה לה רבות, אך לפעמים, כשהרגישה שהיא אינה מסוגלת לשאת עוד את העמס, היתה הולכת למקום שבו חשה מאגנת, למקום שבו לא נשמע בכי של ילדות קטנות, למקום שבו איש לא צפה ממנה שתעשה משהו, לספריה.

שם, על כרסה צדדית, היתה שוקעת בעולמות דמיוניים ושוכחת לזמן מה כמה הכל קשה ועצוב, כמה היא מתגעגעת לימים שחלפו, לימים שבהם אמא מחיכת ומחבקת ודואגת. היא היתה שוקעת בספרים וקוראת על אנשים בארצות רחוקות, על ילדים שהקימו חבורות ועל הרפתקאות נוספות.

במיוחד התחברה דיתי לספורים על ילדות שעברו קשיים מהותיים. ספורים אלו עזדו אותה ונתנו לה כח. הספר האהוב עליה היה הספר 'ניצח פמוטי הכסף', שבו מספר

על ילדה יהודיה שנלחמה למען יהדותה. היא אהבה במיוחד את הקטע שבו אמה של מרים, גבורת הספור, חוזרת למצא את בתה.

"הלואי שגם לי זה יקרה", אמרה דיתי לעצמה, "שאמא תחזור פתאם, והחיים ישובו למסלולם..."

היא אהבה כל כך את הספריה, עד שלפעמים שכחה את עצמה שם, וזה לא היה טוב.

באחד הימים אחרי הלמודים הלכה דיתי לספריה, בכונה להחליף ספר ולצאת מיד, אך היא שקעה בספור מרתק ושכחה לגמרי את חובותיה. פתאם הביטה בשעון ונבהלה - השעה כבר ארבע וחציו! לפני שעה היה עליה להוציא את רבקי מהמשפחתון, ותהלה בודאי יושבת ובוכה על המדרגות ולא מבינה למה דיתי אינה פותחת לה את הדלת!

דיתי רצה. היא רצה במהירות והגיעה מתנשפת למשפחתון. היא גמגמה כמה מלות התנצלות ומהרה הבייתה כשרבקי בזרועותיה. כשהגיעה, מצאה את תהלה ישנה שנת ישרים על מדרגות הבנין. היא פתחה את הבית, הכניסה את הבנות וקורסה באמללות על רצפת המטבח, כשבראשה חולפים הררי המטלות שמחכים לה.

"אוי, מה יהיה?" שאלה את עצמה, ודמעה זלגה מעיניה.

תהלה התעוררה והתחילה לבכות. דיתי קמה במאמץ וחממה לה את האכל, ואז נכנס אבא. תהלה רצה אליו וחבקה אותו, דיתי נסתה לחיך וחממה גם לו את ארוחת הצהרים, אבל אבא הבחין מיד שמשהו קרה.

בערב, לאחר שגורדמו הקטנות, הם ישבו לדבר, ודיתי ספרה לו את קורות היום האמלל. היא בכתה ובכתה ולא הצליחה להפסיק. אבא הקשיב לה בשקט, וכשסיימה קם

וחבק אותה בחזקה.

"דיתוש שלי", הוא אמר לה, "כמה אני אוהב אותך! מה הייתי עושה בלעדך? טוב מאד שאת הולכת לספריה. אני שמח שאת נחה ונהנית. אל תרגישי אשמה. הקשיבי, בתי, בזה הרגע עולה בדעתי רעיון מצין: נקבע יום בשבוע שבו אני אחזר מקדם יותר, ואת תלכי לקרא ולאסוף כח, ילדה שלי נפלאה. בזכותך תשוב אמא לאיתנה בעזרת השם בקרוב."

דיתי הרגישה כי חמימות נעימה פושטת בלבה. היא הרגישה מוגנת ואהובה, והתקווה שבה לפעם בקרבה.

"תודה, אבא", היא אמרה ומחתה את הדמעות מעיניה.

ליסה, שכנה וחברה טובה, ישבה מול דיתי בעינים פעורות.

"איזה ספור!" היא התנשמה.

דיתי חיכה בננוחות כשבזרועותיה היא מנענעת קלות את התינוקת, וסמוך לה מקפץ בני בן השלש.

"כן ליסה", היא ענתה, "לולא דבריו הטובים של אבא שלי, שעזר לי כל כך, לא הייתי מחזיקה מעמד. לאורך כל הדרך הוא חיזק בי את האמונה, עודד אותי שלא להתנאש ועזר לי לשמח. אחר כך השתנו הדברים. מצבה של אמא השתפר ברוך השם, והיא חזרה אט-אט לתפקד כרגיל. התקופה הקשה חלפה כלא היתה, ואחיותי זוכרות אותה אך בקשי. אמנם בי נחרתו הימים ההם היטב, אך בזכותם אני מלאת הכרת הטוב על ה'יש', ובכל בקר אני מתפללת לאלקים שיתן בי כח לגדל את ילדי מתוך בריאות ושמחה."

"אמן", ענתה ליסה, נרגשת, "הספור שלך הוא ספור מיוחד באמת!"

דניאל אוהז בידו אוצר. אוצר אמת, עטוף בגיר מתנות כסוף, מלפף בסרט.

כל ילדי הכתה חשקו בו, באוצר. אך הוא זכה בו!

כוכבי הכסף שעל העטיפה הנוצצת מחיכים אליו, קורצים קריצה קטנה, רבת משמעות.

הם יודעים את הסוד, ולא רק הם. גם שלוימי יודע, גם דב מתקן האופנים וגם - הילד הקטן מראדיו.

לא ידענו מה לומר... איך שלוימי זוכר את כל רשימת הפריטים הזאת? זה לא יתכן! בקשנו ממנו שיגלה לנו את סודו...

דניאל חדל לרגע מקריאת הספר והביט בשעונו. ככל הנראה הוא קורא זמן רב, בלא שהבחין בכך. הספר 'ילדים בעקבות העבר' מאת הסופר חיים ולדר היה מענין יותר מדי. איך באמת זכר שלוימי מהספור 'משחק הזכרון' את כל הפריטים? שלוימי הבטיח לחבריו שייספר להם את סודו, בתנאי שלא יכעסו.

באמת מסקרן!

בעודו מתלבט אם להמשיך לקרא נחו עיניו על ספרים רבים המנחים באיסודר במקומות שונים בספריה. הוא

התנער: מדוע הילדים משאירים את הספרים מפזרים כך? מדוע על חנה הספרנית לסדר אותם בעצמה מדי יום ביומו?

כאשר היה דניאל עומד בפתח הספריה בשעת הפתיחה בדיוק, היה רואה את חנה ממינת ערמות ספרים שהותירו ילדים ביום האתמול, פזורים על השלחנות. בתנועות כבדות היא החזירה ספר אחר ספר למקומו.

הוא ידע שקשה לה. היא כבר לא צעירה, אבל בכל זאת היא מסדירת את הספרים בסדר מופתי, בלי פשרות.

"בהתחלה הייתי כועסת, ולפעמים לא הייתי מסכימה לסדר". חנה הספרנית שלפה ממחטה מכיסה וקנחה את מצחה. "אבל מה אתה חושב, ילד? פרנסה היא פרנסה! אלמנה אני, ואין לי מפרנס. אינני יכולה לגרם למנהל לפטר אותי, חס ושלום, בגלל חסר סדר בספריה..."

דניאל הנהן בראשו במרץ, לאות כי הבין, והמתין להמשך. "החלטתי שזו הדרך שבה השם רוצה לבחן את מדת הסבלנות שלי, ואם זה הנסיון - אעמד בו. הלואי שלא ינסה אותנו בנסיונות קשים יותר..."

דניאל הזדקף לשמע הדברים. האמנם? חנה הספרנית מסדירת בכל יום ספרים רבים כל כך, רק משום שיש ילדים

שמתעצלים להחזיר למדפים את הספרים שקראו בהם?
"אל תחשב על זה יותר מדי", אמרה חנה פתאם, כאילו קראה את מחשבותי, "ככה זה ילדים... הם לא מתכננים לרעה... אי אפשר לרדף אחריהם ולהכריח אותם להחזיר את הספרים למקום".

"אני רוצה לעזור לך", הציע דניאל, מנסה להתגבר על מחשבותיו הטורדניות.

"אה, הבלים! אינך יודע במה מדבר, חמוד. זו עבודה קשה ומפרכת שדורשת מאמץ רב וזכרון - אוהו הזכרון! כמה שהוא מתבקש בעבודה הזאת..." הניפה חנה את ידה, וכבר פטרה אותו מלעזור לה.

אך לא ילד כדניאל יתיאש במהירות רבה כל כך.

כ', ה' ו-נ' למדף השמאלי למעלה? רגע... תלוי בצבע של המדבקה. אפר שיף למבגרים, אדם לנער, ירק לגיל בינים וצהב - לפעוטות. זה ספר שמתאים גם לנער וגם לגיל בינים, ולכן המדבקה בצבע אדם, אבל מסמנים עליה כוכבית ספרי קדש - בלי מדבקה...

אוהו. כמה יש לזכר!

ארבעה ימים רצופים הוא הגיע לספריה וצפה בעבודתה של חנה, במטרה ללמד איך ממיינים את הספרים. הוא לא תאר לעצמו שהעבודה אכן קשה כל כך. כמה מדפים! וספרים! ומדבקות! שקבות של גיל, ורמה ושפה... שעשועונים או מידע, קדש או מתח, אנגלית, אידיש ומה עוד? הוא החליט לעזור לחנה בלי שתדע. הוא יגיע שעה לפניה ויסדר עד בואה. מפתח? הוא כבר השיג מעוזר הנקיון, לאחר ששתף אותו ב־סיד העניין וקבל הבטחה שהדבר לא יתפרסם.

בערב, לפני שהלך לישון, נזכר לפתע בשלוימי מהספור

'משחק הזכרון'. שלוימי הבטיח לחבריו שיגלה להם את סוד הזכרון שלו, שבזכותו הוא תמיד מנצח במשחק הזכרון. דניאל לא יכול לכבש את סקרנותו, וכבר נשאב אל הספור 'מלאכים באישון לילה'.

חבורת הילדים הופכת את בית המלאכה לתקון אופנים לתהו ובהו. שלוימי נרתע מהמעשה הנורא ומחליט לעשות סדר. הוא מנסה לזכר כמה שיותר פריטים ולשיכם למקומם. כך, מדי לילה בלילה, שלוימי מגיע למחסן האופנים ומשיב את הסדר על כנו. זכרונו משתפשף, והוא נעשה מהיר קליטה במיוחד. כשדב הזקן מגלה לו שהוא יודע מי הם המבלגנים ומי הוא המסדר, הוא סוחף אחריו את שלוימי לראדיו העתיקה...

חבורת ילדים עושה מעשה קנדס - ממלאת את דליי המים של שואב המים. ישראל מאיר, ילד צדיק ונחוש, מגיע באישון לילה ודואג לרוקן את הדליים, כדי להקל את מלאכתו של שואב המים, לעת בקר...

זהו סידו של ישראל מאיר הכהן, ה'חפץ חיים'.

זהו סידו של שלוימי, באישון לילה.

זה יהיה גם סידו של דניאל.

אותיות מרחפות באויר והוא מנסה לתפש אותן ולמין כל אחת מהן למקומה הנכון. לעתים נראה שלעולם לא תסתים העבודה בספריה השוממה ועמוסת הספרים. אבל לאחר שעה או יותר של מאמץ זכרון ופעילות גופנית מואצת, הוא נוטל את התיק ויוצא מהמקום בתחושת ספוק: כל הספרים החזרו למקומם.

“אינני יודעת איך ולמה, אבל את נגמרו הערמות! בהתחלה הן הלכו וקטנו, והיום, דניאל, לא תאמין! כל הספרים במקומם! עומדים כחילים ומסדרים על מדף. חסדי השם! הלוא כן?”

דניאל שמח לשמע שמאמציו משמחים אשה אלמנה וחסדו מונע ממנה עבודה קשה ועגמת נפש.

הוא היה מאושר.

“תלמידים יקרים! בעוד חדש ימים יעריך חידון נושא פרסים יקרי ערך, ובראשם סדרת הספרים הידועה - ‘האוצר!’”

לחשופים ועינים מתרוצצות לכל עבר. מתח עבר בין התלמידים. סדרת ‘האוצר’ היקרה והמבקשת תהיה הפרס! כל מאמץ כדאי.

“תלמידים חביבים, חלצו חופים! הזמן קצר והמלאכה מרובה. אצין כי החידון נועד לתלמידים מתלמודי תורה נוספים, והיו נוכחים בו מנהלים ורבנים רבים. על כל אחד ואחד מכם מטלת החובה להוכיח את עצמו. לא הפרס העקר, חביבי, אלא הלמוד, השגון, החברותא והמאמץ. בהצלחה, תלמידים!”

דניאל אוהב ללמד. כמה מתוקות הן האותיות והמלים, וכמה ערב הוא קול רשרוש הדף!

תלמיד טוב הוא, אך ספק אם ינצח... בכל זאת, כמות כזו של חמר... אבל ללמד הוא ילמד, בודאי, יעשה את שלו.

את מנהגו ללכת לספריה ולמין את הספרים לא בטל. ממילא ככל שעוברים הימים החסד נעשה קל יותר. הוא כבר יודע למין את הספרים בעינים עצומות כמעט. יש בו כח, והוא אינו מתעייף מן ההתרועעות בין המדפים. אתמול שבר שיא - בתוך מחצית השעה הספריה הייתה מסודרת כלה.

על מחצית השעה היקרה הזאת הוא לא אבה לוותר. היושב בשמים יראה, הוא ידע, ואין שכתה מלפניו.

סדר יומו של דניאל היה מלא וגדוש, אך להפתעתו התברר לו שבתקופה האחרונה זכרונו התפתח פלאים, והוא למד שיטות לקליטה מהירה. כמעט... כמו בספריה!

נקבעו חברותות, דפים נגמרו בשקיקה, כלם שקעו בלמוד, אך יתרון גדול לו, לדניאל, יתרון של זכרון.

דניאל נעצר לרגע ומוחה את אגלי הזעה המבצבצים על מצחו. אוצר בידו! אוצר ממש! כבד, אך למרות זאת קל לו לשאתו. הוא מקפץ בדלוגים, כאלו מנגן נגון עליז על קלידי פסנתר. על ספסל מזדמן בדרך הוא פותח בסקרנות את העטיפה הנוצצת, שהכוכבים עדין מחיכים וקורצים אליו ממנה, ולעיניו נגלה אוצר הספרים. תמיד רצה את האוצר הזה. היום זכה בו!

הוא מביט בסדרת הספרים האהובה, שתמיד חשק בה, ויודע שהיא באה מהעבר. דמיות שלוו אותו לאורך הדרך, צפות ועולות מול עיניו, מחיכות כלן: שלוימי לצד האופנים, חנה הספרנית לצד ערמות הספרים, וגם ילד קטן בכפור, לצד דלי קרח - ישראל מאיר הכהן, ה'חפץ חיים'.

“הספר הזה אצלך כבר שלשה חדשים!”

סימתי את השיחה ונכנסתי לחדרי. טרקתי אחרי את הדלת בחזקה, כאלו רציתי להנעל מאחוריה, ונטלתי את הספר ביד.

לא בדיוק ספר - זו הייתה חוברת דקיקה, מקלדת במחשב וכרוכה בכריכת ספירלה פשוטה.

קוראים לי חנה'לה

זה מה שהיה כתוב על הכריכה הדקה, בלורד עבה, בכתב יד עגל.

לטפתי את האותיות ביד אוהבת.

כמה הייתי רוצה להיות חברתה הטובה של חנה'לה!

“דברתי עכשו עם דסי וייס”, ספרה תרצה הספרנית לאסנת, הספרנית העובדת עמה.

“מי זו?” התענינה אסנת.

“דסי, הילדה שלפני שלשה חדשים לקחה ספר מהספריה ועדין לא החזירה אותו...”

“נו, טוב, מה לעשות? זה קורה... היא תצטרך לשלם את הקנס.”

“לא זו הבעיה, אסנת, ממש לא. הבעיה שלי אחרת - אני רוצה שהיא תחזיר את הספר כדי שילדות נוספות תקראנה אותו. לספר הזה יש מטרה!”

“אמא, תני לי עצה! אני לא מסוגלת להחזיר את הספר...” אמרתי לאמא, “ואי אפשר לקנות אותו. את רואה? הוא מדפס במדפסת רגילה והוא נמצא רק בספריה שלנו!”

“למה, דסי?” שאלה אמא ברה, “במה שונה ספר זה משאר הספרים שקראת עד היום?”

“אני אוהבת אותו, אוהבת את מה שמספר בו, כלומר אוהבת את חנה'לה...”

אמא התישבה לידי, מנסה להבין. גם אני נסיתי להבין את עצמי - מה קרה לי פתאום? למה אני רוצה להיות חברה של הילדה הזאת, שאיני מכירה בכלל? חנה'לה... חנה'לה, שבסך הכל מספרת את מה שעובר עליה, אבל אני מרגישה שהיא עושה את זה מתוך הלב ממש.

מה היא כתבה שם?

אני רוצה שתהיה לי חברה נחמדה, שנוכל לשחק יחד, שנשב בצותא על הספסל ונפטפט בנחת, שנרגיש זו לזו קרובות ונהיה כמו אחיות אוהבות...

כך היא כתבה, במלים פשוטות של בנות בגילי, ומלותיה דברו אלי ונכנסו עמק לתוך לבי.

למחרת שוב צלצל הטלפון.

"הלו?"

"דסי? זו שוב תרצה מהספרייה. אני מבקשת מאד שכתבי תחזירי את הספר 'קוראים לי חנה'לה'. יש לו מטרה, לספר הזה, וחשוב לי שהוא יחזר במהירות האפשרית."

הבנתי שאין לי ברירה והיום אאלץ להפריד מחנה'לה.

אך למה התכונה תרצה הספרנית כשאמרה שיש לספר הזה מטרה?

"תרצה!" קראה גברת ששון לעבר הספרנית, "איך קראו לספר ההוא, שהמלצת לי לתת לבת שלי לקרא?"

"אה, 'קוראים לי חנה'לה'..." ענתה תרצה.

"כבר מזמן המלצת לי עליו. האם הוא החזר לספרייה?" התענינה גברת ששון.

"עדין לא, גברת ששון. אבל בדיוק היום הזכרתי, זאת אומרת, הודעתי לילדה שלקחה אותו, שעליה להחזירו ויהי מה, כי לספר הזה יש מטרה!"

אינני בטוחה שבהמלה הרבה שמעה גברת ששון את המשפט האחרון של תרצה הספרנית; אבל אני, דסי,

שנכנסתי באותו הרגע לספרייה, הצלחתי לשמע אותו, ושוב עלתה בי השאלה: למה היא מתכננת?

כשלא מבינים - שואלים! כך אמא שלי תמיד אומרת.

ושאלתי.

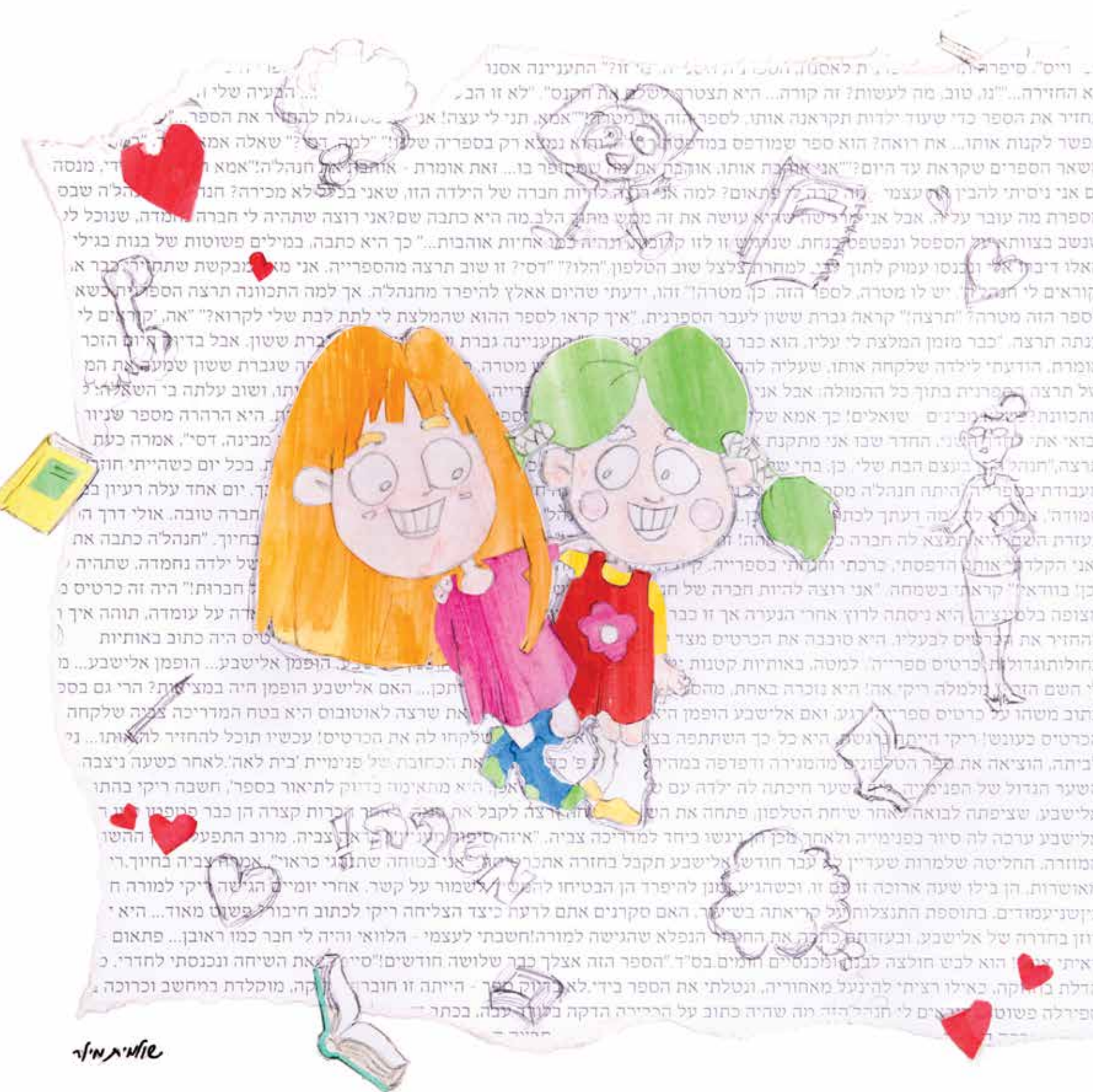
תרצה הספרנית הביטה בי בעיניה הטובות. היא הרגה כמה שניות ואז אמרה: "בואי אתי לחדר הסמוך, החדר שבו אני מתקנת את הספרים שנזרקו. שם יהיה לנו קצת שקט ונוכל לשוחח..."

"את מבינה, דסי?" אמרה תרצה, "חנה'לה היא הבת שלי. כן, בתי הלומדת בכיתה ג'. היא ילדה מקשרת וחביבה, אך רגישה וביישנית. בכל יום כשהייתי חוזרת הביתה מעבודתי בספרייה, הייתה חנה'לה חוזרת ומספרת לי כמה מצער אותה שאין לה חברה טובה וכמה קשה לה להמשיך כך. באחד הימים עלה רעיון במח: 'חנה'לה חמודה', אמרתי לה, 'מה דעתך לכתב על זה ספור?' כן... אני היא שהצעתי לחנה'לה שלי לכתב ולספר בו על רצונה למצא חברה טובה, בתקווה שעל ידי הספור, בעזרת השם, היא תמצא לה חברה כלבבה".

"אהה! זו המטרה של הספר!" הבנתי פתאום.

"נכון", השיבה לי תרצה בחיך, "חנה'לה כתבה את הספורה, ואני הקלדתי, הדפסתי, כרכתי והנחתי אותו בספרייה. קויתי שהוא יעורר את תשומת לבו של ילדה נחמדה, והיא תהיה לחנה'לה לחברה!"

"והנה הספר השיג את מטרתו!" קראתי בשמחה, "אני רוצה להיות חברה של חנה'לה! ביחד נשחק ונפטפט ואולי גם נכתב ספור חדש, ספור של חברות!"

ילדה חמודה היא תמימה. יש לה 'קוקו' ארוך וקשת צבעונית, נעלים מאבקות קצת ומבט צחקני.

היא רצה תמיד, תמימה - במשחק 'תופסת' סוּצ'ר בחצר, ובדרך לבית הספר כשהיא מאחרת כמעט... היא רצה ורצה, ה'קוקו' שלה מתנדנד, צחוקה המתגלגל יוצר בפניה גומה צמקה-מתוקה, והחיוך - אוי, החיוך... מה הוא מנסה להסתיר?

בסוף היום, כשנשמע הצלצול המודיע על סיומו של השעור האחרון, תמיד תמימה היא הראשונה המרימה את כסאה, לוקחת את הילקוט ורצה הביתה.

לא, היא לא בורחת. מה פתאם? היא פשוט אוהבת ללכת הביתה לבד, עם עצמה, לראות את הפרחים הצומחים בדרך ולחשב על היום שעבר. אִמָּנָם לפעמים מתחשק לה ללכת עם חברות, לפטפט ולצחק אִתָּן - אבל היא מפחדת, מפחדת מאד. אִם הן יבואו אִתָּה הן עלולות להזכר פתאם שֶׁהן רוצות לעלות אליה לשחק, ולזה היא בשום אִפֶּן לא מוכנה.

תמימה גם לא רוצה ללכת לביתה של חברותיה, כי היא חוששת שֶׁהן ירצו להחזיר לה בקור, והיא לא רוצה שֶׁזה יקרה.

בשעות אחר הצהרים משעמם לה, לתמימה. כשלא מזמינים חברות הביתה ולא הולכים לביתה של חברות לשחק או ללמד, נשאר זמן רב פנוי.

בִּינְתִים היא מצאה פתרון מִצְוִן: הספרייה.

היא הולכת לספרייה, פוגשת שם חברות מענינות שאינן לומדות בכתה שלה, ובִּעֵקֶר - פוגשת ספרים; ספרים מכל הסוגים והמינים. היא יושבת שם שעות ארוכות, עד שהספרייה נסגרת, ואז לוקחת הביתה ספר או שניים.

תמימה מכירה את הספרייה היטב, וגם את הנוף האנושי שלה. למשל, את האשה הזקנה שיושבת מדי יום ביומו בפנה השמאלית של הספרייה, ולראשה מטפחת תכולה מגהצת, כמו החלצה של תמימה כשהיא מנחת בבקר על השלחן, לפני שתמימה לובשת אותה.

יש לה, לאשה ההיא, ידים רועדות קצת ופנים שבהן חרוצים קמטים חביבים שמחזקים בחבה אל הילדות שבאות לספרייה, ובִּעֵקֶר - אל תמימה. תמימה שמָּה לב שהיא מסתכלת רבות לעברה, ולא משנה באיזה צד של הספרייה היא נמצאת.

בהתחלה היא נבהלה ממנה קצת, אבל אמא הסבירה לה שהאשה הזאת טובה ובִּיֻדָּה; והיא נהנית לשבת במקום רועש ושִׁמֵחַ, לראות ילדות נחמדות ולשוחח אִתָּן.

'אבל היא לא משוחחת עם הילדות בכלל', חשבה תמימה לעצמה והחליטה לפנות אליה. בהתחלה רק ברכה אותה לשלום. אחר כך הוסיפה 'מה שלומך?' ותמיד חיכה אליה. האשה התרגשה מהתענינותה של תמימה וענתה לה בחיוך

גדול יותר מבִּעֵבֶר, ומֵאֵז החלה תְּמִימָה לְכַנּוֹת אוֹתָהּ בַּתֶּאֱרָה החִבִּיב 'סִבְתָּא'.

לִפְנֵי כְּשִׁמוּנִים שָׁנָה, בִּירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, חִיָּה יִלְדָה רִזָּה וצְנוּמָה, וְלֹה עֵינַיִם שְׁחֹרוֹת, גְּדוּלוֹת וְסִקְרִינִיּוֹת, וְצִמָּה אֶרְכָּה. שְׁמָה הָיָה הָעֲנֻטִּישִׁי.

אִמָּא שֶׁל הָעֲנֻטִּישִׁי הָיְתָה אִמָּא נִפְלְאָה, אֲבָל אֲבָא שְׁלָה - אֲבָא שְׁלָה לֹא הָיָה, כְּלוּמָר הָעֲנֻטִּישִׁי הָיְתָה בְּטוּחָה שְׁפָעִים הוּא הָיָה - כִּי הָרִי לְכָל הַיְלָדִים בְּעוֹלָם יֵשׁ אֲבָא, אֲבָל בְּזִמָּן כְּלִשְׁהוּ הוּא פְּשׁוּט נִעְלָם. אוּלִי הוּא בָּרַח? אוּלִי הוּא חוֹלָה? הָעֲנֻטִּישִׁי לֹא זָכָתָה לְהַכִּיר אוֹתוֹ. הָיָה גַם לֹא זָכָתָה לְאַהֲבָה אוֹתוֹ, לְהַתְּגַעֵגֵעַ אֵלָיו אוֹ לִפְחַד מִמֶּנּוּ... הָיָה בְּכָלֵל לֹא יִדְעָה מִי הוּא.

בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל אַז, הַיְלָדִים לֹא שָׁאֲלוּ שְׁאֵלוֹת. הֵם רָק הִקְשִׁיבוּ לָמָה שָׁאֲמָרוּ לָהֶם, וְזֶה מָה שֶׁהֵם יִדְעוּ. אִם הַגְּדוּלִים לֹא אָמְרוּ מִשְׁהוּ - זֶה הָיָה סִימָן שֶׁלֹּא צָרִיךְ לִדְעַת אוֹתוֹ.

כֹּךְ גְּדֻלָּה הָעֲנֻטִּישִׁי, וְאַתָּה גְּדֻלָּה הַחִידָה.

כְּאִשֶּׁר סִפְרָה הַמּוֹרָה שֶׁל הָעֲנֻטִּישִׁי שִׁישׁ לָנוּ אֲבָא בְּשָׂמִים, שְׁמַקְשִׁיב וְאוֹהֵב לְשִׁמֵּעַ אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל, הַתְּרַגְּשָׁה הָעֲנֻטִּישִׁי מָאֵד. הָיָה יִדְעָה שֶׁהֵשֵׁם נִמְצָא בְּשָׂמִים, אֲבָל הָיָה לֹא יִדְעָה אִיפֹה נִמְצָא אֲבָא שְׁלָה הַפְּרִטִי. אוּלִי גַם הוּא בְּשָׂמִים? וְאוּלִי בְּחוּץ לְאֶרֶץ?

פַּעַם אַחַת, כְּשִׁמְאִירָקָה אַחִיָּה שָׁאֵל אֶת אִמָּא לָמָה אֲבָא לֹא חוֹזֵר, אִמָּא רָק הִסְתַּכְּלָה הַחוּצָה דֶּרֶךְ הַחֲלוּן וּדְמַעּוֹת עָלוּ בְּעֵינֶיהָ.

דְּמַעּוֹת! בְּעֵינַיִם שֶׁל אִמָּא!

מֵאֵז הַזִּהְרִירָה הָעֲנֻטִּישִׁי אֶת מֵאִירָקָה שְׁאִסּוֹר לְשָׂאֵל, לְעוֹלָם, עַל אֲבָא שְׁלָהֶם הַנִּעְלָם...

בְּיוֹם שְׁלִישִׁי כְּשִׁחְזָרָה תְּמִימָה הַבֵּיתָה, שְׁעָרָה הָיָה סְתוּר וְעֵינֶיהָ אֲדָמוֹת. בְּהִפְסָקָה נִגְשָׁה אֵלֶיהָ אֶסְתִּי, זוֹ הַגְּבוּהָה שֶׁהָיָה גַם מַלְכֶּת הַכֶּתֶה, וְשָׁאֵלָה אוֹתָהּ אִם תִּרְצָה לִלְמַד אֵתָה לְמַבְחָן בְּתוֹרָה. בְּנוֹת רַבּוֹת רוֹצוֹת לִלְמַד עִם אֶסְתִּי, כִּי הָיָה חֲרוּצָה מָאֵד, אֲבָל תְּמִימָה נִלְחָצָה מִן הַשָּׂאֵלָה, וּמִיָּד שָׁאֵלָה: "אִיפֹה? בְּבֵית שְׁלִיךְ?"

אֶסְתִּי הִתְפַּלְאָה: "עַל כֹּךְ נִחְלִיט אַחֵר כֹּךְ. יִתְכַּן שְׁאֲצִלְנוּ יְהִיָּה עֲמוּס מִדִּי, אֲבָל קִדָּם נִרְאָה אִם מִתְאַיִם לָנוּ לִלְמַד בִּיחֵד."

"אָהֶם... אַז אוּלִי לֹא כְּדֹא..." עָנְתָה תְּמִימָה בְּהִסּוֹס, וְאֶסְתִּי נִעְלָבָה: "מָה, אֵת לֹא רוֹצָה לִלְמַד אִתִּי? לֹא צָרִיךְ, אֲנִי אֶלְמַד עִם שׁוֹשִׁי!" וְהִסְתַּוְּבָה אַחֲרֵינִית.

תְּמִימָה הִלְכָה כְּרָגִיל, מִיָּד אַחֲרֵי הַצִּלְצוֹל, וְהָיְתָה עֲצוּבָה מָאֵד. לֹא דִי לָהּ בִּסּוּד, שְׁקִשָּׁה לָהּ כָּל כֹּךְ לִשְׁמֹר, עֲכָשׁוּ גַם אֶסְתִּי לֹא תִרְצָה לִהְיוֹת חֲבֵרָה שְׁלָה... מָה יְהִיָּה?

מִיָּד לְאַחֵר שְׁסִימָה לִלְמַד מִהֶרָה לִסְפָּרֶיהָ. לְשִׁמְחָתָה, הַסְפָּרֶיהָ עָדִין לֹא נִסְגְּרָה; וְלִאֲשָׁרָה, גַם סִבְתָּא עָדִין לֹא הִלְכָה. הָיָה יִשְׁבָּה בַּפְּנֵתָה הַקְּבוּעָה, וּמִיָּד כְּשִׁרְאָתָה אֵת תְּמִימָה הַבִּינָה שְׁקָרָה לָהּ מִשְׁהוּ. כְּשִׁרְאָתָה סִבְתָּא שִׁתְּמִימָה מִתְּכוּנָנֶת לְצֹאֵת מִהַסְפָּרֶיהָ, הָיָה קָמָה מִמְּקוֹמָהּ, הִתְקַרְבָּה אֶל הַפֶּתַח וְאָמְרָה לָהּ: "אוּלִי תִלְוִי אוֹתִי הַבֵּיתָה, תְּמִימָה?"

תְּמִימָה נִדְדָּהמָה, אֵךְ מִיָּד הִשְׁיִבָּה: "בְּשִׁמְחָה!" וְחִשְׁבָּה לְעֲצָמָה, שְׁמִזְמֵן לֹא שְׁמַעָה מִשְׁפֹּט אֶרֶךְ כָּל כֹּךְ מִפִּיָּה שֶׁל סִבְתָּא. אֲבָל הַהִפְתָּעוֹת לְאוֹתוֹ יוֹם עָדִין לֹא נִגְמְרוּ, הֵן רָק הִתְחִילוּ...

"אֵת יוֹדַעַת, תְּמִימָה", אָמְרָה לָהּ סִבְתָּא בַּדֶּרֶךְ, "כְּבֵר זִמָּן רַב שָׁאֲנִי רוֹצָה לִסְפֹּר לָךְ מִשְׁהוּ. כְּשָׁאֲנִי רוֹאָה אוֹתָךְ, אֲנִי מִרְגִּישָׁה שְׁאֵת מַחְבִּיאָה דְּבֵר מָה בִּלְבָב, וְאֲנִי חוֹשֶׁבֶת שֶׁהַסְּפוּר, הַסְּפוּר שְׁלִי, יִכּוֹל לְעֹזֵר לָךְ. רוֹצָה לְשִׁמַּעַ?"

"סְפוּר אִמְתִּי? זֶה מָה שָׁאֲנִי אוֹהֶבֶת!" אָמְרָה תְּמִימָה בְּעֵינַיִם בּוֹרְקוֹת, וְסִבְתָּא סִפְרָה; סִפְרָה עַל הַחַיִּים שְׁלָה בְּהִיוֹתָהּ

יִלְדָה קִטְנָה וְשִׁמָּה הָעֲנֻטִּישִׁי; סִפְרָה עַל הָאֵב שְׁמַעוּלָם לֹא רָאָתָה, אֲבָל תְּמִיד חִלְמָה עָלֶיהָ בְּלִילָה וּדְמִינָה אוֹתוֹ בְּיוֹם; סִפְרָה עַל אֵב שִׁבְתּוֹ לֹא יִדְעָה אִם הוּא הָיָה אָדָם טוֹב וְאִם אָהֵב אוֹתָהּ, וְעַל יִלְדָּה שֶׁלֹּא הַבִּינָה לָמָה אִמָּא שְׁלָה אִינָה מוֹכֵנָה לְדִבֵּר עָלֶיהָ...

"כְּשָׁאֲנִי רוֹאָה אוֹתָךְ", אָמְרָה סִבְתָּא לְתְּמִימָה, "אֲנִי נִזְכָּרֶת בְּהָעֲנֻטִּישִׁי הַקִּטְנָה וּבִסּוּד שְׁלָה, בִּסּוּד שְׁחִנֵּק אוֹתָהּ כְּמוֹ בְּלוֹן קֶטֶן שְׁמִתְנַפֵּחַ וּמִתְנַפֵּחַ, וְרָק כְּשִׁמְפוֹצְצִים אוֹתוֹ - הוּא מִתְּכוּץ וְנִעְלָם. אֲנִי לֹא רוֹצָה שִׁתְּגַדְּלִי לִהְיוֹת אִשָּׁה שְׁקִטָה וְרִצִּינִית כְּמוֹךְ".

"רָגַע, אֲבָל מָה קָרָה בִּסּוּף?" תְּמִימָה הָיְתָה בְּמִתְחַת.

"אֲנִי אֶסְפֹּר לָךְ בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם", הִבְטִיחָה סִבְתָּא, "אֲבָל קִדָּם אֲנִי רוֹצָה לִדְעַת מָה אֵת מִתְּכַנְנֶת לַעֲשׂוֹת בִּסּוּד שְׁלִיךְ!"

"הִסּוּד? שְׁלִי?" הִסְמִיקָה תְּמִימָה, "מֵאִין אֵת יוֹדַעַת שִׁישׁ לִי סוּד? וּבְכָלֵל, הוּא לֹא רִצִּינִי וְגְדוּל כָּל כֹּךְ... רָק שֶׁהִיָּם, בַּכֶּתֶה, לֹא רִצִּיתִי לְהִזְמִין אֶת אֶסְתִּי, אֲבָל זֶה לֹא בְּגִלְלָה, זֶה בְּגִלְלֵי הִי..."

"אִם אֲנִי אֶסְפֹּר לָךְ מָה הָיָה בִּסּוּף תְּבִטִּיחִ לִי שְׁמַחַר תְּזִמִּינִי חֲבֵרָה הַבֵּיתָה?" שָׁאֵלָה סִבְתָּא, וְעֵינֶיהָ נִצְצוּ בְּמִשְׁוֹבָה.

תְּמִימָה נִבְהֵלָה: לָמָה? מִתִּי? וְאִיךְ אֲנִי... מָה, לְהִזְמִין הַבֵּיתָה? אֲבָל אֲנִי מִתְבַּיֶּשֶׁת... מִתְבַּיֶּשֶׁת בְּבֵית הַקֶּטֶן וְהִישָׁן שְׁלִנִי, בַּקִּירוֹת הַלֹּא מְסִידִים, בְּשִׁלְחֹן הַמֶּרְפֵּט וּבְכִסְאוֹת הַחוּרְקִים. אֲבָל אוּלִי... אוּלִי בְּאִמָּת טוֹב יוֹתֵר לְגִלּוֹת זֹאת מִלְּפִחַד כָּל הַזִּמָּן שְׁמִישָׁהּ תִּדַּע, שְׁמִישָׁהּ תִּנְחַשׁ, שְׁמִישָׁהּ תִּרְאָה אֵת הַרְהִיטִים הִישָׁנִים אוֹ תִּגְלָה שֶׁהִבְגֵּד נִלְקַח מִגִּמְ"ח!

הָיָה חֲשָׁבָה עַל הָעֲנֻטִּישִׁי, שֶׁהָיְתָה שְׁמַחָה לִדְעַת עַל אֲבִיָּה

כָּל דְּבַר שֶׁהוּא וּבִלְבָד שֶׁלֹּא לַחִיוֹת עִם סוּד גְּדוּל וּמִסְתוּרִי, שְׁלֹחֶץ עַל הַלֵּב וּמִפְרִיעַ לְנֶשֶׁם, וְהַחֲלִיטָה.

"טוֹב, סִבְתָּא", אָמְרָה בְּשִׁקֵּט, "אֵת אֶסְתִּי אֲנִי עָדִין לֹא רוֹצָה לְהִזְמִין, אֲבָל אוּלִי אִזְמִין אֵת אֶלִישֶׁבַע. הָיָה עָדִינָה וְחִכְמָה, וְאִם אֶרְאָה שֶׁהָיָה נִהְיָת לְבּוֹא אֵלִי אוּלִי אַחֵר כֹּךְ אִזְמִין חֲבֵרוֹת נּוֹסְפוֹת".

סִבְתָּא שְׁמַחָה. הָיָה יִדְעָה שְׁאַחֲרֵי שְׁאֶלִישֶׁבַע תְּבּוֹא, יְהִיָּה לְתְּמִימָה קַל יוֹתֵר לְהִזְמִין חֲבֵרוֹת נּוֹסְפוֹת, וּבְרָגַע שֶׁהִסּוּד אִינוֹ סוּד - אֶפְשָׁר לְנֶשֶׁם לְרוּחָהּ!

סִבְתָּא כִּחְכְּחָה בְּגִרוּנָה וְהַחֲלָה לִסְפֹּר: "לִפְנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה, כְּשָׁאֲנִי, הָעֲנֻטִּישִׁי, הָיִיתִי בֵּת שְׁשִׁים כְּמַעֲט, הַתְּפָרְסָמָה בְּעִתּוֹן כְּתֵבָה יָפָה עַל חֲבֹרָה שֶׁל כְּמָה יְהוּדִים צְדִיקִים, שְׁבִזְמָן שֶׁהַטּוֹרְקִים שְׁלִטוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִצְאוּ לְחַפֵּשׁ אֶכָּל לְתַלְמִידֵי יִשְׁבִּיָּה, כְּדִי שֶׁהֵם יִכְלוּ לִלְמַד בְּלֹא הַפְּרָעָה. בְּמִשְׁךְ תְּקוּפָה אֶרְכָּה הֵם הִבִּיאוּ לִישִׁיבָה דְּבָרִי מֵאֲכָל וְהִצִּילוּ אֶת הַבַּחּוּרִים מִרְעֵב. אֲבָל בְּאַחַד הַיָּמִים תִּפֹּס אוֹתָם חֵיל טוֹרְקֵי וְיִרָה בָּהֶם..." קוֹלָה שֶׁל סִבְתָּא נִחְלַשׁ, וְהָיָה הוֹסִיפָה בְּשִׁקֵּט: "בְּרוּרִים שְׁעִרְכָּתִי גָלוּ לִי כִּי אֶחָד מֵהָאֲנָשִׁים הָהֵם הָיָה אֲבָא שְׁלִי. אֲנִי מִשְׁעָרֶת שְׁאֲמִי נִשְׁבָּרָה כָּל כֹּךְ, עַד שֶׁלֹּא רָצָתָה לְדַבֵּר עַל זֶה כָּלֵל, אֲבָל הָיָה לֹא הִבִּיאָה בְּחִשְׁבוֹן כְּמָה קִשָּׁה יְהִיָּה לִי וּלְאַחֵי עִם הַשְׁתִּיקָה שְׁלָה וְעִם הַסּוּד שְׁלָה אֶת חִינִי..."

קוֹלָה שֶׁל סִבְתָּא גּוֹעַ לְרָגַע, אֵךְ מִיָּד הִתְחַזַּק, וְהָיָה אָמְרָה: "עִם כָּל הַצָּעֵר עַל הָעֵבֶר, שְׁמַחְתִּי מָאֵד לְגִלּוֹת שְׁאֲבָא שְׁלִי הָיָה אָדָם טוֹב וְצָדִיק, אָדָם שֶׁעֶזֶר לְכָלֵם וּפָעַל לְמַעַן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. כִּי כְּשֶׁהִבְלוֹן מִתְּפּוֹצֵץ, מִתְּפַנֶּה מְקוֹם לְדְבָרִים יָפִים אַחֲרִים!"

בְּעוֹד חֶמֶשׁ דָּקוֹת
כְּתוּבָה: סִימָלָא 3"ר: מִרְיָם שְׁמִיחָה

מְכַל יָמוֹת הַשָּׁבוּעַ, אֶלְחָנָן אוֹהֵב בְּיוֹתֵר אֶת יוֹם שְׁלִישִׁי.

מִדּוּעַ? אַתֶּם שׁוֹאֲלִים.

בּוֹאוּ אִתִּי וְנִרְאֶה מָה עוֹשֶׂה אֶלְחָנָן בַּיּוֹם הַזֶּה. הִנֵּה, חֲכוּ מִתַּחַת הַעֵץ הַזֶּה, הִסְתַּתְּרוּ... תִּכְף תִּרְאוּ לָאֵן הוּא הוֹלֵךְ.

הִנֵּה הוּא מֵתְקַרְבוֹ רוֹאִים אֶת הַיֶּלֶד הַחֲמוּד, שְׁלוֹ פָּאוֹת שְׁחֹרוֹת וּמַסְלָסְלוֹת? זֶהוּ אֶלְחָנָן!

מָה? אַה, אַתֶּם שׁוֹאֲלִים מָה יֵשׁ בְּשִׁקִּית הָעֵבֶה שְׂבִידוֹ? אֵלּוֹ סִפָּרִים, כְּמוֹכֵן.

עֲכָשׁוּ אַתֶּם מְבִינִים לָאֵן הוֹלֵךְ אֶלְחָנָן?

נָכוֹן, אֶלְחָנָן הוֹלֵךְ לִסְפָּרִיָּה!

יוֹם שְׁלִישִׁי הוּא הַיּוֹם שֶׁל הַסְפָּרִיָּה, וְלִכֵּן אֶלְחָנָן אוֹהֵב בְּיוֹתֵר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה.

בּוֹאוּ, נִלְךְ אַחֲרָיו בְּשִׁקֵּט, נִרְאֶה מָה הוּא עוֹשֶׂה שָׁם.

"הִזְדַּרְזוּ" אוֹמֶרֶת הַסְפָּרִיָּת, "עוֹד מַעֲט סוֹגְרִים".

אֶלְחָנָן אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. הוּא שָׁקוּעַ בִּסְפָּר.

"יֶלֶד", אוֹמֶרֶת שׁוֹב הַסְפָּרִיָּת, "עוֹד מַעֲט סוֹגְרִים!"

אֶלְחָנָן מֵרִים עֵינָיו מִהַסְפָּר. "אֲבָל עוֹד לֹא בְּחֶרְתִּי סִפָּר

לְקַחַת הַבֵּיתָה".

"עוֹד לֹא בְּחֶרְתִּי? אַתָּה נִמְצָא כָּאֵן כְּבָר זְמַן רַב! נוֹ, בְּחֶר מֵהֶר, כְּבָר מְאַחֵר".

"טוֹב", אוֹמֵר אֶלְחָנָן לַעֲצָמוֹ, "בְּעוֹד חֶמֶשׁ דָּקוֹת".

בְּעוֹד חֶמֶשׁ דָּקוֹת...

אֶת הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה אֶלְחָנָן אוֹמֵר בְּכָל בֹּקֶר.

כְּשֶׁאֵמָּא מַעֲרִיָּה אוֹתוֹ מֵהַשָּׁנָה וְקוֹרֵאת: "אֶלְחָנָן, הִגִּיעַ הַזְּמַן לְקוֹם!" עוֹנֶה אֶלְחָנָן: "בְּעוֹד חֶמֶשׁ דָּקוֹת" וּמֵתְהַפֵּךְ לַצֵּד הַשָּׁנִי.

כֶּכָּה עוֹבְרוֹת חֶמֶשׁ דָּקוֹת, וְעוֹד חֶמֶשׁ, וְעוֹד חֶמֶשׁ... וְכִשְׁהוּא מַגִּיעַ לַחֲדָר הַיְלָדִים כְּבָר מִתְפַּלְלִים, וְלִרְבֵּה יֵשׁ מִבֵּט חֲמוֹר בְּעֵינָיו: "שׁוּב אַחֲרָי, אֶלְחָנָן? מִתִּי תִתְגַּבֵּר וְתִפְסִיק לְאַחֵר? חֲבַל כָּל כֶּךָ עַל הַזְּמַן שֶׁל לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁלָךְ!"

אֶלְחָנָן יוֹדֵעַ, אֵךְ הַשְׁמִיכָה מִחֲמַמַּת כָּל כֶּךָ. כְּמָה נָעִים לוֹ לְהִשָּׁאֵר תַּחְתֵּיהֶ, וְאִין לוֹ חֶשֶׁק לְקוֹם... לִכֵּן בְּכָל בֹּקֶר הוּא רִגִּיל לִזְמַר אֶת הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה: "בְּעוֹד חֶמֶשׁ דָּקוֹת".

כְּשֶׁהוּא קֹם לְבִסּוֹף, כְּבָר מְאַחֵר מְאֹד.

אֶלְחָנָן רִגִּיל כָּל כֶּךָ לִזְמַר אֶת הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה, עַד שֶׁהוּא לֹא

שם לב שגם עכשו, בספריה, הוא אמר אותו. הוא ממשיך לבחר ספרים בלי לשים לב שעברו חמש דקות, ועוד חמש, ועוד חמש... לאט-לאט הספריה מתרוקנת, אבל אלחנן שקוע כל כלו בספר ואינו מבחין בנעשה סביבו.

הספר מרתק אותו.

לפני שנים רבות

בצירה קטנה מאד

חיה לה משפחה

בשלוה ובשמחה.

שש בנות בה, ובן אחד

יקר הוא הבן, יחיד ומיוחד.

פאותיו מסלסלות

ועינים לו גדולות,

עינים חכמות וגבונות

המבקשות ומתחננות

ללמד את תורת השם

מסם החיים להתבשם.

אך בבית פרוטה אין

רק לחם צר ומעט מים

עני ודלות שם שוורים

אך על למוד התורה לא מותרים!

”מענין...” אומר אלחנן לעצמו, ופתאם מרים את עיניו ומגלה שהספריה ריקה.

הלכה הספרנית, הלכו הילדים, והוא נשאר לבדו בתוך הספריה הגדולה והנעולה.

”הי!” הוא צועק, “שכחתי ללכת הביתה! נשאאתי פה לבד!” דמעות מתחילות לזלג על לחיו. “אמא!” הוא בוכה, “מה אעשה?”

”אתה לא לבד!” הוא שומע פתאם קול מאחוריו.

אלחנן מסתובב בבהלה. “מי אתה?” הוא שואל את הילד שמולו.

”זה אני, הילד מהספר.”

”הילד מהספר?” שואל אלחנן בהתרגשות, “מהצירה של פעם? זה... זה באמת אתה?” אלחנן פותח שתי עינים ענקיות. הוא לא מאמין - הילד מהספר עומד מולו!

”האם תוכל לספר לי בהרחבה על החיים שלך?” שואל אלחנן, שוכח לגמרי שהוא נעול בספריה, שהוא רוצה ללכת הביתה.

”היינו עניים מאד”, מספר הילד, “היתה לנו רק צא אחת שנתנה מעט חלב, אבל על למוד התורה לא ותרנו. בימים ההם לא היה חידר. מי שרצה ללמד היה צריך ללכת למלמד, לשלם לו כסף וללמד אצלו חמש וגמרא. הגביר של הצירה היה שולח את בנו ללמד בכל יום, אבל לאבא שלי לא היה כסף לכה, לכן הוא הפריש מעט ממשכרתו, ופעמים ספורות בחדש הייתי זוכה ללכת למלמד. בכל פעם שהיה לאבא קצת כסף למלמד - הייתי רץ! לא רציתי להפסיד אפלו מלה אחת מהתורה הקדושה. האם אתה מבין איזו זכות יש לה, שאתה לומד בחידר בכל יום ויום?”

אלחנן השפיל את מבטו והסמיק. “טוב שהוא לא יודע”, חשב לעצמו, “ש... שלא אחת אני מבזבז את הזמן ומגיע לחידר באחור.”

הוא הרים את עיניו, אבל הילד כבר לא היה שם. הוא נגש לדלת הספריה וראה שהיא פתוחה.

”הי, מי פתח אותה?” שאל אלחנן את עצמו ופתאם הבחין בפתק התלוי על הידית שלה. הוא התבונן בפתק וקרא:

לאלחנן!

הייתי חייב לחזור הביתה.

בהצלחה בלמוד התורה!

שלך,

הילד מהספר

אתם רואים את הילד הזה, החמוד, שיוצא מהבנין? מה, אתם לא מאמינים שזה אלחנן? כן, כן, מאז הפגישה ההיא בספריה, אלחנן שוב אינו אומר בכל בקר: “בעוד חמש דקות”. הוא כבר יודע שחמש דקות של למוד תורה יקרות וחביבות מאד לפני השם יתברך.

אם תלכו אחריו עכשו, תגיעו אתו עד פתח החידר - בזמן! ואם תמשיכו ללוות אותו עוד כמה שנים - תגלו שהוא תלמיד חכם וצדיק.

לְמִי מֵגִיעַ הַסֵּפֶר?
כַּתְּבוּ: מִי לְרִנְאָה

לְמִי מֵגִיעַ הַסֵּפֶר?
כַּתְּבוּ: מִי לְרִנְאָה

רַעַשׁ וְהִמָּלֵה שָׁרָרוּ בַסִּפְרָיָה הַשְּׂכוּנָתִית. יְלָדִים נִכְנְסוּ אֵלֶיהָ וַיֵּצְאוּ מִמֶּנָּה, יָשְׁבוּ עַל כִּסְאוֹת אוֹ עַל הָרַצְפָּה, עָמְדוּ לִיד הַמַּדְפִּים אוֹ נָשְׁעָנוּ עַל הַקִּירוֹת. הַמִּשְׁתַּף לְכֻלָּם הָיָה - סֹפֵר: בְּיָדִים, עַל הַבְּרָכִים, עַל הַשִּׁלְחָן אוֹ עַל הַשְּׂטִיחַ, לִידָם.

סֹפְרִים רַבִּים עָמְדוּ עַל מַדְפִּים מְסֻדָּרִים, וּלְצִדָּם הִתְהַלְכוּ יְלָדִים, דְּגָנִים וּמִתּוֹכָחִים אֵיזָהוּ הַסֹּפֵר הַמְעַנֵּן בְּיוֹתֵר. הַיְלָדִים שִׁכְּבָר בַּחֲרוֹ סֹפֵר יָשְׁבוּ וְקִרְאוּ בְּרַחֲבֵי הַסִּפְרָיָה, וְהָיוּ מֵהֶם שֶׁהֻעֲדִיפוּ לָשׁוּב לְבֵתֵיהֶם וּלְקִרְאָ שֵׁם.

בְּיוֹם אֶחָד, קִיצוֹ וְחַם בְּמִיָּחָד, עִם סִיּוֹם הַלְמוּדִים, וַיֵּצֵא אֶת קְבוּצַת תַּלְמִידִים מִכֶּתֶה ד' אֶל הַסְפָּרִיָּה.

“כִּמָּה חֵם הַיּוֹם”, הִכְרִיז חַיִּים אֶת מֶה שֶׁזָּכְלָם חָשׂוּ הֵיטֵב עַל בְּשָׂרָם.

”אמא שלי אמרה שביום חם כל כך עדיף שגלר לספריה הממזגת במקום להצלות בחוץ”, אמר יהודה.

מוֹטִי תֵּאוֹמוֹ הַנֶּהֱן בְּרֹאשׁוֹ, מִסָּפִים עִם דְּבָרָיו.

”גם אָמא שְׁלִי אָמְרָה שְׁלֹא כָדַאי לְהִשְׁתַּוְּבַב הַיּוֹם בְּחֶצֶר, מִכַּיִן שֶׁיִּדְוַע שְׁשָׁלֶשֶׁת הַשָּׁבֻעוֹת הֵם שְׁבֻעוֹת הַמוֹעֲדִים לַפְּרָעוֹת, וַיֵּשׁ לַהֲזַר בָּהֶם בְּמִיחָד”, הוֹסִיף שִׁימִי.

כָּךְ צָעֵדָה לָהּ חֲבוּרַת הַיְלָדִים עַד שֶׁהִגִּיעָה לַסִּפְרִיָּה.

מִיד כַּאֲשֶׁר נִכְנְסוּ הַיְלָדִים לַסְפָּרָה הַבְּחִין שִׁימִי בִּסְפָּר
הַחֲדָשׁ שִׁינָּא לְאוֹר רַק בְּשִׁבּוּעַ שְׁעֵבֶר. הוּא רָץ לַקַּחְתּוֹ,

אך ברגע שהושיט את ידו, הופיע חיים ונטל את הספר מן המדף.

”הִי, אֲנִי תַפְסֹתִי אוֹתוֹ!” קָרָא שְׂמִי וְעָמַד לַחֲטֹף אֶת הַסֶּפֶר מִיָּדוֹ שֶׁל חַיִּים.

חיים החל לברח, מפיל במרוצתו ילד קטן מכּתה א' ומעיף צרמת ספרים שנשא ילד אחר. הוא היה ממשיך לרוץ, אלולא עצר אותו הספרן ונטל מידו את הספר.

חיים הביט במהומה שחולל; הילד מפתה א' החזיק ברגלו השרוטה ובכה בשקט, שני ילדים ישבו על כסאות ונאנחו מכאב, וילד נוסף עמד והביט בחסר אונים בספרים שאר קדם לכן גדשו את ידיו ועתה היו פזורים על הרצפה.

הָרֹאשׁוֹן שִׁפְצָה אֶת פִּי הִיָּה הַסֶּפֶר. "חֲבֵרָה", הוּא קָרָא, "מָה אַתֶּם עוֹמְדִים וְמוֹסְתִּכֶּלִים? הֲרִימוּ אֶת הַסִּפְרִים וְהִרְגִּיעוּ אֶת הַעֲנִיָּיִם!"

מִיד הַתְּכֹפֹּפּוֹ שְׂמִי יְדוּבִי וְאֶסְפוּ אֶת הַסְּפָרִים. חַיִּים וּמוֹטִי הָרִימוּ אֶת הַיֶּלֶד הַמֵּיבֵב וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתוֹ עַל אֶחָד הַכְּסָאוֹת, וְהַסְּפָרן נָגַשׁ לְבַדֵּק אֶת הַיֶּלְדִּים שֶׁהַסְּפָרִים פָּגְעוּ בָּהֶם. הָאִוִּירָה בִּסְפָרֶיהָ נִעְכְּרָה. חַיִּים וְשִׂמְיָה הֵבִיטוּ זֶה בְּזֶה בְּעוֹיֹנוֹת, וְאֵז, בְּדִיק בָּרָגַע שֶׁשִּׂמְיָה רָצָה לֹמַר שְׂחִימִם אֲשֶׁם בְּכָל, וְחַיִּים רָצָה לֹמַר שֶׁשִּׂמְיָה אֲשֶׁם בְּכָל, נִשְׁמַע קוֹל מִיִּרְכַּתִּי הַסְּפָרִיהָ...

הַיְלָדִים הֵסִבּוּ אֶת רִאשֵׁיהֶם לְגִלּוֹת אֶת מְקוֹר הַקּוֹל, וּלְהַפְתִּיעַתָם הַגְּדוֹלָה גָּלוּ כִּי הוּא בּוֹקֵעַ מֵהַמִּדְּף הַשְּׁלִישִׁי

רעש הים יצאו ממנו, ישבו על כסאות או על הרצפה, עמדו ליד המדפים או נשענו על הקירות. המשותף לכל – ספרים. ספרים על השולחן או על המרצפת הקרובה. ספרים רבים עמדו על מדפים מסודרים, ולצדם מתהלכים דגים ומתווכחים איזהו הספר המעניין יותר. הים כבר בחרו ספר ישבו וקראו ברחבי הספרייה, וחלקם העדיפו לחזור ולקרא בבית. ביום קיצי חם במיוחד, יצאה קבוצת תלמידים מכתה ד' לאחר שסיימו ללמוד עם הספרייה. "כל כך חם היום", הודיע חיים את מה שכולם חשו היטב על בשרם.

קו
מ
ר

ושימי ה
הילדים
הקול! ה

במהלך
התעורר

ראוי יות
שליד הו

מקום משכב
הקדושים עו

הצעיר נכח
מכיתה א' ו-

שם ס.

התפעלות מן ההשתלשלות המזוהה, החליטה שלמרות שעדיין לא עבר חודש, אלישבע תקבל בחזרה את אמרה צביה בחיור. ריקי ואלישבע היו מאושרות. הן בילו שעה ארוכה זו עם זו, וכשהגיע זמן להיפרד הן הב

להמשיך לשמור על קשר.

שעל הקיר השמאלי. שם הם ראו אותו... את הספר הפתוח שממנו, כן ממנו בקע הקול!

הילדים השתתקו בבת אחת, וקולו של הספר נשמע רם וברור כאשר החל מספר:

היה היו שני אחים, צדיקים גדולים מאד. שמו של הראשון היה רבי אלימלך, ושמו של השני היה רבי זושא. רבי אלימלך ורבי זושא היו ענוים מאד, והחליטו שעליהם לערך גלות כדי לכפר על "חטאיהם". נדדו השנים במקומות שבהם לא הכיר אותם איש ולא גלו מי הם, כדי שלא יכבדו אותם ולא תכנס גאון ללבם.

באחד הערבים הגיעו השנים לאכסניה ובקשו ללון בה. מכיון שכל החדרים היו תפוסים, הציע להם בעל האכסניה שתי מטות בחדר האכל. בלילה התעורר דיון מי יישן ליד התנור. רבי זושא אמר: "אלימלך, אחי הבכור אתה, ולך מגיע לישן ליד התנור", ואלו רבי אלימלך אמר: "מה פתאם? אין ראוי יותר מאחי הצדיק רבי זושא לקבל מטה במקום מחמם, ומשום שגדול אני ממך, ואתה מחיב בכבודי, מצוה אני עליך לישן במטה החמה יותר, שליד התנור".

לרבי זושא לא נותרה בררה והוא שכב לישן במטה הקרובה לתנור.

בלילה הגיעו למקום כמה גויים הוללים. הם דרשו מזון ומשקה מבעל האכסניה, ומיד לאחר שהתמלאה בקשתם החלו לחגג ולהשתולל. לפתע הציע אחד הפוחדים רעיון מרשע: "ליד התנור שוכב יהודון, הבה נעיר אותו ונכריח אותו לרקד לפנינו!"

הגויים קבלו את הרעיון בתרועות ובקול מצהלות, וכבר פנו לעבר הצדיק רבי זושא, העירו אותו בפראות ומשכו אותו ממטתו. הם אלצו את הצדיק לרקד לפניהם, ובשעה שעשה זאת הכו אותו בכל חלקי גופו. רק כעבר שעה

ארכה נרגעו הפוחדים ואפשרו לרבי זושא לשוב למטתו.

שעה חלפה ושוב התעוררו הגויים, הקימו את רבי זושא, הכו אותו ואף קרעו את בגדיו, ורבי אלימלך ממטתו ראה ולבו בכה על שפכה עלה בגורלו של אחיו.

מיד לאחר שחזר רבי זושא מתש למטתו בפעם השנייה, נגש אליו רבי אלימלך ואמר לו: "אחי היקר, סבלת מספיק. עתה נחליף את מקום משכבנו, כדי שבפעם הבאה לא יכו אותך שוב, אלא אותי".

"בשום אפן לא", נחרד רבי זושא, "לא אתן שיכו אותך".

התנצחו האחים הקדושים עוד רגעים ספורים, זה אומר 'לי מגיעות המכות' והאחר אומר 'לי מגיעות המכות', ואז חתם רבי אלימלך: "אני אחיך הגדול ומחייב אתה בכבודי, ואני מצוה עליך להחליף עמי את מקום משכבך כדי שלא תסבל עוד".

החליפו האחים ביניהם את המטות, ובעודם מניחים את ראשיהם על הכר שמעו את הגויים מתקרבים פעם נוספת. רבי אלימלך עצם את עיניו באשר, מבין שאחיו רבי זושא נצל מהשפלה נוספת, ואלו רבי זושא עצם את עיניו בפחד.

ואז, רגע לפני שהזעיקו הערלים את רבי אלימלך ממטתו, קרא אחד מהם: "לו כבר הצקנו מספיק, עכשו נתעלל בו", והוא הצביע על... רבי זושא!

פניו של רבי זושא, ששוב הוקם ממטתו, קרנו באור מיחד, מרב שמחה על הצלתו של רבי אלימלך, ואלו רבי אלימלך בכה על שנאלץ לראות את אחיו הסובל.

זו היתה הנהגתם של שני הצדיקים - כל אחד מהם היה מוכן לסבל, ובלבד שלאחיו יהיה טוב!

הילדים בספריה התמתחו קלות והחלו להתרומם לאטם, כמתעוררים מחלום. שימי הביט עוד רגע בספר הנסגר

לאטו, ואז פנה אל הספרן ולחש באזנו כמה מלים. הספרן חייך והנהן בראשו. כעבר רגע הושיט שימי לחיים את הספר שעליו רבו קדם ואמר: "הספר מגיע לחיים - מתמיד הכתה". חיים נבוך, אך במהירות התעשת ואמר: "שימי הוא הצעיר בכתתנו, אני חייב לוותר לו".

כל הילדים חיוו בהנאה, ואז פנה שימי לחיים ולחש דבר מה על אזנו. חיים הנהן בראשו בהתלהבות ושניהם פנו אל הילד מכתה א' שנפל ונחבל, ואמרו לו: "לך מגיע הספר!"

אנחנו מתנצלים על מה שעשינו לך, זה היה בלי כוונה... אתה סולח לנו?"

הילד הנהן ועיניו ברקו. אף פעם אחת הוא אינו מצליח להביא הביתה ספרים חדשים, והנה הפעם, בלי שום מאמץ, יש לו ספר חדש!

חיים ושימי אספו את שאר הספרים שהתפזרו והתנצלו בפני הילדים שנפגעו, והאזירה הטובה שבה לשרר בספריה.

כשחזר אבא וראה את אלי ואת הזאב הקשור, מהר לקרא לצידים...

מוישי הרים את עיניו מהספר ותלה אותן בנקדה לא ממקדת בקיר שמולו. בעיני רוחו ציר לעצמו את אלי, עטוף בשכבות בגדים כפי שלובשים בארצות הקרות. דמיונו המפתח ציר לו מגפים כבדים וכובע פרווה שתחתיו מסתתר ראש בעל מח פורה של ילד שובב בלי גבול, רועש וקופצני עד מאד, אשר מרב להט ופעילות קשה לו לעתים לשלט בעצמו.

לפתע נפתחה דלת החדר, ואחיו הבכור חיים נכנס בזעף.

"זו הפעם החמישית שאני מודיע לך: אמא בקשה שתוריד את הפח", קרא לעבר מוישי וטרק את הדלת אחריה.

מוישי התנתק ממחשבותיו. כעס החל לבער בו על ההפרעה.

"מי אתה בכלל שתגיד לי מה לעשות???" הוא צרח, "אני בכלל לא אוהב להוריד את הפח! למה אתה לא מוריד אותו בעצמך?"

כמו תמיד, גם הפעם השתמש מוישי בכלי הנשק הקבוע שלו - צעקות.

מוישי ידע שהוריו מדאגים ממנו מאד. "כיצד נעזר למוישי להבין שצעקות אינן הדרך להשיג דברים?" שמע פעם אחת את אמו שואלת בצער את אביו.

בינו ובין עצמו הודה מוישי שצעקות הן תגובתו הטבעית כאשר מישוהו מרגיז אותו: רובי ומוטי חבריו אינם רוצים לשתפו במשחקים - הוא צועק, אברהמי לוקח לו עט מהיד - הוא פוצח בצעקות, חיים מפריע לו בשעת קריאת ספר - הוא צורח חזק כל כך, עד שאמא חיבת לבוא לבדוק מה קרה...

הוא מנסה, באמת שהוא מנסה להתגבר על כך, אך משום מה אינו מסוגל לשלט בעצמו. מיד הוא מתחיל לצעק - על לבן חמוץ מדי, על חביתה שרופה מעט ועל סדור המשחקים.

"הי!" הוא התנער לפתע, "אלי!"

כן, הוא הבין כי עליו ללמד מאלי, גבור הספר שבידו.

הכל התחיל ביום שלישי אחר הצהרים, כאשר הלך מוישי, חובב הספרים המשבוע, לספריה. הוא עמד שם, מביט בעמודות הספרים הגבוהות ומחפש לעצמו ספר קריאה מעניין. לפתע צדה עינו ספר קטן, ישן וקרוע מעט.

אלי השובב היה רשום על הכריכה.

לאחר התלבטות קצרה הוא לקח אותו ופנה לעמדת הספרנית.

מיד כשהחל לקר'א את הספר, נשבה מוֹיְשִׁי בקסמו של הספור.

היה הֵיָה ילד שהתגורר עם משפחתו בבית קטן, בתוך יער עבות, בארץ קרה ומשלגת. שמו הֵיָה אליהו, אך בקצור כנו אותו 'אלי'.

אלי הֵיָה ילד שובב, שובב גדול אפלו, ופעמים רבות הֵיָה נוהג לצעק ולהתפרץ.

הוריו נסו ללמדו התנהגות נאותה מהי, אך ללא הועיל.

את המסר הוא למד לבסוף בעצמו.

הדבר קרה ביום חמים אחד שבו הגיחה השמש מבין העננים. האגם שליד ביתו של אלי כבר הפשיר. אלי הביט מבעד לחלון חדרו בברזון קטן שכרכר בהנאה ליד האגם. לפתע שמע את קולו של אביו קורא: "אלי, אני יוצא מהבית לזמן מה. הזהר ואל תצא מפתח החצר".

לא היתה זו הפעם הראשונה שאבא הזהיר כך את אלי. ביתם הרי נצב ביער, ומסכן מאד לשוטט בחוץ בלא הגנה, בשל חיות הטורף המצויות באזור.

אלי שמע את דלת הבית נטרקת. הוא היטיב את ישיבתו ליד החלון והמשיך להתבונן בברזון המשתעשע.

לפתע פתאם הגיח זאב מבין העצים, חושף טור שנים חדות ומשננות. הברזן נענע בכנפיו ביאוש, ואלי עצם את עיניו בחזקה. זה הֵיָה מחזה נורא - הזאב התנפל על הברזן והחל לטרפו.

אלי החל לבכות. כמה רחם על הברזן האמלל!

ואז, בהחלטה של רגע ובלי מחשבה, הוא קם ממקומו ויצא מהבית בריצה, כשבידו הפלצור שהיה תלוי תמיד לצד

הדלת. רק כשמצא את עצמו מחוץ לבית נזכר באזהרתו של אביו, אך זה הֵיָה מאחר מדי - בעוד רגע יכלה הזאב את טרפו ויפנה אליו, אל אלי...

הוא החליט לנקט את שיטת ההפתעה וטיפס בשקט מחלט על העץ שתחתיו עמד הזאב הטורף. הוא, אלי, שתמיד הֵיָה רגיל לצעק ולהתפרץ בקולי קולות - התגבר על יצרו, בלם את פיו ולא פלט אפלו הברה אחת.

לאחר שטיפס על הגזע הרחב, התישב על אחד הענפים והחל מוריד אט־אט את הפלצור. הזאב הֵיָה צסוק באכילת הברזן שלכד, ולא שת לבו לחבל המשתלשל לעברו. החבל נכרך סביב זנבו, ועד מהרה היתה החיה הטורפת תפוסה בו היטב, מטלטלת בין שמים לארץ.

כשחזר אבא וראה את אלי ואת הזאב הקשור, מהר לקרא לצידים...

מויְשִׁי נאנח בהקלה. סגר את הספר בחבטה והלך למטבח, שם חתכה לו ארוחת ערב ריחנית.

לפתע שלח חיים את ידו וחטף לעצמו חתיכה נכבדה מהחביתה שבצלחתו. מויְשִׁי רצה להרים צעקה, להגיב כמו שהוא רגיל להגיב, אך נזכר באלי.

אלי, הילד השובב, הרועש והקופצני, שגלה תושיה בשעת מצוקה ושתק.

'גם אני אשתק', החליט מויְשִׁי בלבבו, 'אם אלי יכול - גם אני יכול!'

אט־אט התפוגג הכעס שפעפע בתוכו, ומבטו הזועף התחלף בחיוך קטן של נצחון.

נכון, אמנם הוא לא צד זאבים, אבל יש בו הכח לשתק ולהבליה, וזו, יודע מויְשִׁי, הגבורה האמתית!

אה, נכון. שכחתי את זה לגמרי.

ביום רביעי שעבר, בדרך מסתורית הצליחו אפי ואלחנן לשבר לשנים את המפתח הכחל שלי. עדין לא הספקנו לשכפל מפתח נוסף, לכן אני צריכה את המפתח של אמא. אם לא - נשאר כלנו בחוץ עד שלש וחצי, וזה לא חסר לי, בהחלט לא.

אמא ואני יצאנו מהכנה הרועשת וצעדנו זו לצד זו לעבר חדר המורות, שנמצא בקצה הבנין. לקראת סיום ההפסקה נכנסתי לכתה כשהמפתח ביד י!...

"או! שכחתי למחוק את הלוח!" שמעתי את קולה הבהול של אתי, אחת מחברותי הטובות. אוטומטית הסבתי את פני אל הלוח, ומרב תדהמה התאבנתי על מקומי.

לפני שאני ממשיכה עלי לספר לכם משהו: אמא שלי היא אשה נפלאה, ואני חושבת שגם חברותי-תלמידותיה מחבבות אותה מאד. בבית הספר הקטן והמשפחתי שלנו מעולם לא נתקלתי בבציות בשל היותי בת של מורה. להפך - מכל עבר זכיתי במבטי הערכה וחבה.

אבל יש לה, לאמא, חסרון חיצוני פועט שכבר מזמן הפסקתי לשים לב אליו: היא אשה נמוכה מאד. סנטימטרים ספורים מבדילים בין הגבה שלה לגבה שלי - ילדה ממצעת בכיתה ה'. לא חשבתי שזה משנה למישהו, עד שראיתי את הקריקטורה שעל הלוח. מי שנסה ליצר גחוך, הצליח

פסעתי על שביל החצץ המתפתל, שערותי מתבדרות קלות ברוח הצפתית. בקצה השביל נעצרתי כדי להדף את שער הברזל המישן. השער חרק על צירו בקול צורם, וגם בלבי חשתי חריקה, צורמת לא פחות.

הליכה רגלית לספריה אורכת יותר ממחצית השעה, אבל הייתי זקוקה להליכה הזאת כדי להרגע. הבעת פני נותרה אדישה לכאורה כשחלפתי על פני ביתה של אתי, שברחוב 'אור החיים', אך ארוצי היום התחילו לגעש בקרבי ולשחזר את עצמם כאילו מאליהם.

צלצול הפעמון הזהד בבנין בית הספר ובשר על קצו של שעור דקדוק. אמא, שהיא גם המורה שלנו לדקדוק, רשמה על הלוח באותיות ברורות את שעורי הבית, והבנות קמו ממקומותיהן ופנו - מי לחצר, מי למשחק 'חמש אבנים' בפנת הכנה ומי לפטפוט ערני במעגל שהתאסף סביב אחד השלחנות.

אמא הכניסה את ספר הדקדוק לתיק ועמדה לצאת מהכנה, אלא שאז נתקל בי מבטה.

"או, נעמה", היא טפחה על מצחיה, "אני צריכה להעביר לך את מפתח הבית, כדי שתוכלי לפתח את הדלת בצהרים. בואי אתי לרגע בבקשה, המפתח נשאר בחדר המורות".

לעשות זאת בצורה קולעת ביותר: אמא ואני היינו מצירות שם ביד אמן. אמא לבושה בחליפה מחיטת ואני - בשמלה פרחונית. הבצה מגחכת היתה מרוחה על פני שתינו, והגבה... זהה. מה שהיה חסר הוא רק להעזיף מבט ולפלט 'רחמנות' בנימה רחוקה 'השתתפות' בצער הזולת... למעלה, בכתב מסלסל, היה כתוב: "העץ לא נפל רחוק מהתפוח". אני מכרחה להודות שאלו הציור לא היה פוגע כל כך, הוא היה פשוט מדהים.

אתי! אמנית שכימותה וצבועה כל כך!

בהיתי באי-אמון בדמיות המכרות המצירות בסגנונה היחודי של אתי, שחשתי שיש בהי שיהיה חברה טובה שלי.

אחת הבנות התעשתה ונקתה את הלוח בתנועות מהירות ורחבות. הסתובבתי ופסעתי למקומי, נדהמת, נבגדת ופגועה עד עמקי נשמת.

אתי יכולה לחלם שאני אשכח לה את זה. בהזדמנות הראשונה...

'ספרית תרבות תורנית - צפת', קדם את פני השלט הכחל. עדינה, הספרנית הקבועה, חיכה אלי בנעימות. הנהנתי בראשי לעברה וברכתי לשלום גם את יפה, הספרנית הקשישה, שתפקידה למיין את הספרים ולהשיבם למקומם. נטלתי את 'אצטרבל הזהב', הספר האהוב עלי, התמקמתי בנוחות על אחד הכסאות הפזורים ברחבי הספריה, מקוה שהקריאה תרגיע אותי, ולו במעט, ממארעות היום.

כמעט פתחתי את הספר, אך פתאם צדו עיני חוברת דקיקה, צהבה, שהיתה מנחת על השלחן.

'האם החוברת הזאת היא ספר ישן?' שאלתי את עצמי, 'או שמא מישוה שכח אותה כאן, בספריה?'

הרמתי אותה כדי לבדוק במה מדובר. על הכריכה היה כתוב באותיות שחרות: 'נקמה לא מתוקה'.

'מענין מה זה', חשבתי לעצמי, הפכתי דף ועיני החלו לרוץ על פני השורות.

מן הצד הביטה בי יפה במבט מוזר, אך לא נתתי דעתי על כך.

יום בהיר ונאה היה היום ההוא בבודפשט הבירה. פאני עברה בשער בית הספר כשהיא מחליקה בידה על הקפל המגהץ בשמלתה. היא סרקה במבט מהיר את החצר, שהיתה מלאה בילדים. ריקה לא היתה שם. בכיתה היא מצאה אותה כשסביבה קבוצת בנות מלהגת נרגשות. ברגע שראו את פאני, השתתקו כלן בבהלה. פאני פסעה לעמתן, אך כשראתה את עיני כלן נעוצות בה, הססה מעט ושאלה בקול נמוך: "על מה אתן מדברות?"

"על שום דבר מיחד. המלחמה, את יודעת..." הכריזה ריקה בקול גבוה, תקיף מעט, מזהיר.

הן לא דברו על המלחמה, ופאני ידעה זאת היטב. הן דברו עליה, על פאני. פאני היתה בטוחה בכך. היא גם ידעה מה הן רכלו עליה. ריקה ודאי ספרה להן איך אתמול, כשעברה ליד ביתה של פאני, שמעה את פאני צווחת כתינקת שהיא רוצה לנסע עם אבא ליריד השנתי. אבא לא הסכים לקחת אותה למסע הארך, ופאני בכתה וצעקה זמן רב, עד שלבסוף נרדמה בבגדיה בשעה מאחרת מאד. ריקה עברה שם בודאי, בדרך לחוג הכנור שלה, ועכשו היא נהנית לרכל עליה, על פאני.

אבל פאני עדין היתה זהירה. היא שאלה את ריקה אם תרצה מחר לבוא איתה לבקר את סבתה, כמו בכל יום שלישי.

"או, לא, אני מצטערת, פאני, אבל מחר... לא אוכל, יש לי

א... תכנונים אחרים", כחכחה ריקה בגרונה, וכל הקבוצה מסביב גחכה.

פאני, סמוקה ופגוצה, הפנתה להן גב בהפגנתיות ויצאה בריצה מן הכתה.

"הו, פאני, אל נא תפגעי", רדף אחריה קולה של ריקה. לרגע דמתה לחשב שהיא מפיסת אותה, אך הדי הצחוק הנוספים שעלו מן הכתה שכנעו אותה לחלוטין שריקה ושאר הבנות עשו יד אחת נגדה.

"אני אנקם בה", הבטיחה פאני לעצמה, "כבר היום!"

בשעור הבא נערך מבחן מסבך. פאני, שהיתה תלמידה חרוצה במיוחד, סימה לענות על כל השאלות בתוך מחצית השעה ופנתה לשלחן המורה להגיש את המבחן. בשעה שהניחה אותו שותה לפניה ארשת מתחסדת ושחרת צדק ולחשה למורה: "מורתי, זה לי המבחן הרביעי שריקה, היושבת מאחורי, אינה חדלה להטריד אותי בשאלות. גם הפעם ענית לי, מכיון שהיא לא הניחה לי, אבל חשבתי שמן הראוי לידע את המורה בעבדה שמבחינה של ריקה אינם נכתבים בישור..."

המורה הגויה הביטה בפאני במבט מעריך. "תודה, פאני. אכן, מחובתנו לדעת על כך".

פאני התישבה במקומה, מצפה לראות כיצד יפל דבר.

"ריקה אובלוקושו!" רעם קולה של המורה, "גשי הנה".

בארשת תממה התיצבה ריקה ליד שלחן המורה.

"מבחנך נפסל. איני מבינה איך תלמידה טובה כמוך מסגלת לעשות מעשים כאלה, אך קבלנו על אודותיך מידע ממקור אמין ביותר, ואנו נשקל בהנהלה אם לתת לך תעודה בסוף השנה".

"מ... מה עשיתי?" נדהמה ריקה, נבוכה ומפחדת.

"שום דבר מלבד העתקה רצופה במבחנים", ענתה המורה בטון חמור.

"מעולם לא!" קראה ריקה בכאב, "אינני מעתיקה! זוהי עלילת שוא! זו טעות!"

"לא צפיתי שתאשרי זאת כמוכן", לגלגה המורה ושלפה בהחלטיות את המבחן מידיה של ריקה, "שבי במקומך".

"אבל..."

"שבי במקומך, ולא - אאלץ להוציאך מהכתה".

שלישים זוגות עינים ננעצו בסקרנות בריקה, שפניה התכסו באדם עז. היא התישבה במקומה עלובה ומבישת.

הנקמה היתה מתוקה, ופאני חיכה בלבה בנצחון. תלמד לה ריקה שאתה לא מתחילים!

יום למחרת התהפך העולם.

גיסות גרמניה פלשו להונגריה והממשל הנאצי השתלט על מוסדות השלטון. בעקבות הפלישה הובאו להונגריה אנשי המדור לעיני יהודים בגסטאפו, והחלו במסע מזרז של רכוז היהודים ושלוחם מזרחה.

פאני, ריקה ושאר הבנות היהודיות בבית הספר, לא בקרו בו עוד לעולם.

הרמתי עינים מצעפות והבטתי סביב, כמחפשת את פאני, את ריקה ואת שאר התלמידות.

'אבל בעצם', התעקשה מחשבה סוררת לחדר למחי, 'גם ריקה לא נהגה כשורה. היחס שלה לפאני היה משפיל ומזלזל!'

"פאני ודאי הרגישה נבגדת, כמו שאני הרגשתי היום..." מלמלתי לעצמי.

"פאני הרגישה נבגדת, אבל עכשו היא מרגישה... בוגדת!!!"

קפצתי בבהלה. מולי עמדה יפה, הספרנית הקשישה.

"את סוף הספור אינך יודעת", היא לחשה והתישבה לצדי.

הבטתי בה בעינים פעורות. מה הקשר שלה לספרון הזה?

יפה הניחה יד על שכמי והמשיכה את הספור בעינים דומעות:

"פאני, שלא ידעה כלל מהי משמעות היותה יהודיה, הסתרה אצל משפחה הונגריה טובת לב. בשערה הבהיר ובעיניה התכלות, איש לא שער כי היא יהודיה. כשעלתה לארץ לאחר סיום המלחמה, שבה אבדה את כל יקיריה, הגיעה בארץ פלאי לבית לפליטות שומרות תורה ומצוות. שלב אחר שלב היא צעדה בדרך התשובה, ואז... היא נפגשה עם אחת החברות מהכתה, יהודיה גם היא. זו ספרה לה שריקה היתה אתה במחנה, ועד יומה האחרון שמרה על צלם אנוש ועל מדותיה הנאצלות. היא נהרגה ימים ספורים קדם השחרור. 'יום ההלדת המפתיע שתכננו לך היה אמור להעריך ביום שבו פלשו הגרמנים להונגריה. לא חלמנו שהוא יתבטל בפתאומיות שכזו', פלטה החברה בחיור מר.

"פאני קפצה. 'על מה את מדברת?' שאלה בלהיטות. פניה החוירו כששמעה את התשובה, וכל גופה החל לרעד.

"כן, ריקה המתוקה והאמללה תכננה לה חגיגת יום הולדת עליזה ומפתיעה במלונות היפה של אביה, שעל שפת הדנובה. פאני פרשה את הכל בצורה מפתתית... נפגעה בלי סבה... והחמור ביותר - הוציאה דבה על ריקה הטובה, על לא עול בכפה! וריקה... איננה. היא לא תוכל לבקש את סליחתה. עכשו, כשצוי השם מתוה את דרכה, מבינה פאני ביתר שאת כמה אימה היתה התנהגותה".

שקט השתרר בספריה.

"את מבינה", משכה הספרנית הזקנה באפה, "אני פאני, כיום יפה... אין לי ספק שהבושה שגרמתי לריקה באותו יום

התפוגגה באבק המלחמה, בענני האפר, ברעם התותחים... אבל נקיפות המצפון שלי אינן נותנות לי מנוחה. כל ימי אני בוכה על כי הייתי פזיזה, גאה, רעה ונחפזת כל כך. הנקמה, שלחלחה את פי בטעם מתוק, מה מרה היא כעת! מרה כלענה. לעולם, לעולם אל תנהגי כמוני! התורה אסרה עלינו לנקם! עלינו להשתדל תמיד לדון את הזולת לכף זכות, כדי שלא לעשות מעשים נוראים, שישחיתו את נשמתנו ויאכלו את לבנו לאחר מעשה..."

הבטתי על פאני-יפה הקשישה והנעתי את ראשי באטיות מעלה ומטה.

"המנהלת קוראת לנעמה מאיר", הודיעה התלמידה שעמדה בפתח הכתה.

בניע ראש אשרה לי המורה לצאת. מה המנהלת רוצה ממני?

בחדר המנהלת ישבה אשה נוספת - מאמנת ההצגה למסבת בת המצוה. המנהלת הורתה לי לשבת הבעת פניה היתה ננוחה.

"נעמה, הזמנו אותך הנה כדי להתייעץ אתך, ואנו בטוחות שתוכלי לעזור לנו. המורה תמר", היא הביטה על המאמנת, "צריכה כמה בנות שתעזרנה לה בציור התפאורה למסבת בת המצוה. מי מבנות כתתך מתאימה לכך?"

במשך חלקיק שניה קצרצר הסתפקתי, ואז, מהרמה, לפני שאתחרט, פלטתי: "אתי הלא מצירת מקסים, היא אמנית ממש! וגם שרה'לה כהנא ומינה קאליש".

המורה תמר רשמה והמנהלת הודתה לי בחם: "תודה, נעמה, אני יודעת שאפשר לסמך עליך".

ברוך השם, עשיתי את זה. למרות הכל. אני יודעת עד כמה

אתי משתוקקת להיות שתפח בציור התפאורה.

ולא, לא עשיתי זאת מתוך אמונה שמחר יתברר שלא היתה לי שום סבה להפגע; גם לא משום שקויתי שאתי תגש אלי בצינים משפלות ותתנצל שזו היתה רוח שטות ושהיא לא מבינה אף היתה מקגלת לעשות מעשה נורא שכזה, ואני אסלח לה, כמוכן.

לא זו היתה הסבה להתנהגותי. אני נהגתי כפי שנהגתי כי

כך צוה השם: "לא תקם ולא תטר". היום אני כבר יודעת היטב שהצווי הזה נועד בשבילנו, לטובתנו.

אה, וכל הזכיות שמורות לפאני.

אמנם היא אינה יכולה להשיב את הגלגל לאחור ולהתנצל באזני חברתה, אך בזכותה אני איני צריכה להשיב את הגלגל לאחור ולהתנצל באזני חברתי...

ברזיל, סאו פאולו, 2001

"אני לא מאמין! לאן הוא נעלם?" צרח הפרופסור. הוא הכה על השלחן בזעם.

מרצ'יה, הספרנית האמללה, כלה חזרת ורועדת, נסתה לגמגם אי אלו מלות התנצלות.

"סליחה... סניור... לא... לא ידעתי שזה חמר חסוי... אני מתנצלת".

פרופסור מרסלו מרט ביאוש טוטלי את שערותיו המאפירות. 'איזה טפש אני! אף העזתי להפקיר כך את הספר? מי יודע לאילו ידים הוא כבר הגיע...'

קולות גרירה קטעו באחת את רצף מחשבותיו. דלי, מגב ומטלית נכנסו פנימה, ואחריהם נגרר, מיזע כלו, פרדיננדו המנקה. הוא מצמצ בציניו ופלט באדישות: "אתם ודאי מתכננים לילדון עם החוטים המוזרים שיוצאים מהחלצה וקצוות השער ליד האזנים".

הם בהו בו באי־הבנה, והוא הסביר: "כן, הוא יהודי, מהקהלה שלהם פה".

"מה???" צוח הפרופסור ופיו נפער בתדהמה מחלטה. אגלי זעה נגרו ממצחו ופניו השתלבו להפליא בקיר שמאחוריו. הוא קרב לעבר מרצ'יה המבהלת ודרש ממנה פרטים על אודות הילד המדבר.

מרצ'יה גחנה אל המחשב והקלידה בידים רועדות. אחרי כמה שניות היו הפרטים בידיה.

"ראובן קאהן מ'ויסנטי די פאולו' 5", היא מלמלה.

חמש שעות קדם לכן, בבית משפחת קאהן

"אמא למה היינו צריכים להגיע לכאן?" התבכין רובי, "משעמם לי כל כך!"

"אתה יודע, רובי, שבאנו לכאן לקרוב רחוקים. יש לנו פה שליחות, והמצוה העצומה הזאת כדאית את המחר שהיא דורשת מאתנו".

"אני יודע, אבל רק בעוד שבועים יתחילו הלמודים, ובינתיים אין לי חברים", המשיך רובי לרטן.

"מה דעתך ללכת לספריה?" הציעה אמא.

"לספריה?!" נצצו עיניו של רובי, "בארץ המוזרה הזאת יש ספריה?"

"כן, רובי, בקש מאלברטו שילוו אותך אליה. הוא יראה לך את מדור היהדות, ומשם תוכל לבחר לעצמך ספר קריאה".

כשנכנסו רובי ואלברטו, הבחור היהודי שנשלח מטעם הקהלה היהודית לעזר להם בסאו פאולו, לספריה, הם פנו

מיד למדור היהדות. רובי נדהם מהמבחר הענקי - מדפים רבים עמוסים במאות ספרים מכל הסוגים.

פתאם הבחין רובי בספר ישן המונח על שלחן צדדי קטן. הוא נגש אליו, הציץ בו וראה שהוא כתוב באנגלית. רובי ידע היטב אנגלית, שכן הוריו אמריקניים. יצר הסקרנות שלו התעורר, ובהחלטה של רגע הוא לקח את הספר ומהר לספרנית.

“זהו? כבר סימתי?” התפלא אלברטו.

“כן, סימתי”, השיב רובי והביט בספרנית, שבחנה את הספר מכל צדדיו. היה נראה לו שהיא מתלבטת אם לתת לו את הספר, אך לאחר הסוס קצר היא רשמה את פרטיו במחשב, והם פנו לצאת.

ולא ידע רובי איזו סערה תתחולל בעקבות מעשהו.

“תשיגי לי את ז'או בדיחיפות”, נבח הפרופסור.

מרצ'יה מהרה לעשות זאת, ואחרי כמה דקות פרץ ז'או למשרדו של הפרופסור, כלו סמוק ועצבני.

“מה דחוף כל כך, שמצדיק להזעיק אותי בעצומה של ארוחת צהרים?” שאל, מנגב בידו את שאריות ה'ביפי' מעל פניו המיזעים.

“אני צריך שתעביר למישהו חפץ נשיך לי”, קרא אליו פרופסור מרסלו ונוסף מולו בשטר ירקרק.

“אין בעיה, תן לי פרטים”, הסכים ז'או.

“משפחת קאהן מ'ויסנטי די פאולו' 5... אינטיג'ידו [מובן]?”

ז'או הנהן בראשו.

ויסנטי די פאולו 5, שלש לפנות בקר

דמות שחורה חמקה לתוך הבגן החשוך. היא טפלה במנוול הדלת, והוא נפל כעבר דקות מספר.

ז'או נכנס פנימה. בחדר הבנים הוא מצא אותו, על הכוננית. הוא חקר את ידיו זו בזו בספוק, נטל את הספר בזהירות ונמלט בחזרה אל תוך הלילה האפל. הוא לא שם לב למסמר שנפל מהכריכה וצנח אל רצפת החדר.

“המשימה השגה, הספר בידיו” היה המשפט שלחש אל תוך הטלפון הסלולרי שבכיסו.

רובי נבר בצלחתו באי־חשק גובר. הוא היה מדאג: לאן נעלם הספר ששאל אתמול מהספרייה וטרם הספיק לקרוא? ומה פשר המסמר שהיה משלך על רצפת החדר בבקר? מהיכן הוא הופיע פתאום?

המחשבות רצו במוחו במהירות גדולה כל כך, עד שלא שם לב לשאלתה של מיכלי. פתאם הוא התנער. זוג עיניה החקרניות של אחותו בחן אותו.

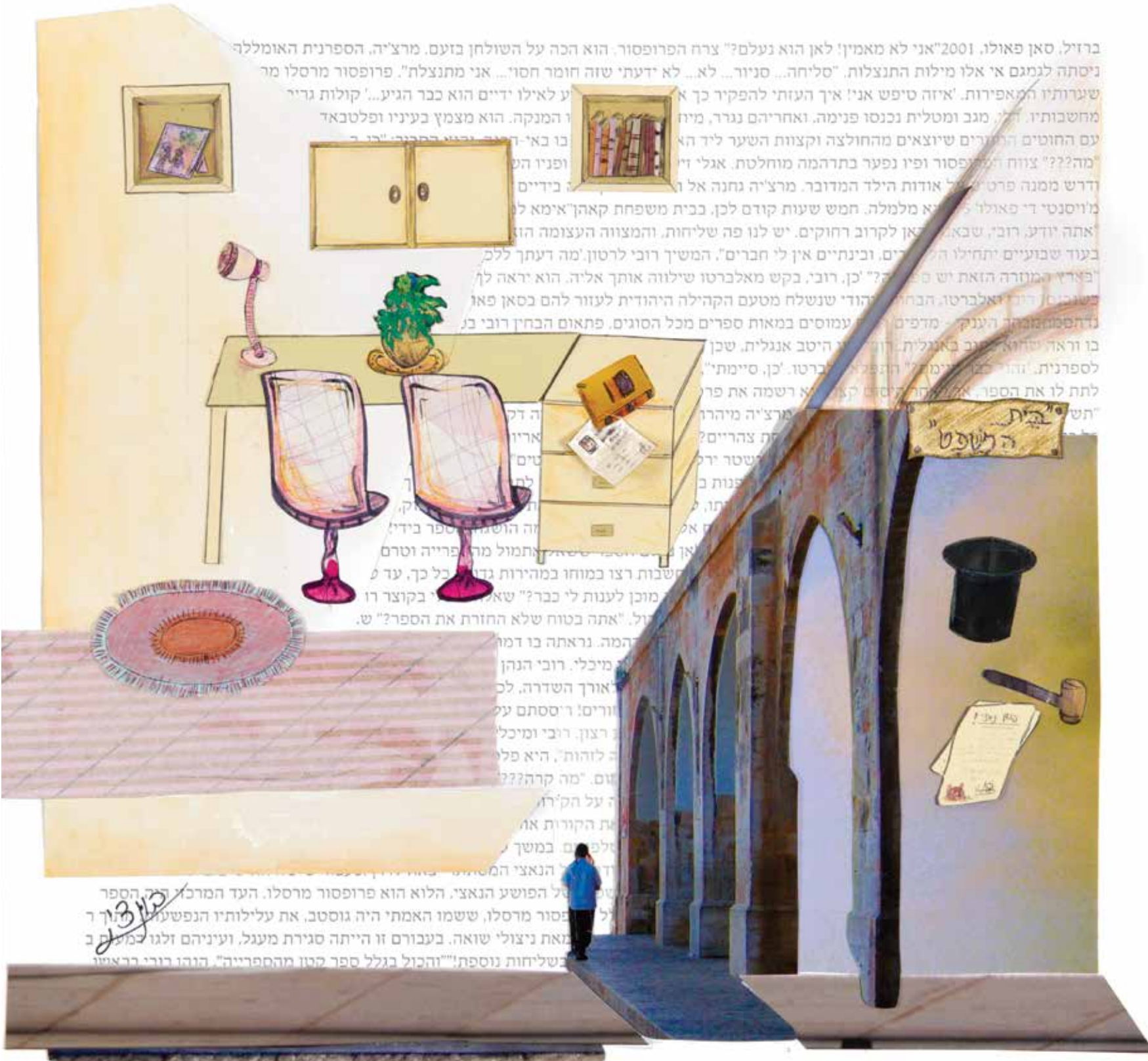
“מה קרה? אתה מוכן לענות לי כבר?” שאלה מיכלי בקצף רוח, “מה קרה לך?”

רגע אחד הרהר אם לשתף אותה בתעלומה, ומכיון שלא ראה שום דרך להתחמק, ספר לה הכל.

“אתה בטוח שלא החזרת את הספר?” שאלה מיכלי.

“ודאי”, התרגז רובי על השאלה. הוא הגיש לה את המסמר שהיה משלך על הארץ. היא הביטה בו בתדהמה. נראתה בו דמות במדי אס־אס ומבט אכזרי בעיניו.

“המסמר הזה נראה כמו תעודת זהות של...” התחיל רובי לומר. “של נאצי מרשע”, השלימה אותו מיכלי. רובי הנהן בראשו.

פעם אחת, כְּשִׁטְלִיתִי בַּחֲצֵר שְׁמֵאֲחוּרִי בִּיתָנוּ, מִצָּאתִי גִמְחָה קֶטְנָה וּמוֹצֵלֶת מֵאֲחוּרִי הַגָּדֵר. נִכְנַסְתִּי לַגִּמְחָה, הִשְׁעֵנֶנְתִּי אֶת רֹאשִׁי עַל הַקִּיר וְנִתְתִּי דְרוּר לְמַחְשָׁבוֹתַי. פְּתֹאֵם, בְּעוֹדִי יוֹשֶׁבֶת כֹּה, צָץ בְּמַחִי רַעֲיוֹן: הֲרִי אֲנִי יֹכֹלֶה לְהִבִּיאַ לְכָאן סִפְרִים וְלִקְרֹא פֹה בְּשִׁקְטוֹ! זֶהוּ מְקוֹם קֶסוּם לְהִמְלִיט אֵלַי מִן הַהֶמְלָה וְלִשְׁהוֹת בּוֹ בַּיָּמִים הַמְשֻׁמִּימִים, שֶׁעֲכָשׁוּ נוֹסְפוֹ עֲלֵיהֶם הַמֶּתַח וְהַחֲרָדָה מִפְּנֵי הַבָּאוֹת...

”קִמְתִּי מִיָּד מִמְּקוֹמִי, רָצְתִּי הַבֵּיתָה וְסִפְרֵתִי לְאֹמִי בְּעִינִים בּוֹרְקוֹת עַל הַגִּמְחָה. אִמָּא הִסְתַּכְלָה עָלַי בְּעִינֶיהָ הַטּוֹבוֹת וְאָמְרָה לִּי: ‘בְּסֹדֵר גָּמָר, כִּדָּאִי שֶׁתִּצָּאִי וְתִתְאֹוֹרִי קֶצֶת, שְׁרָה לָהּ. חֲשׁוֹב שֶׁתִּרְגְּעִי וְתִשְׁתַּחֲרָרִי מֵהַמֶּתַח’.

”לִקְחֹתִי סִפֵּר וְיִצְאָתִי אֶל הַמְּקוֹם, וְלֵאחֶר פָּרַק זָמַן שֶׁל הַרְפָּיָה וְקִרְיָאָה שְׁבֵתִי הַבֵּיתָה. כֹּה עָבְרוּ עָלַי הַיָּמִים הַבָּאִים, כִּשְׁאֲנִי מִשְׁתַּדְּלֶת לְשַׁלֵּב אֶת אַהֲבָתִי לַסִּפְרִים עִם הַגִּשְׁתַּת הַעֲזָרָה בְּבִיתָנוּ, בְּרוּךְ הַיְלָדִים.

”וְאִזּוֹ פִּרְצָה הַמִּלְחָמָה. הָעִיר הָיְתָה בְּמִצּוֹר, אִין יוֹצֵא וְאִין בָּא. אִי אֶפְשָׁר הָיָה לְהַעֲבִיר מִזֹּון וּסְחוּרָה, וְגַם בְּיָמִים הָיָה צָרָה לְהַצִּטְמָצֵם. פְּגָזִים הִתְעוֹפְפוּ לֹלָא הַפּוּגָה, וּבִין פְּגָז לְפָגָז יִצְאוּ הַתּוֹשָׁבִים הַמִּפְחָדִים מִן הַבָּתִּים כְּדִי לְחַפֵּשׂ מִשְׁהוֹ לְאֹכֶל.

”הַבֵּית כָּלוּ נִכְנָס לְמִתְכַּנֶּת מְלַחְמָה. אַחֵי הַגְּדוֹלִים סָחְבוּ שִׁקִּי חוֹל וְהִנִּיחוּ אוֹתָם עַל הַחִלּוֹנוֹת. כָּלֵם הִשְׁתַּדְּלוּ לְהַמְצֵא בְּבֵית

מִיָּד כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי לַסִּפְרָיָה הַבְּחִנְתִּי בָּהּ - אִשָּׁה קְשִׁישָׁה, נְמוּכָה, מְטַפַּחַת מְהֻדָּקֶת הַיֵּטֵב לְרֹאשָׁהּ, יוֹשֶׁבֶת בַּפִּנָּה וְקוֹרֶאת סֵפֶר.

אִשָּׁה בְּגִילָה שְׁיוֹשֶׁבֶת בַּסִּפְרָיָה וְקוֹרֶאת, זֶהוּ מֵרָאָה בְּלִתִּי רִגִּיל, וְאֲנִי הַבְּטָתִי בָּהּ דִּקְהָ אֶרְכָּה.

כִּנְרָאָה הִרְגִּישָׁה הַקְּשִׁישָׁה בְּמַבְטִי. הִיא הִרִימָה אֶת עֵינֶיהָ לְעֶבְרִי וְחִיכָה אֵלַי. הִשְׁפִּלְתִּי אֶת עֵינִי לְרֹצְפָהּ, בִּשְׁהָ בְּעֶצְמִי.

”בּוֹאִי, יִלְדֵיתִי”, שִׁמְעָתִי אוֹתָהּ קוֹרֶאת אֵלַי. הִרְמַתִּי אֶת רֹאשִׁי וְהִתְקַדַּמְתִּי בַּחֲשָׁשׁ מָה לְכוֹנָה.

”בּוֹאִי”, הִיא קִרְאָה שׁוֹב, ”בּוֹדָאִי נִרְאָה לָךְ מוֹזֵר שֶׁאִשָּׁה זִקְנָה כְּמוֹנִי יוֹשֶׁבֶת וְקוֹרֶאת בַּסִּפְרָיָה”.

הִנְהַנְתִּי בְּבִישָׁנוֹת.

”בּוֹאִי, שְׁבִי כָאן לְצִדִּי וְאֶסְפֵּר לָךְ אֶת סִפּוּרִי”.

”זֶה הָיָה בִּשְׁנַת תש”ח. הָיִיתִי יִלְדָה בֵּת תִּשְׁעָ, וְאַהֲבָתִי מֵאֵד לְקִרָא. אֶת רֵב שְׁעוֹת אַחֵר הַצִּהָרִים בְּלִיתִי בַּקִּרְיָאֵת סִפְרִים, וְכִשְׁנִסְגַּר בֵּית הַסִּפֵּר בְּגִלְלִי הַמִּצָּב הַמֶּתַח, קִרְאָתִי גַם בְּשְׁעוֹת הַבֶּקֶר.

”הַבֵּית הִקְטַן שָׁלָנוּ, שֶׁהָיָה מְלֵא בִּילָדִים, תָּמִיד הָיָה רוֹעֵשׁ וְרוֹעֵשׁ, וְלִכֵּן הִתְקַשִּׁיתִי לְמִצָּא לִי פִנָּה שִׁקְטָה לְקִרָא בָּהּ.

רובי ספר את הקורות אותם בספריה, כְּשִׁמְיִכְלִי מִשְׁלִימָה אוֹתוֹ מִדֵּי פֶעַם בְּפֶעַם. כְּשִׁסְיָמוּ הָיָה אֲבֹא חוֹר לְגִמְרִי. ”יִרְחֵם הַשֵּׁם”, הוּא פָּלַט בְּהֶלֶם, וּמִיָּד הִחֵל בְּסִדְרַת טְלָפוֹנִים. בְּמִשְׁךְ שְׁעוֹת מִסְפָּר לֹא שָׁבַת הִטְלָפוֹן אֶף רֶגַע אֶחָד. שׁוֹב וְשׁוֹב שְׁאָלוּ אֶת רובי וְאֶת מִיכְלִי שְׁאֵלוֹת כְּדִי לְאִמֵּת אֶת הַעֲבָדוֹת, וְהִתְכַּנִּית הַמְרַכֶּבֶת לְלִכְיֻדָּתוֹ שֶׁל הַנָּאֲצִי הַמְסֻתָּתֵר יִצְאָה לְדֶרֶךְ.

כְּעֵבֶר שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים:

בֵּית הַמְשֻׁפָּט הָמָּה מֵרֵב אָדָם - נִצּוֹלִי שׁוֹאָה לְצַד עִתּוֹנָאִים וְסִתָּם סִקְרִינִים, שְׁבָאוּ לַחֲזוֹת בְּמִשְׁפָּטוֹ שֶׁל הַפּוֹשֵׁעַ הַנָּאֲצִי, הֵלֹא הוּא פְּרוֹפֶסוֹר מְרִסְלוֹ.

הַעֵד הַמְרַכְזִי הָיָה הַסִּפֵּר שֶׁהֲצִלְחוּ סוֹכְנֵי הַבִּיָּן לְחַלֵּץ מִיָּדָיו שֶׁל זָאוּ. בַּסִּפֵּר, שֶׁלֹּא הָיָה אֵלָּא יוֹמָן, גּוֹלָל פְּרוֹפֶסוֹר מְרִסְלוֹ, שֶׁשָּׁמוֹ הָאֲמִתִּי הָיָה גּוֹסִטֵּב, אֶת עֲלִילוֹתָיו הַנִּפְשָׁעוֹת, מֵתוֹךְ רָצוֹן לְטַפֵּחַ דּוֹר חֲדָשׁ שֶׁל שׁוֹנָאִי יְהוּדִים אֲכֻזָּרִים, נִיאוֹ-נִאֲצִים.

עֲדִיּוֹת נוֹסְפוֹת נִמְסְרוּ מֵאֵת נִצּוֹלֵי שׁוֹאָה. בְּעֶבְרָם זוֹ הָיְתָה סִגְרִית מַעְגָּל, וְעִינֵיהֶם זָלְגוּ דְּמָעוֹת בְּלִי הֶרֶף.

”הֲרוּאָה אֵתָּה?” אָמַר אֲבֹא לְרובִי, ”נִסְעֵנוּ לְבִרְזִיל בְּשִׁלְיחוֹת אַחֵת, וְהִנֵּה זָכִינוּ בְּשִׁלְיחוֹת נוֹסְפָּת!”

”וְהִכַּל בְּגִלְלִי סִפֵּר קֵטָן מֵהַסִּפְרָיָה”, הִנֵּה רובִי בְּרֹאשׁוֹ, ”מִי הָיָה מֵאֲמִין...”

”עֲלִינוּ לְבִרֵּר אֲצֵל הַסִּפְרָנִית בַּסִּפְרָיָה עַל אוֹדוֹת הַסִּפֵּר הַזֶּה”, אָמְרָה מִיכְלִי.

מִיָּד לְאַחֵר שִׁסְיָמוּ לְאֹכֶל יִצְאוּ הַשָּׁנִים מֵהַבֵּית וְרָצוּ לְאַרְךְ הַשְּׁדָרָה, לְכוּן הַסִּפְרָיָה.

הַסִּפְרָנִית שִׁישְׁבָה אֶתְמוֹל עַל יָד הַמַּחֲשֵׁב לֹא הָיְתָה שֵׁם. בְּמִקּוֹמָה הֵם רָאוּ דְּמָוֶת אַחֶרֶת, רְכוּנָה עַל גְּבִי הַטְלָפוֹן.

”כָּל הַכָּבוֹד, בַּחוּרִים! רְסִסְתֶּם עַל קִיר בֵּית הַכְּנִסֶּת, כְּמוֹ שֶׁסִּכְמְנוּ? ... יָפָה... וְעִשִּׂיתֶם בְּלֶגֶן קֵטָן, כֵּן?! ... נִפְלֵאוּ!”

פְּרוֹפֶסוֹר מְרִסְלוֹ נִתַּק אֶת הַשִּׁיחָה וְעַל פָּנָיו נִמְרַח חִיךְ שָׁבַע רָצוֹן.

רובִי וּמִיכְלִי הִחְלִיפוּ מַבְטִים מְבֹהָלִים. גּוֹשׁ עֶנֶק חֶסֶם אֶת גְּרוֹנוֹ שֶׁל רובִי, וּמִיכְלִי הָיְתָה שְׁטוּפֶת זַעַף וְהַמוּמָה.

”זֶה הַנָּאֲצִי מֵהַמְסַמֵּךְ, בְּטוֹחִי! לֹא קָשָׁה לְזִהוֹת”, הִיא פָּלְטָה, ”בֹּא נִלְךְ הַבֵּיתָה, זֶה מְסִכָן. עֲלִינוּ לַסִּפֵּר עַל כֹּךָ לְאֲבֹא”.

הֵם רָצוּ אֶל הַבֵּית, וְלִהְפֹתְעָתָם פָּגְשׁוּ בּוֹ אֶת אֲבִיהֶם. מַבְטֹו הָיָה מְזַעֵזַע וְהַמוּם.

”מָה קָרָה???” שְׁאָלוּ שְׁנֵיהֶם בְּבֵת אַחֵת.

”נִיאוֹ-נִאֲצִים פָּרְצוּ לְבֵית הַכְּנִסֶּת”, סִפֵּר לָהֶם אֲבֹא בְּקוֹל שָׁבוֹר, ”הֵם הִרְסוּ וְרִמְסוּ חִפְצֵי קִדָּשׁ וְרִסְסוּ כְּתוּבוֹת נֶאֱצָה עַל הַקִּירוֹת... נוֹרָא...”

מַבְטֵיהֶם שֶׁל רובִי וּמִיכְלִי נִפְגְּשׁוּ, וְהֵם הִשְׁתַּנְּקוּ בְּבִהְלָה. ”אֲבֹא”, הִתְחִיל רובִי בְּהִסּוֹס, ”אֲנַחְנוּ רוֹצִים לַסִּפֵּר לָךְ מִשְׁהוֹ...”

ויצאו רק לצרף גדול, ובכל פעם שהחלה הפגזה נכנסנו
כלנו לחדר המוגן ביותר בבית - חדר השנה.

"מובן שאסרו עלי לצאת לגמחה. נסיתי לקרא בבית, אבל
זה היה בלתי אפשרי, כשסביבי כלם מתוחים ועצבניים.

"באחד הימים, שהיה רגוע למדי, יצאו כלם לבית סבא
וסבתא, שהיה סמוך לביתנו. אני נותרתי בבית. הבטחתי
לאמי שאנסה לסדר אותו מעט, לאחר ימים רבים שלא
הספקנו לעשות זאת. התחלתי בעבודה, ולפתע נפל מבטי
על הספר שבאותם הימים הייתי עסוקה בקריאתו. 'בין
ההרים', היה שמו של הספר. ספר בו על בג', ילד קטן שחי
לבדו בין הרים גבוהים, והוא מנסה להגיע לשוב הנמצא
בפסגת ההר.

"אלף לקרא בגמחה שלי, אמרתי לעצמי, 'בודאי אספיק
לחזור ולסדר את הבית לאחר מכן... כבר זמן רב כל כך לא
קראתי בשקט'.

"משום מה לא עלה בדעתי שעכשיו, כשהבית שקט, אני
יכולה לקרא בו. חשתי צורך עז, בלתי מסביר, לצאת ממנו
וללכת לקרא במקומי הקבוע.

"מהרתי לגמחה, התכרבלתי בה עם הספר בידי ושקעתי
בקריאה."

**בג' נשען על קיר הבקתה וחפן את ראשו בין שתי ידי
הקטנות.**

**"האם אי פעם אזכה להגיע למעלה?" הוא שאל את עצמו.
"מתי? מתי יגיע היום שבו אהיה שם, בין כל האנשים, ולא
אצטרך להיות כאן לבדי?"**

**בג' הרגיש בודד מאד. הוא הסתכל על האפק, וכשהתחיל
להחשיך פרץ בבכי מר. "מה יהיה אתי? אני פוחד כל כך,
ואין אף אחד שירגיע אותי, שילטף את פני ויגיד לי שאין
צורך לפחד... אף אחד לא!"**

בג' בכה עד שנרדם.

**קול נפץ העיר אותו מהשנה. הוא נרעד מקר ומפחד גם
יחד והסתכל סביבו, בודק מנין בא הקול המפחיד...**

"נכנסתי כל כך לתוך הספור, עד שחשבתי שאני שומעת
את הקול החזק ביחד עם בג'.

"בום!!! קול נפץ אדיר החריד אותי. הרגשתי שכל הקרקע
מזדעזעת. הרמתי את ראשי בבהלה, ואת מה שראיתי לא
אשכח לעולם - במקום לראות את ביתי האהוב, ראיתי
להבת אש!

"מרב בהלה שכחתי לגמרי שאיש אינו בבית. בראשי דמיתי
את הורי, את אחי ואחיותי בתוך הלהבות. קמתי ממקומי
והתחלתי לרוץ לעבר ביתנו.

"מישהו תפס בזרועותי וצעק: 'לאן את הולכת???'

"נסיתי להשתחרר וצרחתי: 'אבא!!! אמא!!! לא!!!' אבל הוא
היה חזק ממני וגרר אותי לתוך אחד הבתים. היו שם אנשים
רבים, אבל אני הייתי בהלם: לא שמעתי, לא ראיתי, לא
הרגשתי.

"כשהסתיימה ההפגזה קמו כלם ממקומם ופנו לצאת. בחוץ
פגשתי את בני משפחתי, שבזמן ההפגזה שהו בדירתם
של סבא וסבתא. כשראתה אותי אמא היא התנפלה עלי,
חבקה אותי ופרצה בבכי נורא, בכי של הודיה ושל הקלה.
היא היתה בטוחה שעליתי בלהבות עם הבית כלו!

"רק כשראינו את עיי החרבות שנשארו מביתנו חדרה למחי
ההכרה שנצלתי, נצלתי ממות! זה היה נס גלוי! אלו לא
הייתי יוצאת לקרא בגמחה שלי, אלו הייתי נשארת בתוך
הבית..."

”איזה ספורו!”

הקשיבה לספורה של הקשישה.

הרמתי את ראשי לכאן הקול. זו היתה הספרנית, שישבה לידינו. הספריה היתה ריקה באותה שעה, וגם הספרנית

”אכן”, המשיכה הספרנית, ”כשהשם רוצה, גם ספר יכול להיות שליח הצלה!”

מנחם בעט באבן שהיתה מנחת על השביל ונכנס בדלוג אל הספריה, מקוה שהפעם ימצא ספר שעדין לא קרא.

אך לא. מבט מהיר על המדפים העמוסים גלה לו ששוב אין לו מה לקרא.

הוא התחיל לעבר על הספרים אחד-אחד. ”גם אם לא אמצא ספר שמעולם לא קראתי”, הוא אמר לעצמו, ”אולי אמצא ספר שלא קראתי כבר זמן רב...”

לפתע צדו עיניו כרך עתונים משנת תשל”ה.

”נפלא!” שמח מנחם, ”הנה משהו שעדין לא קראתי!”

הוא נטל את כרך העתונים מהמדף והחל לדפדף בו לאטו, מחפש משהו מענין לקרא.

עד מהרה מצא את מבקשו:

שולם ישב בפנת החדר, ממוכל בידו עטיפת ניר של סכריה. את הסכריה קבל מדודו. ביום ההוא שולם לא תכנן בכלל לשמר את העטיפה.

עטיפת סכריה? מי צריך את זה בכלל?

אבל עכשו, בגטו, כשממצא את הניר בכיס, שמח מאד. העטיפה הזכירה לו ימים מתוקים.

אבל שמחתו היתה מהולה בעצבות.

”אלו היתה לי עכשו סכריה אמיתית, מתוקה וצבעונית”, הררה, ”הייתי נותן אותה לנחומ’קה. נחומ’קה היה שמח לקבל סכריה...”

ואז עלו בו געגועים עזים לנחומ’קה, האח הטוב ביותר בעולם. תמיד אהבו לשחק ביחד בכדור, לשיר שירים שמחים לחוד חידות זה לזה ולהתחרות בריצה.

בכל זה נזכר עכשו שולם בגעגוע.

כמה היה רוצה לראות שוב את אחיו... אבל נחומ’קה נעלם כאילו בלעה אותו האדמה.

”נחומ’קה!” בכה שולם, ”חזרו!”

והבכי הזה עדין לא פסק...

גם עכשו, שלשים שנה אחרי, טרם מצא שולם את אחיו נחומ’קה.

עזרו לשולם, ולכל אלו שאבדו את ’נחומ’קה’ שלהם, למצא אותו!

מנחם נדלק. במלחו עברו במהירות רעיונות למציאת נחומ’קה, אך הוא ידע שהרעיונות האלה אינם מציאותיים.

’ואולי...’ עלתה בראשו מחשבה מבהילה, ’אולי בכלל הרגו את נחומ’קה?... לא!’ הוא נער את ראשו בבהלה, ’נחומ’קה חייב לחיות! ואולי... אולי שולם כבר מצא את נחומ’קה! הן

שנים רבות כבר עברו מאז התפרסם הספור בעתון...
מנחם רשם לעצמו את מספר הטלפון שהיה כתוב בתחתית
העמוד ופזב את הספרייה, שוכח להחליף ספר.

הוא מכרח לדעת מה קרה לשולם ולנחומ'קה!

נסיון לחיג גלה לו כי בידו מספר בן חמש ספרות בלבד,
שאנו מקשר אותו לשום מקום, מפני שכיום כל מספרי
הטלפון בני שבע ספרות. שיחה למוקד הטלפונים של
'בזק' השלימה לו את הספרות החסרות, והוא מהר לחיג
ואחר הקשיב לצלצול המונוטוני שבקע מן האפרקסות:
טוט... טוט...

המרכז לעזרת נצולי שואה, שלום.

אה... אהם... רציתי לברר...

כן?

אההם... מצאתי כרך עיתונים משנת תשל"ה וקראתי בו
ספור מעניין...

מה זה קשור אלינו?

הופיע שם מספר הטלפון הזה.

באיזה הקשר?

היה שם ספור עצוב על ילד ששמו שולם שאבד את אחיו
נחומ'קה.

ואתה יודע עליו פרטים?

לא! פשוט רציתי לברר...

מה רצית לברר?

אם הוא כבר מצא את נחומ'קה.

אני מקווה. מיד אבדק זאת. רק רגע... הנה, מצאתי. שולם
קוזמינסקי מרחוב השלום שלש מחפש את אחיו נחומ'קה.
הנה לך התשובה, הוא לא מצא את אחיו.

כמה קייתי בשבילם...

באמת מצער שהאח לא נמצא, אבל אין מה לעשות. על
כל פנים, תודה לך על ההתענינות.

כמה כאב לבו של מנחם על שולם ועל נחומ'קה. הוא רצה
שהם ימצאו זה את זה וקוה שיהיה להם טוב.

הי! הוא נזכר לפתע. בעצם... הנציג אמר לו את כל הפרטים
של שולם. כן, בדיק כן: שולם קוזמינסקי מרחוב השלום 3.
הוא יכול ללכת אליו, לשמע את ספרו מקרוב.

אך קדם עליו לעשות שני דברים: האחד - לשאל את רשות
הוריו, והשני - לברר איך מגיעים לפתחת ההיא.

אם כן, עליו לחכות עוד שעה, עד שישבו אבא ואמא
הביתה.

"מנחם! מנחם!" שמע לפתע את אחותו קוראת לו, "הגיע
עתון הילדים!"

"יפי, הביאי לי אותו..." השיב מנחם, מקוה בלבו שהקריאה
תעזר לו להעביר בקלות את שעת ההמתנה, אך עם
זאת מסתפק אם יצליח לקרא בכלל... הוא העביר את
הדפים באטיות, מנסה להתרכז אך אינו מצליח. הוא קרא
את הספור המציר, את הסדרות בהמשכים ואת הספור
השבועי.

ופתאם החל לבו להלם בחזקה.

ספרו של חוזר בתשובה

קוראים לי סמי. אני אמריקאי. את חיי בליתי באמריקה

המודרנית וה"מתקדמת". ימי ילדותי עברו עלי במשחקים, בטיולים ובפיקניקים, במעט למודים ובהמון שטיות.

בהגיעי לגיל מצוות התחלתי לחשב על עצמי: מי אני? מה תפקידי בעולם? מי ברא עולם יפה כזה, ולמה?

נסיתי לשאל את מורי, אך הם לא ידעו לענות.

נסיתי לשאל את אבי, אבל הוא לא ידע לומר הרבה.

ואז, באחד הימים, פגשתי את ר' נחום קוזמינסקי, או כמו שקראתי לו - סבא נחום.

סבא נחום היה זקן נפלא שבא להתגורר בשכנותנו. בהתחלה נרתעתי ממנו מעט, אך עם הזמן למדתי לחבב את הזקן הנחמד, בעל העינים הנוצצות.

אט אט התיידדנו והתחלתי לקרא לו - סבא נחום. סבא נחום קרב אותי ותמיד האזין לי בסבלנות. הוא גם גלה לי שהוא נצול שואה ושיש לו ילדים טובים ונכדים רבים.

בעבר, כשקראתי ספרים על נצולי שואה, דמיתי כי הנצולים שביריים ועצובים, אבל סבא נחום אינו כזה. אף שהוא עבר את השואה תמיד הוא שמח!

כששאלתי אותו את השאלות שהציקו לי, הוא ספר לי שיש אלקים והוא נתן את התורה לעם ישראל. הוא המשיך וגלה לי כל מיני דברים מעניינים, דברים שמעולם לא ידעתי.

בזכות סבא נחום חזרתי בתשובה והתחלתי ללמד בישיבה. סבא נחום היה אתי כל הזמן. הוא עזר לי והדריך אותי, היה לי כסב, ומשפחתי היתה למשפחתי.

לבסוף הגעתי לארץ ישראל, התחתנתי והקמתי בית יהודי. ילדי לומדים היום בחידר, וגם הם אוהבים עד מאד את סבא נחום, אף שהוא מתגורר באמריקה.

תודה לך סבא נחום!

מנחם תפס את שפופרת הטלפון והקיש במהירות את הספרות.

נו! שיירמו כבר!

המרכז לעזרת נצולי שואה, שלום.

מצאתי את נחומ'קה!!!

את מי?

את נחומ'קה... נחומ'קה של שולם!

איזה שולם?

שולם קוזמינסקי מרחוב השלום שלש.

מה? מצאת את אחיו?

כן!

איפה?

בעתון! בעתון השבועי! בספור השבוע!

איזו השגחה פרטית! תן לנו את כל הפרטים בבקשה... אנחנו נבדק.

לאחר ימים מספר...

צלצל הטלפון הריץ את מנחם להרים את השפופרת.

מנחם?

כן?

אתה מזמן ללשכתנו שברחוב החיים חמש-עשרה, מחר בשעה שתים, לסעדת הודיה שהכין שולם קוזמינסקי ולקבלת תעודת הוקרה מאתנו - המרכז לעזרת נצולי שואה.

מה? מצאתם אותם? ספרו נא לי בדיוק כיצד זה היה!

התקשרנו למערכת העתון ובקשנו את מספר הטלפון של סמי. סמי קשר אותנו עם סבא נחום, והתברר שאכן, הוא נחומ'קה הנעלם!

לאחר סעדת ההודיה נסעו כלם לפתל.

היו שם שולם, נחומ'קה, סמי, מנהל המרכז לעזרת נצולי שואה, שהיה שתף לכל המהלך, הספרן, עורך העתון וכמוכן - מנחם והוריו.

לפני אבני הכתל, כשדמעות התרגשות בעיניו, אמר מנחם: "תודה השם, תודה שזכית אותי לעשות חסד נדיר כל כך - לקשר בין שני אחים אובדים!"

השם, ומרגע זה - נכנסנו לתמונה והמערכה החלה!"

אבא שתק רגע, ואז אמר: "אני אגלה לך מי המשפחה, אך אתה - אל תגלה את הדבר לאיש. אתה מבין את חמרת העניין?"

הנהנתי בראשי. כן, הבנתי, בהחלט.

"מדבר במשפחת דפנר מהרחוב הסמוך", ספר לי אבא.

"דפנר? אה... זה דודי! דודי דפנר! הוא לומד בחידר שלי! מסכן... רוצים לקחת אותו מההורים שלו? או... תשמע, אבא, יש לי רעיון מצין! אני..."

"שרולי", קטע אותי אבא בעדינות, "כבר הכנו תכנית, ואתה כמובן תשתתף בה. עליך להשתדל להתיידד עם דודי ולעזור לו במה שצריך בחידר. אחר הצהריים הוא יבוא אלינו עם אחיו ויהיה עליך להנעים עליהם את זמנם אצלנו. בתקופה הקרובה, מדי יום ביומו, תלך אמא לעזור לאמא שלו להתארגן, והבנות יעשו תורנות לשמירה על התינקת. זה יהיה קשה, אין ספק, אבל ככה נציל אותם מפרוק המשפחה. אתה מוכן?"

"בודאי", אמרתי, "מה שצריך לעשות אעשה. ואולי, התלהבתי, "אלך לעובדת הסוציאלית הזאת-י-"

"העובדת הסוציאלית", תקנה אמא, ואני המשכתי, "ואגיד לה שאם היא תקח את דודי - כל החידר יעשה הפגנה!"

"שרולי", אמר אבא, "הסברתי לך את תפקידך. אתה חבר של דודי, בחידר ובבית, וזהו. אם העובדת הסוציאלית תרצה לשוחח אתך - אמר לה רק שאתה אוהב את דודי, שאתם חברים טובים ושהוא ילד טוב. בבקשה, שמר על הפה שלך, כל העניין הזה סודי ביותר. ברור?"

"שרולי", הוסיפה גם אמא, "אתה ילד גדול שרוצה לעזור, וזה נפלא, אבל עליך לנהל בדיוק כפי שאבא מורה לך. רק כך נצליח בעזרת השם".

זהו. מאז אני קשור לדודי ודודי קשור אלי, בחידר ובבית.

פעם אחת הגיעה העובדת הסוציאלית. היא שאלה אותי ואת דודי כל מיני שאלות והלכה. לגמרי. סוף כל סוף.

אבא צדק. זה היה קשה. מאד.

אמא נעדרה שעות ארוכות מהבית, והתינקת של דפנר היתה צרחנית במיוחד; ואפלו שדודי ילד נחמד, מעצבן להיות כל הזמן עם חבר אחד בלבד, והדבר הגרוע ביותר - מוישי, החבר הכי טוב שלי, נעלב. מה אני יכול לעשות? לגלות - אסור לי, וגם לא יפה; ואם אעזב את דודי - אקלקל את התכנית. נסיתי לומר לו שאני צדין החבר הכי טוב שלו ושיש סבה להתנהגות שלי אבל אינני רשאי לומר אותה; בתגובה הוא הוציא לי לשון. קשה לי עם זה מאד, אבל אבא אמר שצריך להמשיך. זו מצוה ענקית.

ואכן המשכתי...

"התכנית הצליחה!" הודיע אבא באשר באחד הימים. הוא חזר מבית המשפט, ושם החלט סופית שילדי משפחת דפנר נשארים בבית שלהם. ברוך השם, המאמצים נשאו פרי, ככה אבא אמר. הקשי היה כדאי. הצלחנו להציל אותם מלעזב את הבית, ולהגיע מי יודע לאן... הרב מנדלוביץ' ברך אותנו בחרם, ואבא ואמא היו מאשרים.

גם אני שמח ומקוה שגם חברי הטוב, מוישי, יסלח לי - אף שהוא אינו מבין מה קרה - ושנחזר להיות חברים טובים. כשגם העניין הזה יסתדר - אהיה שמח באמת!

מאת: שרולי הרץ (את כל השמות בספור המצאתי, או כמו שכתוב בספרים: כל השמות בדויים)

הנחתי את הספר מידי ושקעתי במחשבות.

הספור של שרולי הרץ (הבדוי...) היה מכר לי, מכר מאד.

זה בדיוק מה שקרה ביני ובין מנחם!

האם יתכן שמנחם חברי הטוב התיידד עם שלוימי גרוס והתרוצע אתו כל הזמן, גם בחידר וגם אחר הצהריים, בגלל הסבה המזכרת בספור?

האם הספור הזה הוא בעצם הספור של מנחם, של שלוימי ושלי?

אם כן - כעסי לא היה מצדק!

אבל למה הוא לא ספר רק לי? חבל. ככה לא הייתי מפסיק להיות חבר שלו. הכל באשמתו!

בעצם, מה אני רוצה ממנו? הרי היה אסור לו לספר! הכל אפוא באשמתו...

לכבוד ההוצאה לאור של הספר המעניין והיפה 'הסופרים הם אנחנו', שלום רב!

קוראים לי מוטי, ואני שולח לכם ספור. זה לא ספור רגיל, אלא ספור שקרה בעקבות ספור שהתפרסם בכרך הראשון של הספר, הספור 'משימה משפחתית' מאת שרולי הרץ (שם בדוי).

כן, שרולי היה חברי הטוב ביותר. באחד הימים הוא החל להתיידד עם ילד אחר מהכיתה, ואני נעלבתי מאד. 'אני - לעולם לא הייתי עושה לו ככה', חשבתי שוב ושוב, 'זו פשוט רשעות! סתם לעזב חבר? ובלי לומר מלה!'

עבר שבוע, עברו שבועים, ושום דבר לא השתנה. שרולי המשיך להתרוצע עם הילד ההוא, ואני 'התפוצצתי' ממש. החלטתי לנתק את חברותי אתו ולא להחליף אתו אף מלה אחת, שילמד לקח.

אמנם הוא נגש אלי פעם אחת ואמר לי שהוא צדין חבר שלי ושיש סבה להתנהגות שלו אבל הוא אינו רשאי לומר לי אותה; בתגובה הוצאתי לו לשון.

'מה הוא חושב לעצמו?' חשבתי, 'שאני תינוק? שאפשר להתל בי? הרי רואים שהוא מתחבר רק עם הילד ההוא'.

אבל לא ידעתי כלום. באמת הייתי תינוק, פשוט תינוק. לא הבנתי שלפעמים יכולות להיות סבות שלא חשבנו עליהן ושחברים טובים צריכים לתת אמון זה בזה. שרולי לא היה רשע, אני הייתי הרשע. לו היה קשה, ואני - לא די שלא עזרתי לו, אף הוספתי לו בעיה מיתרת ומטפשת.

מהיום אשתדל שלא לכעס סתם. אשתדל לנסות להבין...

היה לי חבר, חשבתי שהוא בוגד - ונפגעתי. אלו הייתי מאמין שלשרולי יש סבה - גם לי היה חלק במצוה הגדולה שלו ושל משפחתו.

את הספור הזה, ששלחתי לכם, אשלח גם לחברי. אני מקוה שאחרי שהוא יקרא אותו, ידון גם הוא אותי לכף זכות ויסלח לי!

נשאר לי רק להתפלל שיהיה לספור הזה סוף טוב. אולי אשלח אותו לכרך הבא של הספר בעל הכריכה הכתומה?...

מאז ומתמיד הייתי מקפדת בחברות.

רעות היא חברתי הטובה כבר מהגנן, ומלבדה יש לי עוד שלש חברות: שני, אפרת ונעמה. יש לי קשר טוב גם עם שאר בנות כתי, אולם רעות, שני, אפרת ונעמה נחשבות לחברותי הטובות ביותר. אנו משחקות יחד בהפסקות, נפגשות אחר הצהרים, עורכות קניות בצוקתא ומדברות בלי סוף.

דבר נוסף משתף בינינו - כלנו אוהבות מאד לקרא. כך יוצא שפעמים רבות אנו נפגשות בספריה. המפגש שלנו בספריה קבוע כמעט: מדי יום שני וחמישי, בין השעות ארבע לשש, אנו שוהות בצוקתא בספריה.

באחד הימים, כשנשרכת לי לספריה ובידי שקית ספרים ענקית, צדה את מבטי דמות שגראתה לי מקרת. הדמות צעדה כמוני, לספריה. כשהתקרבת גליתי כי זו הבת האחרונה שהייתי רוצה לפגש - אשורת. אשורת היא בת שולית מאד בכתתנו. היא אינה נוהגת להקפיד על מראה מקדר ונקי, ונוסף על כך היא חלשה בלמודים. אין לה חברות כמעט, והיא די בודדה.

לאחרונה החלה אשורת לבקש את קרבותי. זה התחיל בטלפונים אחר הצהרים, המשיך בפתקים בשעורים ולא נגמר עד עצם הרגע הזה.

היום בבקר שגרה לעברי אשורת פתק גדול, מעטר בלבבות ורדים.

לנאווה היקרה!

רוצה לבוא אתי היום לקנות בגד לקיץ?

אשורת

בראשי התרוצצו כמה תרוצים, החל מ'אמא שלי לא מרשה ללכת לבד לקניות', וכלה ב'היום אני רוצה להחליף ספרים בספריה'. לבסוף חברתי באפשרות האחרונה. כתבתי לאשורת שזה זמן רב שלא החלפתי ספרים ואני מעונינת לעשות זאת היום. והנה הופיעה אשורת גם היא בדרך לספריה!

אשורת שמחה מאד לקראתי, ומיד הצטרפה אלי כשהיא מלהגת בעליזות, אינה שמה לב לחסר סבלנותי אליה.

בלבי גאה כעס רב. מדוע אשורת אינה מבינה שנוכחותה מעיקה עלי ושגנן החברות שלי שונה בתכלית מזה שהיא מנסה לרקם בינינו? אולם שתקתי. צעדתי לצדה של אשורת והשתדלתי מאד שלא תבחין בכעסי. ידעתי שבספריה מחכות לי חברותי הטובות ושמחתי שלא אהיה עם אשורת לבדי אלא הנטל יתחלק בין כלנו.

כשהגעתי לספריה קפצה לעברי נעמה: "מזל טוב, נאווה! אח שלי מתארס הערב!" התרגשתי מאד, ובתוך שניות ספורות הקפנו אותה, מתרגשות ביחד. רק אשורת נותרה בצד, מנסה שוב ושוב, בלא הצלחה, להצטרף למעגל העולץ.

הבחנתי במבטיה המתחננים, אך הקשחתי את לבי. 'יש גבול למה שאני מסגלת! החלטתי, מתעלמת ממנה לחלוטין. לבסוף ראיתי שאשרת התישבה על כסא לידו, בחסר מעש, מביטה בנו בשקיקה. לרגע אחד רחמתי עליה, אולם מיד סלקתי ממחי כל מחשבה לעזר לה. אני לא חיבת! לא רק אני אמורה לעזר לה!

פתאם הגיע לאזני קולה של שני: "אשרת, ממילא אין לך מה לעשות כאן, ואת אפלו לא קוראת. אולי תלכי הביתה?" אשרת הביטה בנו רגע או שנים. על לחייה התגלגלו שתי דמעות שקופות. היא קמה ממקומה, נטלה את הספרים שהחליפה ויצאה מן הספריה בגו שפוף.

אזירה עכורה נתלתה בינינו. החלטתי שאין טעם להשאר בספריה. החלטתי במהירות את הספרים וצעדתי לביתי כשבפי טעם מר.

בבית חכתה לי המלת הערב השגרית: ארוחת ערב, מקלחות, ספורים לפני השנה...

מאחר יותר, כאשר סדרתי את מטתי לשנה, צלצל הטלפון. אמי ענתה לשיחה, הקשיבה שעה ארוכה ואז שמעתי אותה אומרת: "אני אשוחח אתה. אני בטוחה שהיא לא התכונה. סליחה, אלה פעמים סליחה".

בהתחלה לא הבנתי מדוע אמי צריכה להתנצל ועל מה. אך רגע לאחר מכן הלמה בי ההכרה: זו היתה אמה של אשרת.

דקות מספר לאחר מכן שמעתי את פסיעותיה של אמי קרבות לחדרי. אמא התישבה על מטתי ואמרה בקול חנוק מדמעות: "נאווה, היה לי קשה להאמין לספור ששמעתי עכשו בטלפון. אמרי לי בבקשה שהוא לא נכון. אמרי לי שלא התכוננת!" ואמא שלי, שמעולם כמעט לא ראיתה בוכה, החלה לבכות. "נאווה", היא אמרה לי לאחר שנגרעה, "אני רוצה שתקראי משהו, משהו שכתבתי בעצמי לפני שנים..."

אמא יצאה מהחדר ושבה לאחר דקה כשבדיה מחברת חומה, ישנה ומרוטה.

"קראי את מה שכתוב במחברת הזאת", היא אמרה לי, "אולי אז תביני..."

התחלתי לקרא את הכתוב במחברת המהוהה, מזהה את כתב ידה הפניני של אמי.

יום חמישי בבית שלנו הוא יום צמוס וגדוש בפעילות: בשולים, נקיון וסדר לכבוד שבת. באפן חד-פעמי הרשתה לי אמא ללכת עם חברות לברכה. אמא שומחה כל כך שחברותי הזמינו אותי לנסע אתן לברכה, עד שהסכימה לשחרר אותי למרות הלחץ.

את התיק ארגנתי בערב הקודם: מגבת רחצה גדולה, בגד ים וכובע חדש שקניתי מכספי החסכונות שלי. אמא חתכה לי ירקות, הכינה שני כריכים מלאי כל טוב וצידה אותי בעשרה שקלים לקניית ממתקים.

כשהגעתי למקום המפגש שנקבע חשכו עיני - התחנה היתה ריקה, אולם מיד נחמתי את עצמי: כנראה אחרתי בדקות ספורות וחברותי נסעו בלעדי. לא נורא, אסע לבדי באוטובוס, ובברכה אפגש את כלן.

כשהגעתי לברכה ראיתי אותן בפנים, נהנות וצוחקות. קפצתי גם אני למים, מנופפת להן בהתלהבות לשלום כדי שתבחנה בי, אבל זה לא קרה. רק טלי הסתובבה אלי לרגע, פלטה 'שלום' מהיר והמשיכה להתיז מים לכל הכוונים. נסיתי נואשות להכנס למעגל העולץ, אך בלא הצלחה. לבסוף, נואשתי מנסיונות ההתקרבות. שחיתי לבדי עד שהמצילה הודיעה על סגירת הברכה. מזוית עיני ראיתי את חברותי מתישבות על הדשא ופוחחות בצהלה אריזות ממתקים. יצאתי מן המים, התלבשתי ושרכתי את רגלי לתחנת האוטובוס.

בבית המתינו לי כלם בהתרגשות, מצפים לשמע איך היה. אבל אני לא הייתי מסוגלת לדבר. ברחתי לחדרי, כבשתי את פני בכרית ובכיתי שעה ארוכה.

דמעות חנקו את גרוני כאשר סימתי לקרא. נשאבתי כל כלי אל הספור, ורחמתי בכל לבי על אמי, שסבלה כך מחברותיה.

לפתע ראיתי מול עיני את פניה של אשרת, אשרת המנסה בכל כחה להתקרב, להיות חלק, ואינה מצליחה.

דמעות העצב שלי על ספורה של אמי הפכו לדמעות חרטה כנה מעמק הלב.

ידעתי - לא לשוא קראתי את ספורה של אמא.

אשרת לא תהיה עוד בודדה!

בהפסקה השניה שוב יצאו תמר ושירה בלעדי. ראיתי אותן בחצר בית הספר, מתלחשות זו עם זו, כאילו שכחו אותי לחלוטין.

הפעם נפגעתי באמת! למה הן בורחות ממני ככה? האם אינני חברתן הטובה?

בסוף היום חששתי לשאל אותן אם יש להן תכניות שונות, אך התגברתי ובקול חלוש שאלתי אותן: "האם נחזר הביתה ביחד?" זה היה מוזר כל כך, לשאל את החברות הטובות שלי שאלה כזו! הרי בכל יום אנחנו חוזרות ביחד!

הן השיבו לי שהיום הן ממחרות מאד ונתנו לי הרגשה שהן מעדיפות ללכת בלעדי.

חזרתי הביתה לבדי. לא היה לי חשק לחזר עם שום בת אחרת. הייתי עצובה וכאובה, וכל הזמן חשבתי על מה שעוללו לי חברותי ה"טובות".

בדרך הביתה עברתי על יד הספריה השכונתית, האהובה עלי. תמיד אני נהנית לשבת בה ולקרא בנחת וברגיעה. משראיתי שהיא פתוחה החלטתי להכנס, במחשבה שהקריאה עשויה להועיל לי ולשפר את מצב רוחי.

את פני קבלה שפורה הספרנית בחיך, כמו תמיד. "מיכלוש", היא אמרה לי, "שמרתי ספר חדש במיוחד בשבילך. אף אחד מהמנויים צדין לא קרא בו. אני יודעת שהספר הזה מתאים לך בדיוק!"

שמי מיכל, ושתי חברות טובות לי - תמר ושירה. ידידות מיוחדת שוררת בינינו, ובפי כל אנו נקראות - 'השלישיה הצהלית'.

אנחנו מטילות ביחד בהפסקה, חוזרות הביתה בצוותא, מכינות ביחד שעורי בית וביחד גם לומדות למבחנים. גם עם אחינו הקטנים אנו יוצאות ביחד לגנה (שירה, שהיא הקטנה בבית, מביאה את האחינים שלה). בקצור, אנו עושות כמעט הכל ביחד.

באחד הימים נגשתי בהפסקה לתמר ולשירה.

"ווצאים לשחק בחצר?" שאלתי כמו בכל יום וחכיתי לתשובה הרגילה.

אך הפעם הפתעתי.

"אנחנו צריכות לגשת לרגע למקום כלשהו", אמרה שירה, ותמר הנהנה בראשה.

נפגעתי מאד. למה אני מחוץ לענינים? למה הן לא קוראות לי ללכת אתן?

תמר ושירה יצאו להן, ואני נותרתי בכיתה, כעוסה וממרמרת. לאחר דקות ספורות החלטתי שלא לתת למקרה אחד להרס את הידידות היפה שבינינו.

"זו היתה מעידה חד-פעמית", שכנעתי את עצמי, ובמהלך השעור הבא השתדלתי לשכח את המקרה.

לאחר שהתישבתי בנחת על הכסא, הסתכלתי בספר וקראתי את הכותרת: **‘לכף זכות’**. הכריכה הייתה יפה וצבעונית והספר היה כתוב בשורות קצרות ומחזורות. התחלתי לקרא בו מיד.

היה היו שני חברים

שזה לזה היו מסורים.

את הכל תמיד עשו ביחד,

בשלום ובשלום, בשמחה ובנחת.

באחד הימים, לפתע פתאם,

חבר אחד לא אמר ‘שלום’.

פניו שוב לא נראו שוחקות

ושפתיו היו סגורות, שותקות.

עם חברו לא שוחח

ובשמחתו לא שמח.

כך, יום ועוד יום הוא נהג

וחברו הביט בו ודאג.

משהמשיך המצב נפגע החבר מאד

והחליט: לא אהיה חברו עוד!

לאנחות נטש הוא אותי?

אין הוא חפץ בחברתי?

אם כן, לדרכי אלך, לא אביט אחר

אליו לא אפנה גם אם ירצה לחזור...

עבר עוד יום, עברו יומים,

וידיעה עצובה נלחשה לאזניים:

אחיו של החבר חולה אנושות

עובר טפולים וסובל מתופעות לוואי קשות.

המשפחה את הדבר מסתירה היטב

והחבר לנצר את פיו התחיב.

אז הבין הוא פתאם את אשר קרה

וכי לא הייתה שום כוונה רעה.

הוא למד לדון לכף זכות באהבה

ולא לחרץ דין לחובה!

בהתחלה רצו עיני על השורות באפן מכני. עדין הייתי נסערת מארועי הבקר, והמלים כמו חלפו מול עיני בלי לחדר לתודעתי. אבל ככל שהתקדמתי בקריאה תפחה בתוכי המחשבה: אולי זמן אותי הקדוש ברוך הוא לספריה בדייק היום כדי שאקרא את הספור הזה? אולי הוא רוצה שאפיק לקחים ואבין את המסר? גם אני צריכה לדון לכף זכות!

החלטתי לנסות.

השתדלתי למצא סבה להתנהגותן של חברותי: אולי חלילה ארע אצל אחת מהן משהו דומה למה שקרה בספור? אולי מישהו במשפחתה של אחת החברות חולה והזדמן לשניה לשמע על כך, ואסור להן בשום אפן לגלות? אולי המורה בחרה אותן לארגן תכנית ואסרה עליהן לגלות אותה, אולי הן מתכננות משהו סודי? ואולי... ואולי... ואולי...

אם רק חושבים ומנסים לדון לכף זכות - יש השערות רבות כל כך!

הידיתי לשפרה בכל לבי על הספר החשוב ויצאתי מהספריה ברגלים קלות.

כך, בתחושה טובה יותר, חזרתי הביתה.

כאשר פתחתי את הדלת חכמה לי הפתעה: על השלחן הייתה מנחת עוגה גדולה, וסביבה - ממתקים. בלונים ושלטים קשטו את הקירות, ובטטרם הספקתי לקלט מה קורה סביבי, קפצו להן משום־מקום חברותי תמר ושיירה

וקראו: “יום הולדת שמח!”

בבת אחת הבנתי הכל. תמר ושיירה תכננו לי את המסכה הזאת! הן רצו שזה יהיה בהפתעה גמורה, ולכן שוחחו ביניהן ואף מהרו לחזר לבתיכן.

המסכה הייתה נפלאה. חברותי הכינו תכניות מענינות

ושלבו בהן הפתעות רבות. כמה התרגשתי לגלות כי כל מטרתן הייתה לשמח אותי!

כאשר נפרדנו חבקתי אותן באהבה ואמרתי: “אתן החברות הנהדרות ביותר בעולם!”

ובלבי חשבתי - כמה טוב לדון לכף זכות!

דודי צעד באטיות באטיות לביתו.

כשנכנס השליך את תיקו ברשול על רצפת חדר הילדים, ופנה למטוס המשכלל שבנה אתמול ממשחק ההרכבה. הוא לא רצה לשחק בכלל, המשחק לא ענין אותו עכשו, אבל הוא לא רצה שישומו לב שהוא עצוב, ולכן העמיד פנים שהוא משחק ומרכיב. הדמעות שכלא עד כה בלבן, חזק חזק כמו בבית סהר, החלו לזלג אט-אט במורד לחייו.

'למה זה קורה לי? למה אני לא מצליח?' עלו המחשבות בראשו, בעודו מנסה להרכיב חלק במטוס, וכשזה התפרק בקול רעש, כבר זלגו הדמעות מעיניו בלא שליטה ובלא מעצורים.

כן, תמיד זה קורה לו, והוא בטוח כמעט שרק לו זה קורה - כלם מצליחים והוא לא, ועכשו... עכשו גם המטוס מפרק.

הוא שמע את אמו קוראת לו לאכל ארוחת צהרים. הוא נגב את דמעותיו בקצה שרוולו, אבל הן המשיכו לזלג בלא רשותו. כשהצליח להרגע מעט פנה לעבר המטבח וראה את אמו עומדת ליד הדלת, מתארגנת ליציאה מן הביתה. לאחר שהשאירה לו כמה הוראות, יצאה וסגרה אחריה את הדלת.

"א-י-י!!!" קרא דודי.

לא היה לו חשק לאכל, אבל היה רעב מאד, ולכן המשיך באטיות לעבר המטבח. אחיו כבר סימו לאכל ופנו

לעסוקיהם. דודי התישב לבדו ליד השלחן והביט בחולמנות באדים העולים מצלחת המרק החמה.

'איזה ציון נמוך קבלתי, הוא אמר לעצמו, וזה אחרי שהשתדלתי כל כך ללמד כראוי. בערב שוב חזרתי על החמר, עם אבא, ובכל זאת נכשלתי. ולא די בזאת, אלא שהיום העיר לי הרבי וגער בי כשלא הייתי מרכז בלמוד הפוסקים, ואין זו הפעם הראשונה שזה קורה לי...'

המרק כבר היה קר, כמו ההרגשה של דודי. הוא אכל לאטו והיה עצוב מאד. הוא חשב על החברים שקבלו ציונים טובים, חשב על העבודה שיש ילדים שלעולם הרבי אינו צריך להעיר להם, והם תמיד מרכזים בלמוד.

למה הוא אינו כזה?

דודי סים לאכל, אבל לא היה בו כח לחזר למשחקים ואף לא לעזר לאלי, אחיו הקטן, לשחק במשחק ההרכבה שלו, כמו שהוא רגיל תמיד.

ואז נזכר דודי בספריה שבסוף הרחוב.

אולי ילך לחפש לו ספר קריאה נחמד?

זה בודאי ירגיע אותו!

דודי פתח את דלת הספריה, הביט פנימה ונכנס, סגר

אחריו את הדלת. הוא החל לעבר בין המדפים, מושיט את ידו מדי פעם בפעם לספר, מדפדף בו מעט ומחזירו למקומו. פתאום צדה את עיניו כריכה של ספר של ילדים שתמונה מתוקה מעטרת אותה. הוא נטל את הספר והסתכל עליו. דבון חמד חיך אליו משם, פרותו נראתה מלטפת, ומאחוריו, באפק, נראו עצים ירקים וגבוהים.

‘מענין, חשב דודי לעצמו, לָאן הוא הולך? מה הוא עושה? הלואי שהייתי יכל להצטרף אליו...’

הוא חיך אל הדבון, ולפתע שם לב שהדבון הקטן מחיך אליו בחזרה.

“בוא!” אמר הדבון והושיט את ידו השמנמנה.

דודי הושיט את ידו בפליאה, ופתאום מצא את עצמו עומד ליד הדבון, ומאחוריו - העצים הירקים והגבוהים.

“ברוך הבא!” חיך אליו הדבון, “רוצה לבוא איתי?”

“לָאן אתה הולך?” שאל דודי בסקרנות.

“ליער הגדול”, ענה לו הדבון.

הם הלכו יחד, צחקו ושווחו. אט-אט התקרבו לעצים הירקים והגבוהים, וכשהיו קרובים אליהם מאד, נראה היה לדודי כאלו העצים דבוקים זה לזה. הם היו צפופים כל כך!

דודי נבהל קצת, והחזיק בחזקה בידו של הדבון.

“אינך צריך לפחד”, הרגיע אותו הדבון, “פעמים רבות אני מגיע לכאן, וזה לא מפחיד בכלל. עוד מעט תראה את כל החברים שלי.”

הם צעדו כך עוד זמן מה, ופתאום קפץ הדבון, הצביע קדימה וקרא: “הנה הם!”

דודי הביט וראה דבונים רבים, קטנים וגדולים, משחקים בכל מיני משחקים. הדבון הצטרף אליהם בשמחה כשהוא מחיך לכלם. הם שחקו ‘שני מקלות’ ו‘תופסת’, והדבון רץ

והתרוצץ ונראה שמח. הוא שתף את כלם, לא עקף אף אחד ואמר רק מלים טובות.

דודי ישב על אבן גדולה בצד והסתכל, ופתאום עזב הדבון את המשחקים והתישב לידו.

“מדוע אינך ממשיך לשחק?” התפלא דודי, “ראה, הם משחקים בכדור, וזה משחק מהנה מאד!”

“אבל אני לא יודע לשחק בכדור”, אמר הדבון בפנים עצובים, “לעולם איני מצליח לתפס אותו. תמיד הוא בורח לי מהידים. כלם מצליחים ורק אני לא. זה מרגיז כל כך!”

דודי הושיט יד לדבון ואמר לו: “לא נורא, דבוני, הפרוה שלך נעימה ונחמד להיות אתך. אתה מחיך לכל מי שסביבך ומשתף את כלם במשחקים. אתה מתנהג יפה אל החברים ואינך עוקף אף אחד מהם. ואם קשה לך לתפס כדור? לא קרה שום אסון! אני בטוח שהחברים אוהבים אותך מאד גם ככה.”

הדבון הסתכל על דודי ואמר: “נכון, אתה צודק. באמת מרגיז שלא מצליחים, אבל לכל אחד מאתנו יש דברים אחרים שהוא טוב בהם. אוהבים אותנו גם ככה, ולא צריכים להיות עצובים...”

הוא קפץ מהאבן, עזר גם לדודי לרדת והם התחילו לחזר בחזרה. כל הדרך חשב דודי לעצמו: ‘גם אני טוב בדברים רבים - אני מתנהג יפה אל אחי הקטן, משחק איתו במשחק ההרכבה ומחיך אליו. גם אל החברים בכתה אני תמיד מתנהג יפה, וכלם אוהבים אותי מאד.’

“להתראות!” שמע פתאום דודי את קולו של הדבון ומצא את עצמו בספריה.

רגע אחד עמד דודי במקומו, מביט בכריכת הספר היפה, ואז פנה והלך הביתה כשחיך גדול על פניו.

קיץ תשמ"ג

“מה? מה קרה לו? הוא חי?”

זעקותיה של אמא, שהשיבה לצלצול הטלפון בשעת בקר מקדמת, העירו אותי באחת.

“ברוך השם! ומה מצבו? יציב?” שמעתי אותה שואלת.

נשמתי לרוחה. האדם המדבר חי, ברוך השם.

התישבותי על מטתי, ילדה שזה עתה מלאו לה אחת-עשרה שנים. במחי התרוצצו עשרות תמונות מבהילות שצצו לשמע השיחה ששמעתי זה עתה.

‘מי זה? במי מדבר?’ נקרה השאלה בראשי בלי הרף.

בעודי מהרהרת שמעתי את אמא מתהלכת במטבח. הייתי עיפה מכדי לקום ולבדק מה ארע בשש בבקר. במיוחד בשל העבודה שהדבר היה באחד מימות החפשה, שבהם אני קמה מאחר מהרגיל. החלטתי לשוב ולהתכסות, ואולי אף לשקע בשנה מתוקה, אך השנה היתה ממני והלאה. רק הנחתי את ראשי על הכרית, וכבר עלו במחי מראות מפחידים ועצובים. כשראיתי שאינני מסגלת לישן, קמתי ונטלתי את ידי, ובטרם סימתי נכנסה אמא לחדר בצעד חרישי.

“בקר טוב, מיכלי”, היא פנתה אלי ברכות.

“מה קרה, אמא?” שאלתי בדאגה.

אמא החליקה ידה בתוך ידי והושיבה אותי בעדינות על המטה.

“תארתי לעצמי ששמעת אותי ונבהלת. מיד אספר לך מה קרה ונתפלל יחד שיהיו בשורות טובות.”

הבטתי בפני אמי. חושיה האמהיים קלטו שאני מחכה שתמשיך, ובמהירות, כי המתח מחלחל בי, והיא המשיכה: “יעל התקשרה להודיע שסבא עבר הבקר התקף לב. היא דברה בבלבול נורא, ולא הצלחתי להבין ממנה את כל הפרטים. היא ספרה שהוא קם להתפלל, והיא פנתה למטבח להכין לו כוס תה. היא שאלה אותו משם כמה סכר לשים לו, והוא לא ענה. לאחר כמה נסיונות היא הלכה לבדק מדוע הוא אינו עונה לה, ואז מצאה אותו בחדרו, מעלף. היא הזמינה מיד אמבולנס ונסעה אתו לבית החולים.” אמא השתתקה לרגע ונשמה נשימה עמקה. “את מבינה, מיכלי”, היא הוסיפה, “שנאלץ לשבת לידו ולסייע לו עד החלמתו המלאה, בעזרת השם יתברך. אין לי משג כמה זמן זה יאריך. כאשר סבא ירגיש קצת יותר טוב - תוכלי לבוא אתנו לבקר אותו. כעת התפללי להשם שיתן בנו כח לעמד בנסיין. התפלות בודאי לא ישובו ריקם...” אמא השתתקה, ואני נשכתי את שפתי עד זוב דם. שתקתי. מה היה לי להוסיף? רק דבר אחד יכלתי לעשות - נשאתי תפלה מלב טהור של נכדה המיחלת לסב בריא ושלם, בעל רוח צעירה וחכמת חיים מיחדת. כמו... כמו שהיה לפני ההתקף.

יום שני, י"ג בטבת תשע"א

שעת צהרים בבית משפחת שמואלביץ. טפיפות רגלים צעירות נשמעו מחדר המדרגות. חבורת ילדים עליזה שבה הביתה מיום למודים. "איזה ריח טוב!" צהלו הילדים, למראה אמם העסוקה בטגון שניצלים ובתבול סלט ירקות טרי.

"מה שלומכם, חמודים? איך עבר עליכם היום?" נפנתה מיכל, האם, להאזין לקורות יומם. היא היטיבה את המטפחת שלראשה והתישבה לאכל עמם. בנימין בן השמונה, ששב רק להפסקת צהרים, הספיק לספר בשעת הארוחה את החדשות שלו: "היום קבלתי כרטיס מצטין בתפלה, והרב'ה אמר שמי שיש לו חמשה כרטיסי הצטינות, יקבל פרס יפה - כדור קוצים באיזה צבע שרוצים! אמא, את יודעת שיש לי כבר שלשה כרטיסים?"

"ואוו!" התלהבה נחמי, ובעיניה נצת אור בוחק, "האם תרשה לי לשחק בכדור שלך?"

"בואי", אשר בנימין ברחב לב. רבקי, שעד אז ישבה ואכלה בדומיה, השתוקקה גם היא להשמיץ את דבריה, ומששככה ההמלה התחילה לספר: "היום למדנו עם המורה חנה על השגחה פרטית. המורה הסבירה לנו מהי השגחה פרטית וגם ספרה לנו ספור קטן שקרה לה בדרך לבית הספר. היא אמרה שיהודי מרגיש כל הזמן את יד ההשגחה המלווה אותו, ואפשר למצא ספורים יפים רבים בנושא. בסוף השעור היא נתנה לנו שעורי בית - לכתב על מקרה מיוחד של השגחה פרטית שקרה במשפחה שלנו. נראה לי שאתחיל מעכשו לחשב על ספור מיוחד, וביום רביעי, כשיקראו את שעורי הבית, יהיה לי ספור יפה לקרא לפני החברות והמורה!" סיימה רבקי, ובקולה תקווה.

"יש לי ספור נפלא לספר לך", אמרה לה אמא בחיך, "זהו ספור שקרה כאשר הייתי ילדה".

"באמת?" התרגשה רבקי, "ספרי לי אותו, אמא!"

הריח החריף הרגש כבר בפתח הבנין. ריח של בית חולים. אנשים רבים צעדו במסדרונות, מהם אנשי צוות עטויים בחלוקים לבנים, ומהם מבקרים או בני משפחה של חולים מאשפדים. פתאום נפתחה המעלית, וכמה רופאים ואחים חמורי סבר יצאו ממנה, נושאים בידיהם אלונקה. מעלית נוספת נפתחה, ושתי אחיות יצאו ממנה, ממהרות לאחד החדרים בקומה. מעליות עלו וירדו, נפתחו ונסגרו, ובית החולים רחש תנועה ערה שלא פסקה אף לרגע. הבטתי בהשתאות בנעשה. 'איך הם מצליחים לשלט על מקום גדול כל כך, ולהשגיח שלא תקרה תקלה או חלילה התנקשיות זדוניות בחיי אדם...' חשבתי לעצמי, אך מיד גרשתי ממחי את המחשבות הטורדניות האלה.

כשנכנסתי לחדרו של סבא גליתי כי הוא ישן, ואבא מעין בספר לצד מטתו. אבא הציץ לי לגשת לספריה בית החולים, כדי לקחת לי ספר מענין. הוא הנחה אותי ללכת בכון מחלקת הילדים, ומיד לאחר הכניסה למחלקה לפנות ימינה, ושם אמצא את הספריה. לפני צאתי מן המחלקה שבה היה סבא מאשפז הבחנתי בדלת צדדית פתוחה מעט. מתוך סקרנות ילדותית תחבתי את אפי פנימה. ישבה שם אחות, רכונה על תיק רפואי. מכון שגבה היה מפנה אלי, היא לא הבחינה בי. היא טופפה ברגליה בעצבנות, והסקתי שהיא לחוצה. נסוגותי בדממה לאחור. פחדתי שהיא תבחין באורחת הקטנה והבלתי קרואה ותצעק עלי.

התבוננתי בשלט שעל הדלת וראיתי שכתוב עליו: 'מנהל המחלקה - ד"ר גולדנהירש גיל. חדר פרטי! הכניסה למנהל המחלקה בלבד או בתאום פגישה מראש'.

הרמתי גבה. מה עושה שם האחות?! הרי אין לה רשות להכנס לכאן כלל! החלטתי להיות אמיצה ולבדק את הענין היטב. דפקתי בעדינות על הדלת וצעדתי בבטחון פנימה. האחות, שעתה עינה ברשימות שהופיעו על מסך המחשב,

הסירה מבטה מן המסך ונעצה בי עינים מפתעות.

”מה את רוצה?” שאלה בטון כעוס.

”סליחה על ההפרעה”, אמרתי בתמימות, ”התבלבלתי בדרך לספריה. האם תוכלי בבקשה להנחות אותי כיצד להגיע לשם?”

בעודה מסבירה לי לאן ללכת, נסיתי לקלט פרטים רבים ככל האפשר מן המצוי סביבי. עיני צדה את כריכת התיק הרפואי שהיה בידיה, ולהפתעתי הרבה גליתי כי הוא נושא את השם יצחק וייל - שמו של סבא שלי! הסקתי שהיא משנה על דעת עצמה נתונים של תוצאות בדיקות וטפול ממלא, בלא שמישהו מן הרופאים יודע על כך מאומה. לא הבנתי מה מטרת המעשה, אך הבנתי כי הוא אינו כשר.

רק שלא תזיק לסבא, חלף הרהור במחי. ידעתי כי עלי לרוץ לספר זאת לאבא, הממתין לי ליד מטתו של סבא. הוא תמיד יודע מה לעשות במצבים כאלה!

כתה ה'. יום רביעי ט"ו בטבת תשע"א

רבקי סימה לקרא את הספור ממחברתה. חברותיה לפתה, שהאזינו מרתקות, נשמו לרוחה כששמעו את סופו הטוב.

”השגחה פרטית נפלאה!” סכמה המורה.

כעבר דקות ספורות נצבו בפתח החדר מנהל המחלקה ד"ר גולדנהירש, אבא ואיש הבטחון של בית החולים. הם הפתיעו את האשה, שלא היתה מצוה בית החולים, אלא אחות מתחזה שחדרה למקום במטרה לחבל ולגרם נזק לחולים, וזו - לא ידעה את נפשה. היא נסתה למלמל הסברים שונים שיצדיקו את המצאותה במקום, אבל השוטרים שהזעקו לזירה רק אמרו לה: ”את כל הספורים האלה תספרי בבית המשפט”...

מתחת לבית שלי יש ספריה.

האם אתם מסגלים לדמין את זה?

ספריה פרטית כמעט!

אני יכול לבלות בה שעות רבות, לקרוא, לדפדף ואפילו לחלם. לקחת ספרים הביתה, להנות מהריח שלהם, להחזיר אותם אחרי שעה קלה ולקחת ספרים אחרים...

אין לי, באמת שאין לי משג, מה אעשה בלי ספריה מתחת לבית.

אולי אתם מתפללים - מה פרוש? וכי חסרים ילדים שאין להם ספריה מתחת לבית?

כנראה אינכם מכירים אותי מספיק. אני ילד שסובל מבציות למודייות רבות, והמלחמה שאני נלחם בהן קשה ומתישה. לפעמים אני מתאש, ואז אני יורד לספריה ובוחר לי ספר, שוקע בתוכו ושוכח את כל הקשיים.

זה מה שעוזר לי להחזיק מעמד.

עכשו אתם מבינים למה אני שמח כל כך שיש לי ספריה מתחת לבית?

באחד הימים ירדתי לספריה לחפש ספר מענין, משהו שעדין לא קראתי. לא קל לי למצוא ספר כזה, לכן החפוש נמשך זמן רב, ובמהלכו הספקתי לקלט את הספרן, מר

בוק, מדבר בטלפון.

כך (בערך...) נשמעה שיחתו: ”כן, בעירייה רוצים כבר להעביר... אתה עוד שואל מדוע? צפוף פה מאד, ואנחנו מחפשים מקום מרוח יותר. נקנה שבתוך חדש-חדשים תוכל הספריה לעבר דירה”.

האיש שמעבר לקו אמר משהו, ומר בוק צחק קצרות, אבל אני - אפילו לא חייכתי. קויתי שלא שמעתי היטב.

הספריה! תעבר! דירה!

עדיפה לי ספריה צפופה מתחת לבית, מספריה מרוחת במרחק! בעבורי הבשורה הזאת אינה משמחת בכלל.

מה יהיה?

אשר יגרתני בא. ביום סגריר נעצרה ליד ביתנו משאית גדולה שהגיעה לקחת למקום אחר את כל ספרי הספריה האהובים עלי. בעינים כלות התבוננתי בפועלים המעמיסים את המשאית בתכולת הספריה, נזכר בדברים המעניינים שקראתי בכל אחד מהספרים האלה.

נסיתי לשאל לאן הם עוברים, הספרים, והתשובה שקבלתי הביאה אותי ליאוש מחלט: שמו של הרחוב נשמע לי מסבך, וגם אמרו לי שהוא רחוק מאד. לכן התישבתי בהפגנתיות

על המדרגות, וכל מחשבותי נסתמו לגמרי.

אחרי שעתים עליתי הביתה. שאלתי את אמא שלי אם יש סכו שהיא תוכל לקחת אותי לספריה במקומה החדש.

"זה רחוק", היא אמרה, "וגם מסבך קצת. אולי בחפש הגדול".

בלילה נכנסתי עצוב למטה, בלי חשק לאכל וגם לא לצחצח שנים.

זמן רב התהפכתי מצד לצד ולא נרדמתי בכלל. אני לא רגיל לישן בלי ספר, ובלי הידיעה המתוקה שמתחתי ממשי מצויה הספריה.

פתאום צץ רעיון במחי: אם אין לי אפשרות ללכת לספריה - אביא את הספריה אלי!

מאחר בלילה, כשכלם כבר ישנו ורק אני עוד לא נרדמתי, קמתי בשקט-בשקט ולקחתי דף מהמגרה וצבעים מהקפסה היקרה שעל השלחן שלי. על הדף הלכתי צירתי ספריה ענקית מלאה ספרים, בכל הצבעים ובכל הגדלים, ואפלו בכל הצורות! כשהתעייפתי החזרתי את הצבעים לקפסה, את הדף הנחתי מתחת לכרית, ונרדמתי מיד.

מחר אכנס לתוך הספריה שלי!

יום המחרת עבר עלי באטיות מרגיזה במיוחד. בכליון עינים חכיתי לסיום הלמודים. בכל מאודי רציתי להכנס לספריה שמתחת לכרית שלי...

כאשר חזרתי הביתה מהרתי לאכל את ארוחת הערב וללכת לחדר שלי. הכנסתי את ידי מתחת לכרית, גששתי אחר האוצר, מצאתי את הספריה שלי ו... קפצתי הישר לתוכה!

וואו! איזה יפי! כמה ספרים!

שוטטתי לי בין צמודי הספרים. ספר מעט בפסים ירקים קרץ אלי מאחד המדפים. החלטתי לקחת אותו. הוא נראה מעניין...

בית עשוי קש ותבן, גגו פער, חלונותיו פרוצים.

ביתו של רוברט הקטן.

מהרגע שנולד רחמו עליו ילדי השכונה העניה. נכון, אף לאחד שם לא היה קל, אבל לרוברט... ובכן, כנראה חייו עומדים להיות קשים במיוחד. לא רק עניות שורה בביתו, גם צער, קשי וכאב לא הדירו ממנו את רגליהם. אבי המשפחה מת ימים אחדים קדם לדתו של רוברט, והמכה שספג הבית הצנוע אימה לרסקו כליל.

גברת המילטון, אמו של רוברט, היתה אשה קשת יום שהסבל מנת חלקה בכל שעה משעות היממה כמעט. ילדיה האחרים התגוללו בחוצות, ובאין לחם בבית - אף באשפות. דומה היה כי היא השלימה עם גורלה כבר מזמן.

רוברט נולד להיות ילד עני וחסר מזל.

ואולם מהרגע הראשון לחייו - הוא נלחם. בצרחותיו אים לבפץ את שארית הזכוכית שנותרה בחלון, ובהתפתחותו המהירה כמו רצה להוכיח שמהר מאד הוא יתחיל להסתדר בעצמו.

כשהיה רוברט בן שש בלבד, החליט בהחלטה נחושה של ילד, לשנות את חייו לטובה. הוא רתם למשימה את כל כח רצונו (והיה לו הרבה...) והתחיל לעבד. הוא הסתובב מהבקר בשוק והציע את עצמו לעבודות שונות, בלי לבחל בשום עבודה - סבלות, סדר, נקיון, הכרזות ועוד ועוד. כל המוכרים אהבו אותו והעסיקו אותו בכל פעם שנדרשה להם עבודה, אך מוכר אחד שם לב אליו במיוחד, ואף היה משלם לו מעט יותר מן המקבל.

מתחת לבית שלי יש ספרייה. האם אתם מסוגלים לדמיין את זה? ספרייה פרטית כמעט! אני יכול לבלות בה שעות רבות, לקרוא, לדפדף ואפילו לחלום. לקחת ספרים הביתה. ליהנות מהריח שלהם. להחזיר אותם אחרי שעה קלה ולקחת ספרים אחרים... אין לי, באמת שאין לי מושג, מה אעשה בלי ספרייה מתחת לבית. אולי אתם מתפלאים - מה פירוש? וכי חסרים ילדים שאין להם ספרייה מתחת לבית? כנראה אינכם מכירים אותי מספיק. אני ילד שסובל מבעיות לימודיות רבות. והמלחמה שאני נלחם בהן קשה ומתייגת. ואז אני יורד לספרייה ובוחר לי ספר, שוקע בתוכו ושוכח את כי הקשיים. זה מה שעוזר לי להחזיק מעמד עכש. אתם מבינים למה אני שמח כל כך שיש לי ספרייה מתחת לבית? באחד הימים ירדתי לספרייה לחפש ספר מעניין, משהו שעדיין לא קראתי. נשמע שיחה חודש-חודשיים תוכל הספרייה! תעבור! דירה! עיגורתי בא. ביום סגריר נעצ המעמיסים את המשאית בה והתשובה שקיבלתי הביארו וכל מחשבותיי נסתמו לגי "זה רחוק", היא אמרה, "ו מצד לצד ולא נרדמתי בנ אפשרות ללכת לספרייה. וצבעים מהקופסה הירוק כשהתעייפתי החזרתי אח מחר אכנס לתוך הספרייה שמתחת לכרית שלי. כאש את הספרייה שלי ו... קפצתי המדפים. הורתי לקחת אר השכונה. ובכן, אף לא וכאר יצאו את רג

באחד הימים, בטָרם פָּנָה רוֹבֶרְט לְבֵיתוֹ בְּסִיּוֹם יוֹם עֲבוּדָה מִפָּרָה, הִתְכוּפֵּף אֵלָיו הַמוֹכֵר, הַבֵּיט יֵשֶׁר לְתוֹךְ עֵינָיו וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה יֶלֶד נְחוּשׁ וְאִמִּיךָ, רוֹבֶרְט. עֲכָשׁוּ אֶתָּה עֲדִין צַעִיר, אַךְ כְּשֶׁתִּגְדֵּל - תִּגְיַע הֶרְחָק!"

רוֹבֶרְט הַבֵּיט בּוֹ בְּעֵינָיו הַגְּדוּלוֹת, וְהַמוֹכֵר טָפַח עַל כֶּתְפוֹ וְהוֹסִיף: "נִצֵּל הֵיטֵב אֶת כַּחוּתִּיךָ, יֶלֶד. אַל תִּתְּעַצֵּל וְאַל תִּפְחַד כָּלֵל, וְאַלְקִים יַעֲזֹר לָךְ!"

הַמְּלִים הַטּוֹבוֹת וְהַמְּחַזְקוֹת הָאֵלֶּה לוֹ אֶת רוֹבֶרְט בְּלִילוֹת קְפוּאִים שֶׁל חֶרֶף וּבִימִים יְבֻשִׁים וְחֻמִּים שֶׁל קִיץ.

וְהוּא הִצְלִיחַ...

אֶת סִפּוּרוֹ זֶה מְסַפֵּר הַמִּילִיוֹנֵר מֶר רוֹבֶרְט הֶמִּילְטוֹן, בְּעֵלֶיהָ שֶׁל רֶשֶׁת חֲנִיּוֹת מַצְלִיחָה, לְכָל מִי שֶׁמִּסְכִּים לְשַׁמַּע אוֹתוֹ. הַמְשָׁפָּט הַזֶּה הָיָה לְסִיסְמָתוֹ הַקְּבוּעָה: "נִצֵּל הֵיטֵב אֶת

כַּחוּתִּיךָ, אַל תִּתְּעַצֵּל וְאַל תִּפְחַד כָּלֵל, וְאַלְקִים יַעֲזֹר לָךְ!"

סִגְרָתִי אֶת הַסֵּפֶר, כְּשֶׁרוֹבֶרְט מְמַלֵּא אֶת מַחְשָׁבוֹתַי וּדְבָרָיו מְהַדְּהִים בְּמַחִי. שׁוֹב וְשׁוֹב הַדְּהָדָה בְּקֶרְבִי סִיסְמָתוֹ שֶׁל רוֹבֶרְט, וּפְתָאֵם הַכֶּתֶה בִּי הַהִבָּנָה: רוֹבֶרְט הוּא בְּעֶצֶם אֲנִי!

גַּם אֲנִי אוֹכֵל לְהַגִּיעַ הֶרְחָק אִם רַק אֶרְצֶה, גַּם אֲנִי אוֹכֵל לְהִתְגַּבֵּר עַל בְּעִיּוֹתַי הַלְמוּדִיּוֹת וְלִהְיוֹת בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, אִם רַק אֶהְיֶה נְחוּשׁ וְאִמִּיךָ.

עָלִי לִנְצֵל אֶת כָּל כַּחוּתִּי, לֹא לְהִתְעַצֵּל וְלֹא לִפְחַד כָּלֵל.

וְאַלְקִים יַעֲזֹר לִי!

הַסֵּפֶר הַמְּעֻטָּר בְּפָסִים יָרְקִים חֲזָר אֶל הַמַּדָּף, וְהַסִּפְרִיָּה - אֶל מִתַּחַת לְכָרִית.

כְּשֶׁחִיּוֹךְ נָסוּךְ עַל פָּנָי נִרְדְּמָתִי, מַעַל הַסִּפְרִיָּה שְׁלִי.

